

การศึกษาทางขอตั้งเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพ
ดนตรีไทยชั้น 1, 2, และ 3 ของอาจารย์ธีระ ภู่มณี

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุวรรณี แยมศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย

2547

การศึกษาทางขอด้วงเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพ
ดนตรีไทยชั้น 1, 2, และ 3 ของอาจารย์ธีระ ภู่มณี

บทคัดย่อ
ของ
สุวรรณณี แยมศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย

2547

สุวรรณี แยมศิริ. (2547). การศึกษาทางซอด้วงเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพ
ดนตรีไทยชั้น 1, 2, และ 3 ของอาจารย์ธีระ ภูมณี.

ปริญญาณิพนธ์ ศป.ม. (ศิลปกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ดร.สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ.

การศึกษาทางซอด้วงเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้น 1, 2,
และ 3 ของอาจารย์ธีระ ภูมณี โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. เพื่อบันทึกโน้ตทางซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง ตามเกณฑ์
มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้นที่ 1 – 3

2. เพื่อศึกษาทางซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง ตามเกณฑ์มาตรฐาน
สาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้นที่ 1 – 3

ใช้การวิจัยทางด้านมานุษยดุริยางควิทยาและศึกษาข้อมูลที่ได้จากการออกภาคสนามผล
การศึกษามีดังนี้

1. การบันทึกโน้ตเพลงนั้นได้บันทึกไว้ 2 ลักษณะ คือ

1.1 บันทึกเป็นโน้ตไทย รวมทั้งหมด 15 เพลง จำนวน 16 หน้า

1.2 บันทึกเป็นโน้ตสากลในอัตราส่วน 2/4 รวมทั้งหมด 15 เพลงจำนวน 34 หน้า

2. ทางซอด้วงของ อาจารย์ธีระ ภูมณี จากการศึกษาพบว่า

2.1. ทางซอด้วงที่บรรเลงในเพลงประเภทบังคับทาง จำนวน 5 เพลง ลักษณะของ
ทางที่ปรากฏใกล้เคียงกับทำนองหลักมาก

2.2 ทางซอด้วงที่บรรเลงในเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ จำนวน 7 เพลง
ลักษณะของทางที่ปรากฏจะมีลักษณะเป็นทางเก็บ แต่บางโอกาสผู้บรรเลงก็คงรูปแบบใกล้เคียง
กับทำนองหลัก

2.3 ทางซอด้วงที่บรรเลงในเพลงประเภทกึ่งบังคับทาง จำนวน 3 เพลงลักษณะ
ของทางที่ปรากฏเป็นแบบผสม ระหว่างทางเก็บ และทางที่มีลักษณะใกล้เคียงกับทำนองหลัก

2.4 ลักษณะการใช้คันทักที่พบ

เพลงที่บรรเลงโดยไม่ได้ใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงจะใช้คันทักอยู่ 2 แบบ คือ คันทัก
หนึ่ง และคันทักสอง ในกรณีที่ใช้เทคนิคพิเศษ คันทักสาม และคันทักสี่ ก็ถูกนำมาใช้

2.5 เทคนิคพิเศษที่พบ

จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงอยู่ 4 ชนิด คือ การพรมนิ้ว การสับคันทัก การ
ลากคันทักเบา และการเอื้อนเสียง

A Study on Teera Pumanee's Sawduang Version of the Compositions in the Academic
and Professional Standard Criteria for Thai Music Levels 1, 2 and 3

AN ABSTRACT

BY

Suwannee Yamsiri

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Arts Ethnomusicology degree in Thai Music
at Srinakharinwirot University
2004

Suwannee Yamsiri. (2004). *A study on Teera Pumanee's Sawduang version of the Compositions in the academic and professional standard criteria for Thai Music levels 1, 2 and 3*. Thesis for the Master of Arts degree in Ethnomusicology. Bangkok : Faculty of Master's Degree. Srinakarinwirot University. Panel: Dr. Somsak Ketukaenchan, Asst. Prof. Dr. Chalernpol Ngarmsutti.

This thesis is a study of Sawduang performances by Teera Pumanee in comparison to the 15 compositions in the academic and professional standard criteria for Thai music levels 1, 2 and 3. The objectives of the study are:

1. To make a transcription of the Sawduang score as performed by Teera Pumanee of these 15 compositions in the academic and professional standard criteria for Thai music levels 1 to 3.
2. To study Teera Pumanee's Sawduang performance melodies used in these 15 compositions in the academic and professional standard criteria for Thai music levels 1 to 3.

Ethnomusicological research and a study from a field working show that :

1. The transcripts of the score are recorded in 2 styles :
 - 1.1 Recorded in Thai notation totaling 15 songs of 16 pages.
 - 1.2 Proportionately recorded in western notation totaling 15 songs of 34 pages.
2. The studies of Sawduang version by Teera Pumanee are found as follows :
 - 2.1 Five Sawduang version played in style of Bangkup Thang are found in similar to the basic melody.
 - 2.2 Seven Sawduang version played in style of Dumnoeng Thumnong Eissara are found mostly in keb style, sometime a player make his version in similar to the basic melody.
 - 2.3 Three Sawduang version played in style of Kueng Bangkup Thang are found in both the keb style and other version in similar to the basic melody.
 - 2.4 The use of bow is found in two basic patterns, Kun Chag Nueng and Kun Chag Song. The other two patterns, Kun Chag Sam and Kun Chag Si are use when a player illustates special techniques.
 - 2.5 Tree are four special techniques found in the performance, namely, Prom Niew, Sabat Kan Chag, Lang Kan Chag and Eurn Seang.

การศึกษาทางขอด้วงเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพ
ดนตรีไทยชั้น 1, 2, และ 3 ของอาจารย์ธีระ ภู่มณี

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุวรรณี แยมศิริ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีไทย

2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร.สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ กรรมการที่ปรึกษา และคณาจารย์ในสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จสมบูรณ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสี เกษมสุข อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการร่วมในการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์อีกท่านหนึ่งเป็นอย่างมาก คือ อาจารย์ ชีระ ภูมณี ศิลปินจากกรมศิลปากร ที่ได้ให้ข้อมูลต่างๆ ในการศึกษาวิเคราะห์เพลงทางซอด้วง กับทำนองหลักในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณอาจารย์เมธี พันธุ์วราร ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำในเรื่องของการเขียนโน้ตไทยและโน้ตสากล ทางซอด้วงของอาจารย์ชีระ ภูมณี และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะพันธ์ แสนทวีสุข ซึ่งเป็นอาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำในเรื่องของการเขียนโน้ตสากลด้วยเช่นกัน

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบคุณค่าที่เกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์นี้ แต่สาธุธารณชนทั่วไป และแต่ผู้มีพระคุณ ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

สุวรรณี แยมศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารงานวิชาการ	8
เอกสารงานวิจัย	12
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	14
ขั้นรวบรวมข้อมูล	14
ขั้นศึกษาข้อมูล	14
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	14
ขั้นสรุป	15
4 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	16
5 สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	146
ภาคผนวก	147
ประวัติผู้วิจัย	197

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีไทยมีลักษณะพิเศษที่แสดงแบบอย่างอันเป็นเอกลักษณ์ไทย ซึ่งมีทั้ง ทางหวาน ที่สะท้อนอารมณ์อ่อนหวานในทางตรงกันข้ามยังมีทางเกรี้ยวกราด และ ทางสะบัดสะบั้ง ทำให้มีทั้งท่วงทำนองที่แสดงถึงความจริงใจ ความอาวรณ์ รุ่มร้อน ห่วงใย โศกเศร้า ริษยา แค้น ล้วนแต่ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกแบบไทยๆไว้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการแสดงละคร หรือโขนได้ทุกบท ทุกตอน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า

...ทำนองเพลงของสยามนั้นนุ่มนวล แจ่มใส น่าจับใจกล่อมอารมณ์หรือชวนให้ใจอ่อนอย่างที่สุด ดนตรีของสยามนั้นเป็นศิลปะโดยแท้ เป็นศิลปะที่มีความสละสลวย จิตใจอันสูงส่ง จะเปรียบกันไม่ได้เลยกับเสียงสับสนซ้ำซากของดนตรีชาติอื่นๆในภาคบูรพาทิศ...(ปัญญา รุ่งเรือง. 1867)

...ดนตรีไทยนอกจากสะท้อนถึงความงดงามด้านจิตใจ และอารมณ์ของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยแล้วยังแสดงถึงมีวิวัฒนาการของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูด ความประณีตวิจิตรพิสดารซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของชนชาติไทยที่รู้จักสร้างสรรค์ดนตรีไทย...(พูนพิศ อมาตยกุล. 2527 : 7)

ดนตรีมีการพัฒนาไปตามกาลเวลาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะคนในแต่ละยุค หรือ แต่ละกลุ่มสังคมต่างได้รับการเรียนรู้และมีแนวคิดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันตามกาลเวลา จึงทำให้ดนตรีมีความแตกต่างกันไป (อรรธรรณ บรรจงศิลป์) .2535 : 2) ต่อมาดนตรีได้มีการถ่ายทอดเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของพิธีกรรม และยังมีความเชื่อแฝงไว้ในการถ่ายทอดนั้นด้วย ทำให้มนุษย์เริ่มรับรู้และบริโภคความรื่นเริงนั้นไปพร้อมกันกับพิธีกรรม จึงเป็นผลให้มีการถ่ายทอด และพัฒนาดนตรีเพื่อการฟังอย่างแท้จริงขึ้น ดนตรีในระยะต่อมาเริ่มออกจากวัดสู่ประชาชนโดยเข้าไปในราชสำนัก สนับสนุนให้มีการแต่งบทเพลงที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา แต่แต่งขึ้นอย่างพิถีพิถันถูกหลักวิชา มีการฝึกซ้อมอย่างดีมีโรงเรียนสอนดนตรีเกิดขึ้น คำนี้ถึงองค์ประกอบต่างๆ ของเสียงดนตรี เป็นดนตรีแบบฉบับ หรือ ที่เรียกว่า Classical Music (ปัญญา รุ่งเรือง. 2523 : 2)

การเรียนการสอนดนตรีไทยในสมัยก่อนจะเป็นการเรียนแบบถ่ายทอดมือต่อมือ ปากต่อปาก คิดว่าในสมัยก่อนไม่มีการจดบันทึกโน้ตไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพราะฉะนั้นการเรียนการสอนในขั้นต้นจึงเริ่มเรียนด้วยการปฏิบัติอย่างเดี่ยวเพื่อให้เกิดความชำนาญในการเล่น ซึ่งจะต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีชนิดใดก็มีความสำคัญอยู่ไม่น้อย เพราะเครื่องดนตรีแต่ละอย่างนั้นช่วยยวดยต่างกัน บางอย่างก็ใช้นิ้ว บางอย่างก็ใช้ข้อ บางอย่างก็ต้องใช้กำลังลมเป่า ถ้าหากศิษย์ผู้ที่จะเลือกเรียนเครื่องดนตรี เลือกสิ่งที่ไม่เหมาะกับร่างกายของตนเอง ผลก็จะไม่เป็นไปดังที่

สมประสงค์ เพราะฉะนั้นผู้ที่เลือกเรียนเครื่องดนตรีชนิดใดของใจได้พิจารณาวิริยะของตัวเองว่าเหมาะกับเครื่องดนตรีชนิดนั้นแล้ว จึงเริ่มเรียนต่อไป (มนตรี ตราโมท. 2527 : 120)

ในปัจจุบัน ทางทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทยชั้น 1 ถึงชั้น 11 เพื่อสนับสนุนทางของทำนองหลักขึ้น แต่ทางทบวงมหาวิทยาลัยยังมิได้จัดทำทางเฉพาะสำหรับทางเครื่องดนตรีต่างๆ ในวงเครื่องสาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางของซอด้วง ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เป็นทำนองหลักในการบรรเลงวงเครื่องสาย ซอด้วง เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี มี 2 สาย ทวน และ คันซอ หรือ “ทวน” ทำด้วยไม้จริง เช่น ไม้แก้ว หรือทำด้วยยางต้นก็มี ส่วนคันชักทำด้วยไม้จริงหรืองาช้าง ขนหางม้าประมาณ 160–200 เส้นกะโหลกซอด้วงเดิมทำด้วยกระบอกไม้ไผ่ ต่อมาใช้ไม้จริงและงาช้างที่นิยมกันว่าเสียงดีนั้นทำด้วยไม้ลำเจียกใช้หนังงูเหลือมซึ่งหน้าซอเนื่องจากลักษณะกะโหลกซอด้วงคล้ายเครื่องดัดสัตว์ที่เรียกว่า “ด้วง” เช่น เครื่องดัดแด้ จึงเรียกเครื่องสีชนิดนี้ตามรูปร่างลักษณะนั่นเอง ซอด้วงมีเสียงสูงดังแหลมกว่าซออู้ ใช้บรรเลงร่วมในวงเครื่องสาย และวงมโหรี และปัจจุบันความรู้ในเรื่องการบรรเลงทางซอ ยังไม่มีความชัดเจน หรือ ยังไม่มีหลักฐานทางวิชาการมากนัก ด้วยเหตุนี้ ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษาทางซอด้วง ที่ประดิษฐ์ขึ้น ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ หลักการ แบบแผนดนตรีไทย โดยจะพิจารณาเลือกทำนองเพลงที่ได้กำหนดตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทยชั้น 1, 2, และ 3 ทั้งหมด 15 เพลง

และสำหรับนักดนตรีที่มีชื่อเสียงทางด้านซอด้วงที่ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยทางการบรรเลงของท่าน คือ อาจารย์ธีระ ภูมณี ซึ่งเป็นอาจารย์สอนดนตรีไทย ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพฯ ท่านเกิดที่จังหวัด ปราชินบุรี เกิดเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2502 บิดาชื่อ นายเล็ก มารดาชื่อ นาง ละเมียด มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ทั้งหมด 6 คน ท่านเป็นคนี่ 6 ถนัดเล่นดนตรีไทยตั้งแต่วัยเด็ก ขณะเรียนหนังสือได้เป็นนักดนตรีของโรงเรียน และเล่นดนตรีไทยจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ ส่วนทางด้านการศึกษาท่านเรียนจบ ช่างกลอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ แต่ท่านมีความสนใจชอบเล่นดนตรีมาก เมื่ออายุประมาณ 16 ปี ท่านได้ไปเรียนดนตรีไทยกับ อาจารย์ วรยศ สุขสายชล จนเกิดความชำนาญในเครื่องดนตรีซอด้วง และต่อมาได้เข้าทำงานที่กรมศิลปากรในตำแหน่ง ดุริยางคศิลป์ 6 ทำหน้าที่บรรเลงในงานพระราชพิธี รัฐพิธีและงานทั่วไป ทั้งในและต่างประเทศ สำหรับผลงานที่ได้สร้างชื่อเสียงให้กับท่านมี 2 ผลงานคือ การชนะเลิศรางวัล “ฆ้องทองคำ” พระราชทาน(เดี่ยวซอด้วง) และผลงานชนะเลิศวงเครื่องสายไทย “วงวิหวัน” ถ้วยพระราชทาน ท่านได้นำความรู้และประสบการณ์มาสั่งสอนศิษย์ ฝึกซ้อมและควบคุมไปแสดงในงานต่างๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมด้านดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย และฝึกทักษะแก่นักเรียนตลอดจนการปลูกฝังจิตสำนึกอันดีงาม ให้สังคมได้เห็นคุณค่า ศิลปะดนตรีไทยอีกด้วย และท่านยังให้ความอนุเคราะห์ ในเรื่องของข้อมูลต่างๆเป็นอย่างดี อาจารย์ธีระ ภูมณี เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีชื่อเสียงระดับชาติทางด้านดนตรีไทย โดยเฉพาะทางซอด้วง จึงเหมาะที่จะ

ศึกษาทางซอด้วงของท่าน ทั้งหมด 3 ชั้น ตามเกณฑ์ที่ทางทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้น
จำนวน 15 เพลงดังนี้

ชั้นที่ 1 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงลาวจ้อย สองชั้น
2. เพลงสร้อยสนตัด สองชั้น
3. เพลงพม่าเขว สองชั้น
4. เพลงโยสลัม สองชั้น
5. เพลงลาวครวญ สองชั้น

ชั้นที่ 2 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงคลื่นกระทบฝั่ง สองชั้น
2. เพลงบังใบ สองชั้น
3. เพลงลมพัดชายเขา สองชั้น
4. เพลงนางนาค สองชั้น
5. เพลงแขกบรเทศ สองชั้น

ชั้นที่ 3 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงสามเส้า สองชั้น
2. เพลงจีนขิมเล็ก สองชั้น
3. เพลงลาวดวงเดือน สองชั้น
4. เพลงแขกสาหร่าย สองชั้น
5. เพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อบันทึกโน้ตทางซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง ตามเกณฑ์
มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย ชั้น 1 – 3
2. เพื่อศึกษาทางซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง ตามเกณฑ์
มาตรฐานสาขาวิชาและวิชาชีพดนตรีไทย ชั้น 1 – 3

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้โน้ตเพลงทางซอด้วงที่เป็นมาตรฐาน และ ชัดเจนทางการบรรเลง ของอาจารย์
ธีระ ภูมณี เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนสำหรับผู้สนใจ
2. ทราบทางการบรรเลงซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี เพลงตามเกณฑ์มาตรฐาน
สาขาและวิชาชีพดนตรีไทย ชั้นที่ 1 – 3

3. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกหัดซอด้วง ในขั้นพื้นฐาน และ นำไปใช้ในการฝึกหัดซอด้วงในขั้นสูงต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ทางซอด้วงที่ใช้ในการศึกษา เป็นทางของ อาจารย์ธีระ ภูมณี
2. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดเพลงต้นแบบของเกณฑ์มาตรฐาน สาขาวิชา และ วิชาชีพดนตรีไทย ชั้นที่ 1 – 3 จำนวน 15 เพลงดังนี้

ชั้นที่ 1 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงลาวจ้อย สองชั้น
2. เพลงสร้อยสนตัด สองชั้น
3. เพลงพม่าเขว สองชั้น
4. เพลงโยสลัม สองชั้น
5. เพลงลาวครวญ สองชั้น

ชั้นที่ 2 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงคลื่นกระทบฝั่ง สองชั้น
2. เพลงบังใบ สองชั้น
3. เพลงลมพัดชายเขา สองชั้น
4. เพลงนางนาค สองชั้น
5. เพลงแขกบรเทศ สองชั้น

ชั้นที่ 3 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงสามเส้า สองชั้น
2. เพลงจีนขิมเล็ก สองชั้น
3. เพลงลาวดวงเดือน สองชั้น
4. เพลงแขกสาหร่าย สองชั้น
5. เพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

การบันทึกโน้ตเพลงทางซอด้วง จะบันทึกเป็นโน้ตเพลงไทย และโน้ตสากล

นิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะสำหรับบันทึก เพื่อทำความเข้าใจดังนี้

เพลง คือ ทำนองที่ประดิษฐ์ขึ้นโดยมีสัดส่วน มีจังหวะ วรรคตอน และสัมผัสถูกต้องตามกฎของดุริยางคศิลป์

เกณฑ์มาตรฐาน คือ เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทยชั้น 1, 2, และ 3 ที่ทางทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้น มีทั้งหมด 15 เพลง

ทำนองหลัก (ทางฆ้อง) คือ ทำนองเพลงที่บรรเลงโดยฆ้องวงใหญ่ ซึ่งมีวิธีการบรรเลงโดยยึดเนื้อเพลงเป็นหลักในการบรรเลง จากนั้น ผู้แต่งเพลง หรือ ผู้บรรเลงก็แปรทางฆ้องหรือทำนองหลักให้เป็นทางบรรเลง

ทาง คำนี้มีความหมายอยู่ 3 อย่าง คือ

1. วิธีดำเนินทำนองของเพลง
2. วิธีดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีเฉพาะอย่าง
3. ระดับของบันไดเสียง

บันไดเสียง (บันไดเสียงของดนตรีไทย) คือ บันไดเสียงซึ่งมีโครงสร้างของเสียงสำคัญ หรือเสียงหลัก 5 เสียง และมีเสียงรอง 2 เสียง ตามแผนผังดังนี้

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

เสียงชั้นที่ 1 2 3 5 และ 6 เป็นเสียงหลัก เสียงชั้นที่ 4 และ 7 เป็นเสียงรอง แต่ละเสียงจากชั้นที่ 1 ถึงชั้นที่ 7 มีความห่างของระดับเสียงเท่ากัน เสียงที่สูงขึ้นไปต่อจากชั้นที่ 7 นั้น เป็นเสียงเดียวกับชั้นที่ 1 นั้นเอง ซึ่งมีบันไดเสียงหลักๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 บันไดเสียง “ โด “ คือ บทเพลงที่ใช้โน้ต ด ร ม ช ล เป็นโน้ตหลัก และใช้โน้ต ฟ ท เป็นโน้ตรอง
- 1.2 บันไดเสียง “ เร “ คือ บทเพลงที่ใช้โน้ต ร ม ฟ ล ท เป็นโน้ตหลัก และใช้โน้ต ช ด เป็นโน้ตรอง
- 1.3 บันไดเสียง “ มี “ คือ บทเพลงที่ใช้โน้ต ม ฟ ช ท ด เป็นโน้ตหลัก และใช้โน้ต ล ร เป็นโน้ตรอง
- 1.4 บันไดเสียง “ ฟา “ คือ บทเพลงที่ใช้โน้ต ฟ ช ล ด ร เป็นโน้ตหลัก และใช้โน้ต ท ม เป็นโน้ตรอง
- 1.5 บันไดเสียง “ ซอล “ คือ บทเพลงที่ใช้โน้ต ช ล ท ร ม เป็นโน้ตหลัก และใช้โน้ต ด ฟ เป็นโน้ตรอง

ทำนอง คือ ระดับเสียงสูง ต่ำ สลับกันไปซึ่งอาจจะสั้นบ้าง ยาวบ้างก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้แต่ง

ทำนองเชื่อม คือ ทำนองกลุ่มหนึ่ง ทำหน้าที่คล้ายกับเป็นสะพานเชื่อมต่อระหว่างระดับเสียงหนึ่งกับอีกระดับเสียงหนึ่ง หรือระหว่างบทเพลงหนึ่งกับอีกบทเพลงหนึ่ง

จังหวะ คือ การแบ่งส่วนย่อยของทำนองออกเป็นระยะๆ และต้องดำเนินไปด้วยเวลาอันสม่ำเสมอ ทุกๆระยะที่แบ่งออกนี้เรียกว่า จังหวะ จังหวะที่อยู่ในการดนตรีไทย มี 3 อย่างด้วยกัน คือ จังหวะสามัญ จังหวะฉิ่ง และจังหวะหน้าทับ

ลูกตก คือ โน้ตตัวสุดท้ายของวรรคเพลง และประโยคเพลง

วรรคเพลง คือ ทำนองเพลงที่แบ่งแยกออกจากประโยคเพลงเป็น “วรรคหน้า” หรือ “วรรคถาม” 4 ห้อง และ “วรรคหลัง” หรือ “วรรคตอบ” 4 ห้อง

หน้าทับ คือ ทำนองของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง ใช้กำกับจังหวะ และวัดความยาวของบทเพลง

กระสวนทำนองเพลง คือ รูปแบบทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ตามโครงสร้างอาจดำเนินทำนองเพลงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง หรือจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำ

กระสวนจังหวะ คือ รูปแบบของจังหวะที่ได้จากทำนองเพลง ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์ x แทนเสียงของทำนองเพลง

โน้ตจร คือ 1. เสียงหรือตัวโน้ตที่นอกเหนือไปจากบันไดเสียงนั้น และเป็นตัวเชื่อมทำนองเพลง

2. เสียงหรือตัวโน้ตที่ทำให้ทำนองเพลงมีทิศทาง และบันไดเสียงเปลี่ยนไปเสียง คือ ระดับเสียงที่แทนด้วยตัวโน้ต เช่น ด ร ม ฟ ซ ล ท เป็นต้น

อัตราจังหวะ คือ การกำหนดเรียกหน้าทับและเพลง โดยอัตราจังหวะมากจะมีจำนวนห้องเพลงมากกว่าอัตราจังหวะน้อยในลำดับถัดไปเป็น 2 เท่าตัว เช่น หน้าทับปรบไก่อัตราจังหวะ 3 ชั้น มีความยาว 16 ห้องโน้ตไทย ดังนั้น หน้าทับปรบไก่อัตราจังหวะ 2 ชั้น จึงต้องมีความยาว 8 ห้องโน้ตไทย เป็นต้น

คันทัก คือ การไกวคันทักเข้าออก แกว่งครึ่งข้อแขน เพลงไทยทั้งหลายเมื่อเริ่มต้นมักจะต้องชักคันทักออกเสมอ และเมื่อจบวรรค หรือจบเพลงคันทักจะต้องเข้า มีสัญลักษณ์ดังนี้

เขียนเหนือตัวโน้ต คือ คันทักออก

เขียนเหนือตัวโน้ต คือ คันทักเข้า

คันทักหนึ่ง คือ การสีกันทักทีละ 1 ตัวโน้ต ตัวอย่างเช่น

ซลตร	คือ	ซลตร
------	-----	------

คันทักสอง คือ การสีกันทักทีละ 2 ตัวโน้ต ตัวอย่างเช่น

-ซ-ล	ด-ร-ม	คือ	-ซ-ล	ด-ร-ม
------	-------	-----	------	-------

การพรมนิ้วคือ การตกแต่งทำนองให้มีความไพเราะมากขึ้น เกิดขึ้นเมื่อมีเสียงหนึ่งยืนอยู่ให้ใช้นิ้วที่สูงขึ้นไปอีก 1 นิ้ว กดสายลงอย่างถี่ๆ ให้เกิดเสียงสูงสลับต่ำอย่างรวดเร็ว มี 4 ลักษณะ คือ

- มฟ คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง มี
- ฟม คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง ฟา
- ลท คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง ลา
- ทล คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง ที

การสับัดคันชัก คือ การตกแต่งทำนองให้มีความไพเราะมากขึ้น วิธีการสับัดนิ้วให้คันชักดึงออกหรือดันเข้าครั้งเดียว แต่ใช้นิ้ว 3 นิ้ว หรือใช้ 3 เสียง ใช้สัญลักษณ์ดังนี้ คือ

 เขียนเหนือตัวโน้ต คือ การสับัดคันชัก

การลากคันชักเบา คือ การลากคันชักออกหรือเข้า ให้มีเสียงเบา ฟังดูนุ่มนวล

การเอื้อนเสียง คือ การทำให้เกิดเสียงสูง ต่ำ ในกลุ่มเพลง ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้ คือ

 เขียนรอบตัวโน้ต คือ การเอื้อนเสียง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่สำคัญ จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาประกอบในการวิจัย ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ เอกสารงานวิจัย ดังนี้

เอกสารทางวิชาการ

อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2522 : 87) ได้กล่าวว่า ดนตรีไทย เป็นดนตรีที่ให้ความอิสระแก่ผู้บรรเลงอย่างกว้างขวาง เช่น เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ ในการประดิษฐ์ทำนองเพลงแบบต่างๆ การผูกกลอนในการดำเนินทำนองเพลงให้มีลีลาต่างๆ นักดนตรีไทยมักไม่นิยมวิธีการบรรเลงซ้ำๆ กัน อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว นิสัยของนักดนตรีไทยอย่างหนึ่ง คือ การประกวดประชันขันแข่งในการแสดงความสามารถ ความคิดริเริ่ม และการนำเสนอแปลกใหม่ต่อกัน จึงคิดค้นหาวิธีบรรเลงใหม่ๆ โดยนำมาประดิษฐ์ทำนองขึ้นใหม่เป็นทางเฉพาะเครื่องดนตรีแต่ละอย่าง โดยยึดเนื้อเพลงของเดิมเป็นหลัก

ธนิต อยู่โพธิ์ (2535 : 26) ได้กล่าวในหนังสือประวัติเครื่องดนตรีไทย ถึงที่มาของชื่อเครื่องดนตรีว่ามีการเรียกชื่อตามเสียงของเครื่องดนตรีที่ได้ยินบ้างเรียกชื่อตามรูปลักษณะของเครื่องดนตรี หรือ ตามตำนานที่เคยมีการเรียกชื่อเครื่องดนตรีนั้น ฯลฯ ซึ่งสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. เรียกชื่อตามเสียง เช่น โกร่ง กรับ ฉาบ ฉิ่ง ปี่ ขลุ่ย ระนาดทุ้ม เป็นต้น
2. เรียกชื่อตามรูปร่างลักษณะ เช่น ซอด้วง ซอสามสาย จะเข้ กลองยาว สองหน้า เป็นต้น
3. เรียกชื่อตามการประกอบการเล่น เช่น พ้องระเบง กลองชาตรี เป็นต้น
4. เรียกชื่อตามตำนาน เช่น กลองแขก ปี่ชวา กลองมลายู กลองอเมริกัน เป็นต้น
5. เรียกชื่อตามภาษาเดิม เช่น พิณ สังข์ ปี่ไฉน บัณเฑาะว์ เป็นต้น

ทางทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และ วิชาชีพ
 ดนตรีไทยชั้น 1, 2 และ 3 มีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย

เนื่องจากแนวโน้มในอนาคต ยังอาจจะมีสาขาอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอีก เช่น การบริหารธุรกิจด้านดนตรีไทย และอื่นๆ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ จึงลงมติให้พิจารณาจัดทำร่างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยโดยอาศัยแนวคิดและข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยจากการประชุมสัมมนาของทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องการพัฒนาวิชาการดนตรีไทย เกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทยระหว่างวันที่ 27 – 29 มีนาคม 2534 ณ หอประชุมศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้ดำเนินการดังนี้

1. ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีไทย
2. ปรับจากเกณฑ์ของเก่าโดยให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของสังคมปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต
3. แม้ว่าเกณฑ์มาตรฐานวิชาดนตรีไทยควรครอบคลุมทุกพิสัยการศึกษา แต่เนื่องจากพุทธพิสัยมีขอบเขตกว้างขวางไม่แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายของแต่ละหลักสูตร เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่บัณฑิต สถาบันการศึกษา และศิลปิน จึงควรเน้นด้านทักษะพิสัยซึ่งจะมีความคุ้นเคยกับเจตคติพิสัยอยู่แล้ว
4. ควรกำหนดเกณฑ์กลางทั่วไปก่อน แล้วจึงกำหนดเกณฑ์เฉพาะสำหรับดนตรีไทยแต่ละประเภททั้งการบรรเลงเดี่ยวและการบรรเลงรวมวง

ด้วยเหตุนี้ คณะอนุกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย จึงได้ดำเนินการจัดทำ ร่างเกณฑ์มาตรฐานความสามารถการบรรเลงดนตรีไทยโดยกำหนดเกณฑ์ออกเป็น 11 ชั้นดังนี้

ชั้นของเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย

ชั้นเตรียม เทียบเท่าการศึกษาระดับก่อนภาคบังคับ (การศึกษาเด็กเล็ก หรือ การศึกษาระดับอนุบาล หรือผู้ที่จะเริ่มศึกษาดนตรีไทย)

ชั้น 1

ชั้น 2

ชั้น 3 เทียบเท่าระดับประโยคประถมบริบูรณ์ของการศึกษาดนตรีไทย

ชั้น 4

ชั้น 5

ชั้น 6 เทียบเท่าระดับประโยคมัธยมบริบูรณ์ของการศึกษาดนตรีไทย

ชั้น 7

ชั้น 8	เทียบเท่าระดับอุดมศึกษา	ชั้นอนุปริญญา
ชั้น 9	เทียบเท่าระดับอุดมศึกษา	ชั้นปริญญาตรี
ชั้น 10	เทียบเท่าระดับอุดมศึกษา	ชั้นอนุปริญญาโท (ผู้มีความชำนาญ)
ชั้น 11	เทียบเท่าระดับอุดมศึกษา	ชั้นอนุปริญญาเอก (ผู้มีความเชี่ยวชาญ)

ทบวงมหาวิทยาลัย ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานสาขาดนตรีไทยได้กำหนดชั้นของมาตรฐานดนตรีไทยไว้ 11 ชั้น โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านปี่พาทย์ ด้านเครื่องสาย ด้านเครื่องหนัง และด้านการขับร้องเพลงไทย พร้อมทั้งได้กำหนดเพลงในแต่ละชั้นไว้อย่างชัดเจน โดยยึดความสมบูรณ์ทางวิชาการ และความสมบูรณ์ในความเป็นศิลปิน เป็นการกำหนดเพื่อใช้อย่างสมบูรณ์ในอนาคตซึ่งจะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่วงการดนตรีไทย

ชั้นเตรียม

ระดับนี้เป็นการเตรียมตัวให้เด็กเล็ก หรือผู้ที่จะเริ่มฝึกหัดดนตรีไทยคุ้นเคยกับความจำเป็นพื้นฐานของดนตรีไทย ในด้านทำนองและจังหวะ ให้สามารถฟังเพลง ร้องทำนองเพลงไทยง่าย ๆ สั้น ๆ ที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะ เช่น เพลงที่ดัดแปลงมาจากเพลงพม่าเขว แล้วสามารถขับร้อง และ/หรือเคาะ หรือปรบมือ หรือปฏิบัติกิจกรรมเข้าจังหวะ ตามจังหวะหรือทำนองเพลงได้ รวมทั้งได้รู้จักและคุ้นเคยกับเครื่องดนตรีไทยก่อนที่จะเรียนรู้และฝึกฝนเครื่องแต่ละชนิด และ/หรือการขับร้องเพลงไทยในระดับต่อไป

ชั้น 1, 2 และ 3

ด้านเครื่องสายไทย

เป็นเครื่องฝึกหัดทักษะพื้นฐานการใช้มือ และโสตประสาทควบคุมเครื่องดนตรีให้ได้เสียงตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาดุริยางคศิลป์ ตามแบบแผนการบรรเลง และ ระบบการควบคุมเครื่องดนตรี การพัฒนาทางสมองโดยเน้นด้านความจำ ความเข้าใจ การใช้มือปฏิบัติ ต่อ เครื่องดนตรีแต่ละชนิด โดยฝึกปฏิบัติ จากบทเพลงที่มีลักษณะง่าย ไม่ซับซ้อน ไปสู่บทเพลงที่ยากขึ้น การทดสอบทักษะทั่วไป จะเน้นในด้านการปฏิบัติต่อเครื่องดนตรี การบรรเลงทำนอง และจังหวะได้ถูกต้อง

เพลงในชั้นที่ 1

สำหรับเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย

สามารถปฏิบัติต่อเครื่องดนตรีได้ถูกต้อง และ บรรเลงเพลงอัตราจังหวะ สองชั้น ประเภทท่อนเดียวอย่างง่ายได้อย่างน้อย 5 เพลง ดังเพลงที่กำหนด หรือเพลงที่มีความยากง่ายในระดับเดียวกัน ดังนี้

ชื่อเพลงสำหรับเครื่องดนตรีไทย ประเภทเครื่องสาย	อัตราจังหวะเพลง	หน้าทับที่ใช้ดี
1. ลาวจ้อย	สองชั้น	ลาว
2. สร้อยสนัด	สองชั้น	ปรบไ้
3. พม่าเขว	สองชั้น	พม่า
4. โยสลัม	สองชั้น	ฝรั่ง
5. ลาวครวญ	สองชั้น	ลาว

เพลงในชั้นที่ 2

สำหรับเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย

สามารถบรรเลงเพลงอัตราจังหวะสองชั้น ประเภทสองท่อน ได้ถูกต้องอย่างน้อย 5 เพลง ดังนี้

ชื่อเพลงสำหรับเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	อัตราจังหวะเพลง	หน้าทับที่ใช้ดี
1. คลื่นกระทบฝั่ง	สองชั้น	สองไม้
2. บังใบ	สองชั้น	สองไม้
3. ลมพัดชายเขา	สองชั้น	ปรบไ้
4. นางนาค	สองชั้น	ปรบไ้
5. แหกปรเทศ	สองชั้น	สองไม้ หรือ ปรบไ้

เพลงในชั้นที่ 3

สำหรับเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย

สามารถบรรเลงเพลงอัตราสองชั้น ที่มีความยาวมากกว่าสองท่อน ได้อย่างน้อย 5 เพลง ดังนี้

ชื่อเพลงสำหรับเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสาย	อัตราจังหวะเพลง	หน้าทับที่ใช้ดี
1. สามเส้า	สองชั้น	ปรบไก่
2. จีนฉิมเล็ก	สองชั้น	สองไม้
3. ลาวดวงเดือน	สองชั้น	ลาว
4. แหกสหาหร่าย	สองชั้น	ปรบไก่
5. เขมรโพธิสัตว์	สองชั้น	เขมร

เอกสารงานวิจัย

อรรพรรณ บรรจงศิลป์ และคณะ (2534) ได้ทำการวิจัยในเรื่องของความคิด และ ภูมิปัญญาของไทย การศึกษาเรื่องโครงสร้างของเพลงไทย ได้ศึกษาเพลงตั้งแต่สมัยอยุธยา ตอนปลายจนถึงสมัยปัจจุบัน ได้กล่าวถึงลักษณะเพลงในเรื่องของ บันไดเสียง จังหวะ และ ในเรื่องของทำนองเพลงว่า บันไดเสียงของเพลงไทย ประกอบด้วยเสียง 7 เสียง ใน 1 ช่วงคู่ 8 (Octave) โดยมีระยะห่างของเสียงแต่ละเสียงเท่ากัน (ทางทฤษฎี) เพลงเกิดขึ้น จากการนำเสียงต่างๆ ในบันไดเสียงมาต่อเนื่องโดยมีจังหวะมาควบคุม กลุ่มเสียงที่ใช้ในเพลง ไทยมี 5 เสียง แต่จะมีเสียงเพิ่มเข้ามาอีกเป็นเพียงเสียงผ่าน (Passing) จังหวะ หมายถึง การแบ่งส่วนย่อยของทำนองเพลง จังหวะแบ่งออกเป็นจังหวะสามัญ จังหวะฉิ่ง และจังหวะ หน้าทับ จังหวะเหล่านี้นอกจากจะมีหน้าที่กำกับจังหวะแต่ละเพลงแล้ว ยังมีผลให้เกิดความรู้สึก ด้านอารมณ์ของเพลง ชัดเจนขึ้น มีความหนักแน่น ได้รับความสนใจของผู้ฟัง ส่วนเรื่องของ ทำนองเพลงกล่าวว่าในช่วงปลายสมัยอยุธยาถึงช่วงแรกของกรุงรัตนโกสินทร์การดำเนินทำนอง ส่วนใหญ่เป็นเสียงเรียงลำดับ มีเสียงกระโดดในช่วงแคบ และทำนองค่อยๆ เคลื่อนขึ้นลงอย่าง นุ่มนวล เสียงที่ใช้มีความกลมกลืนกัน ในสมัยต่อมามีการใช้เสียงกระโดดกว้างขึ้น มีการยืม เสียงเดียวมากขึ้นโดยเฉพาะเพลงประเภทที่มีลูกโยน มีการสอดแทรกสำเนียงเพลงภาษาใน เพลงใหญ่ และเพลงที่เกิดขึ้นในสมัยหลังจากนี้ แนวทำนองค่อนข้างเป็นเสียงกระโดดไป กระโดดมา ไม่ราบเรียบ และใช้คู่เสียงที่กว้างมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน

เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี (2538 : 319) ได้ศึกษาวิเคราะห์ทางฆ้อง เพลงสาธุการ โดย เปรียบเทียบวิธีดำเนินทำนองฆ้องวงใหญ่บทบาทสำคัญของเพลงสาธุการ ต่อวัฒนธรรมการ ดนตรี และพิธีกรรม ผลของการวิเคราะห์บางข้อเกี่ยวกับจำนวนของประโยค เพลงสาธุการ ประโยคนำ และระดับเสียงลูกตกท้ายประโยคเพลง สรุปได้ว่าเพลงสาธุการทุกทางจะมีรูปแบบ และทำนองทางฆ้องกำหนดไว้อย่างมีกฎเกณฑ์

บุญช่วย โสวัตร (2538) วิเคราะห์เพลงแขกมอญบางขุนพรหม ได้วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ ทำนอง ชั้นคู่ และบันไดเสียง ตลอดจนความสัมพันธ์ของจังหวะกับวรรคเพลง พบว่า รูปแบบจังหวะ -x -x -x -x จะมีปรากฏในทุกเพลงทั้ง 12 เพลง และมีมากในทุกเพลง ถือเป็นรูปแบบพื้นฐานของเพลง และสามารถอยู่ได้ในสองห้องแรกของวรรคเพลง หรือสองห้องหลังของวรรคเพลง ในการวิเคราะห์รูปแบบของทำนองเพลงพบว่าจะมีลักษณะการดำเนินทำนองแบบห่างๆ และกระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกัน สำหรับการวิเคราะห์ชั้นคู่ และบันไดเสียงของเพลงรามอญ พบว่าชั้นคู่ที่พบในทุกเพลงจะเป็นชั้นคู่ 8 และชั้นคู่ 4 ส่วนบันไดเสียงจะเป็นบันไดเสียงโด และบันไดเสียงซอล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาข้อมูลต่างๆ เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ โดยอาศัยจากแหล่งข้อมูลทางวิชาการ จากแถบบันทึกเสียง และจากผู้มีประสบการณ์โดยตรง โดยได้แบ่งหัวข้อทางการศึกษาวิเคราะห์เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้น 1, 2, และ 3 จำนวน 15 เพลง ที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้น

1.2 ข้อมูลที่รวบรวมจากการบันทึกเทป

2.1.1 การบรรเลงทำนองทางซอด้วง เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทยชั้นที่ 1 – 3 บรรเลงโดยอาจารย์ธีระ ภูมณี

2. ศึกษาข้อมูล

2.1 นำเอาข้อมูลที่ได้จากแถบบันทึกเสียงมาศึกษาตามลำดับ ดังนี้

2.1.1 บันทึกโน้ตเพลงทางซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง

2.2.2 ศึกษาทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภูมณี ในเรื่องของ ทำนอง การใช้ คันชัก และเทคนิคพิเศษ

2.2 นำเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้น 1, 2 และ 3 จำนวน 15 เพลง มาประกอบในการศึกษาข้อมูลทั้งหมด

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะศึกษาทางซอด้วง ของ อาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง โดยจะศึกษาในเรื่องดังนี้

1. ศึกษาทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลัก

1.2 ศึกษาทางซอด้วง

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

2. ศึกษาการใช้คันชัก
3. ศึกษาเทคนิคพิเศษ

4. **ขั้นสรุป**

- 4.1 สรุปผลการวิจัยการศึกษา
- 4.2 นำเสนอผล ผลงานการวิจัยแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์
- 4.3 ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะศึกษาทางซอด้าง ของ อาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดเพลงต้นแบบของเกณฑ์มาตรฐาน สาขาวิชา และ วิชาชีพดนตรีไทย ชั้นที่ 1 – 3 จำนวน 15 เพลงดังนี้

ขั้นที่ 1 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงลาวจ้อย สองชั้น
2. เพลงสร้อยสนตัด สองชั้น
3. เพลงพม่าเขว สองชั้น
4. เพลงโยสลัม สองชั้น
5. เพลงลาวครวญ สองชั้น

ขั้นที่ 2 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงคลื่นกระทบฝั่ง สองชั้น
2. เพลงบังใบ สองชั้น
3. เพลงลมพัดชายเขา สองชั้น
4. เพลงนางนาค สองชั้น
5. เพลงแขกบรเทศ สองชั้น

ขั้นที่ 3 จำนวน 5 เพลง ดังนี้

1. เพลงสามเส้า สองชั้น
2. เพลงจีนขิมเล็ก สองชั้น
3. เพลงลาวดวงเดือน สองชั้น
4. เพลงแขกส่าหรัย สองชั้น
5. เพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น

โดยจะศึกษาในเรื่องดังนี้

1. ศึกษาทำนองเพลง
 - 1.1 ศึกษาทำนองหลัก
 - 1.2 ศึกษาทางซอด้าง
 - 1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ
2. ศึกษาการใช้คันชัก
3. ศึกษาเทคนิคพิเศษ

ขั้นที่ 1 เพลงที่ 1 เพลงลาวจ้อย สองชั้น

ตัวอย่างที่ 1 ทำนองหลักเพลงลาวจ้อย

---ด	รม-ร	----	-ม-ร	---ด	รม-ร	มร -ร	-ม-ม
---ด	รม-ร	----	-ม-ร	---ด	รม-ร	-- ด ล	-ท-ช

---ม	มม-ม	---ม	--รม	--ชล	-ด-ร	มร--	---ช
---ม	ชล-ช	----	รด-ท	--รม	-ด-ร	--ดล	ชม-ร

----	----	-ช-ล	ดรมล	----	-ช-ล	--ชล	ดรมช
----	----	-ร-ม	ดรมม	----	-ร-ล	--รล	ดรมร

----	----	มมรด	-ร-ม	----	-ม-ร	มรดร	-ม-ด
----	----	ชมรด	-ร-ม	----	-ช-ร	มรดร	-ม-ด

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงลาวจ้อย

- ทำนองเพลงลาวจ้อย จากการศึกษาพบว่าเพลงลาวจ้อยเป็นเพลงที่มีลักษณะทำนองเรียบง่าย เป็นเพลงประเภทบังคับทาง ลักษณะทำนองสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือแบ่งเป็นวรรคหน้า และวรรคหลัง ดังตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2

วรรคหน้า

วรรคหลัง

---ด	รม-ร	----	-ม-ร	---ด	รม-ร	มร -ร	-ม-ม
---ด	รม-ร	----	-ม-ร	---ด	รม-ร	-- ด ล	-ท-ช

---ม	มม-ม	---ม	--รม	--ชล	-ด-ร	มร--	---ช
---ม	ชล-ช	----	รด-ท	--รม	-ด-ร	--ดล	ชม-ร

----	----	-ช-ล	ดรมล	----	-ช-ล	--ชล	ดรมช
----	----	-ร-ม	ดรมม	----	-ร-ล	--รล	ดรมร

----	----	มมรด	-ร-ม	----	-ม-ร	มรดร	-ม-ด
----	----	ชมรด	-ร-ม	----	-ช-ร	มรดร	-ม-ด

- จังหวะ และหน้าทับ

เพลงลาวจ้อยเป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับสองไม้ลาว

- ลูกตก

ลูกตกกลางประโยคที่	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยคที่	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยคที่	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยคที่	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยคที่	3	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยคที่	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยคที่	4	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยคที่	4	ลูกตกเสียง	โด

- บันไดเสียง

บันไดเสียงของเพลงลาวจ้อยประกอบไปด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา

1.2 ศึกษาทางซอด้วง เพลงลาวจ้อย ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 3 ทางซอด้วง เพลงลาวจ้อย ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

---ด	รมซัวร์	----	-ม-ร	---ด	รมซัวร์	มรดร	-ม-ซั้
------	---------	------	------	------	---------	------	--------

---ม	ซั้ลัดช	---ม	รตรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลช
------	---------	------	------	------	------	------	------

---ล	ชชชชช	-ช-ล	ดรมล	----	-ช-ล	--ซล	ดรมช
------	-------	------	------	------	------	------	------

---ล	ชชชชช	ซั้มรด	-ร-ม	----	ซลดร	มรดร	-ม-ด
------	-------	--------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

---ด	รมซัวร์	----	-ม-ร	---ด	รมซัวร์	มรดร	-ม-ซั้
------	---------	------	------	------	---------	------	--------

-ซั้-ม	ซั้ลัดช	-ช-ม	รตรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลช
--------	---------	------	------	------	------	------	------

---ล	ซซซซซ	-ซ-ล	ดรมล	----	-ซ-ล	--ซล	ดรมซ
------	-------	------	------	------	------	------	------

---ล	ซซซซซ	ซ่มรด	-ร-ม	----	ซลดร	มรดร	-ม-ด
------	-------	-------	------	------	------	------	------

จากการศึกษาโดยทั่วไปพบว่าเพลงลาวจ้อยทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภูมณี จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับเหมือนกัน ต่างกันเล็กน้อยในประโยคที่ 2 ของเที่ยวกลับ คือ จะเพิ่มเสียง ซอล เข้ามา 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 4

ตัวอย่างที่ 4

เที่ยวแรก							
---ม	ซลัดซ	---ม	รดรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลซ
เที่ยวกลับ							
-ซ่ม	ซลัดซ	-ซ-ม	รดรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลซ

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าทาง หรือทำนองหลายแห่งมีความแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. ในประโยคที่ 1 ห้อง 2 และห้อง 6 ทางทำนองหลัก จะมีตัวโน้ต 3 ตัว แต่ทางซอด้วงจะมีโน้ต 4 ตัว โดยมีเสียง ซอล เพิ่มเข้ามา ดังตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5

ทางทำนองหลัก							
---ด	รม-ร	----	-ม-ร	---ด	รม-ร	มร-ร	-ม-ม
---ด	รม-ร	----	-ม-ร	---ด	รม-ร	-ด-ล	-ท-ซ
ทางซอด้วง							
---ด	รมซ้ร	----	-ม-ร	---ด	รมซ้ร	มรดร	-ม-ซ้

2. มีการแปรทำนองเพลงจาก ซม-ซ เป็น -ดลซ ในประโยคที่ 2 ห้อง 8 ดังตัวอย่างที่ 6

ตัวอย่างที่ 6

ทางทำนองหลัก							
---ม	มม-ม	---ม	--รม	--ซล	-ด-ร	มร--	---ซ
---ม	ซล-ซ	----	รด-ท	--รม	-ด-ร	--ดล	ซม-ร
ทางซอด้วง							
---ม	ซลัดซ	---ม	รดรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลซ

3. ส่วนประโยคที่ 3 และ ประโยคที่ 4 มีการบรรเลงทำนองเท่าในห้องที่ 1 ซึ่งจะทำให้มีความแตกต่างไปจากทำนองหลัก ดังตัวอย่างที่ 7

ตัวอย่างที่ 7

←→		ทางทำนองหลัก			ประโยคที่ 3		
---	---	-ซ-ล	ดรมล	---	-ซ-ล	--ซล	ดรมซ
---	---	-ร-ม	ดรมม	---	-ซ-ล	--รล	ดรมร

←→		ทางซอด้าง			ประโยคที่ 3		
---ล	ซซซซ	-ซ-ล	ดรมล	---	-ซ-ล	--ซล	ดรมซ

←→		ทางทำนองหลัก			ประโยคที่ 4		
---	---	มมรด	-ร-ม	---	-ม-ร	มรดร	-ม-ด
---	---	ซมรด	-ร-ม	---	-ซ-ร	มรดร	-ม-ด

←→		ทางซอด้าง			ประโยคที่ 4		
---ล	ซซซซ	ซมรด	-ร-ม	---	ซลดร	มรดร	-ม-ด

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะของเพลงลาวจ้อยทางซอด้าง มีทั้งหมด 7 ลักษณะ คือ

---x	xxxx
------	------

Xxxx	-x-x
------	------

----	-x-x
------	------

--xx	-x-x
------	------

Xxxx	-xxx
------	------

-x-x	xxxx
------	------

--xx	xxxx
------	------

2. การใช้คันทัก

หลักการใช้คันทักโดยทั่วไป ซอด้วงจะมีวิธีปฏิบัติที่ชัดเจนอยู่แล้วดังนี้ คือ

1. คันทักหนึ่ง คือ สือออก 1 โน้ต แล้วสืเข้า 1 โน้ต ตัวอย่างเช่น ---ช ---ล -ท-ด -ร-ม

โดยมีสัญลักษณ์ของคันทัก ดังนี้ ถ้าคันทัก ออก ใช้สัญลักษณ์

ถ้าคันทัก เข้า ใช้สัญลักษณ์

2. คันทักสอง คือ สือออก 2 โน้ต แล้วสืเข้า 2 โน้ต ตัวอย่างเช่น ร่มชร มรตร

3. คันทักสี่ คือ สือออก 4 โน้ต แล้วสืเข้า 4 โน้ต ตัวอย่างเช่น ชลตร มรตล

4. คันทักแปด คือ สือออก 8 โน้ต แล้วสืเข้า 8

และในเพลงลาวจ้อยนี้จะมีการใช้คันทัก 2 ชนิด คือ คันทักหนึ่ง และคันทักสอง ตลอดเพลงดังตัวอย่างที่ 8

ตัวอย่างที่ 8 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอด้วงเพลงลาวจ้อย

---ด	ร่มชร	----	-ม-ร	---ด	ร่มชร	มรตร	-ม-ช
------	-------	------	------	------	-------	------	------

---ม	ชลัดช	---ม	รตรม	--ชล	-ด-ร	มรตล	-ดลช
------	-------	------	------	------	------	------	------

---ล	ชชชช	-ช-ล	ดรมล	----	-ช-ล	--ชล	ดรมช
------	------	------	------	------	------	------	------

---ล	ชชชช	ช่มรด	-ร-ม	----	ชลตร	มรตร	-ม-ด
------	------	-------	------	------	------	------	------

เพ็ญกลับ

---ด	ร่มชร	----	-ม-ร	---ด	ร่มชร	มรตร	-ม-ช
------	-------	------	------	------	-------	------	------

-ช-ม	ชลัดช	-ช-ม	รตรม	--ชล	-ด-ร	มรตล	-ดลช
------	-------	------	------	------	------	------	------

---ล	ชชชช	-ช-ล	ดรมล	----	-ช-ล	--ชล	ดรมช
------	------	------	------	------	------	------	------

---ล	ชชชช	ช่มรด	-ร-ม	----	ชลตร	มรตร	-ม-ด
------	------	-------	------	------	------	------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงลาวจ้อยนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 2 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. ลากคันทักเบา รายละเอียดดังนี้ คือ

1. พรมนิ้วเสียง มี ลักษณะ มฟ ในประโยคที่ 2 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 9

ตัวอย่างที่ 9

---ม	ซ้ล้ดซ	---ม	รตรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลซ
------	--------	------	------	------	------	------	------

2. พรมนิ้วเสียง มี ลักษณะ มฟ ในประโยคที่ 4 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 10

ตัวอย่างที่ 10

---ล	ซซซซ	ซ้มรด	-ร-ม	----	ซลตร	มรดร	-ม-ด
------	------	-------	------	------	------	------	------

3. พรมนิ้วเสียง ลา ลักษณะ ลท ในประโยคที่ 3 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 11

ตัวอย่างที่ 11

---ล	ซซซซ	-ซ-ล	ดรมล	----	-ซ-ล	--ซล	ดรมซ
------	------	------	------	------	------	------	------

4. ลากคันชักเบา ฟังดูนุ่มนวล และ ไพเราะยิ่งขึ้น ในประโยคที่ 2 ห้อง 2 ดังตัวอย่างที่ 12

ตัวอย่างที่ 12

---ม	ซ้ล้ดซ	---ม	รตรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลซ
------	--------	------	------	------	------	------	------

5. ลากคันชักเบา ฟังดูนุ่มนวล และ ไพเราะยิ่งขึ้น ในประโยคที่ 3 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 13

ตัวอย่างที่ 13

---ล	ซซซซ	-ซ-ล	ดรมล	----	-ซ-ล	--ซล	ดรมซ
------	------	------	------	------	------	------	------

ขั้นที่ 1 เพลงที่ 2 เพลงสรว้อยสนตัด สองชั้น

ตัวอย่างที่ 14 ทำนองหลักสรว้อยสนตัด

-ท--	-ล--	-ซ-ซ	---ล	-ด-ร	-ด--	ลล--	ซซ-ม
--ลซ	----ซ	---ร	---ม	-ด-ร	-ด-ล	---ซ	---ท

----	-ล-ล	-ด-ล	-ซ-ม	-ม--	รร--	มม--	ซซ-ล
---ล	----	-ด-ล	-ซ-ท	-ท-ล	---ท	---ซ	---ล

-ร--	ดล--	----	ลช-ล	-ล--	ลช-ล	-ร--	ดด-ร
--ดล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ม	-ร-ด	---ร

-ม-ม	-ม--	รร--	ดด-ล	-ช-ด	--รม	-ม-ม	-ร-ด
-ม-ช	-ม-ร	---ด	---ม	-ร-ด	---ม	-ช-ม	-ร-ด

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงสร้อยสนตัด

- ทำนองเพลงสร้อยสนตัด จากการศึกษพบว่าเพลงสร้อยสนตัดเป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือวรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกัน ดังตัวอย่างที่ 15

ตัวอย่างที่ 15

วรรคหน้า				วรรคหลัง			
←				→			
-ท--	-ล--	-ช-ช	---ล	-ด-ร	-ด--	ลล--	ชช-ม
--ลช	---ช	---ร	---ม	-ด-ร	-ด-ล	---ช	---ท
----	-ล-ล	-ด-ล	-ช-ม	-ม--	รร--	มม--	ชช-ล
---ล	----	-ด-ล	-ช-ท	-ท-ล	---ท	---ช	---ล
-ร--	ดล--	----	ลช-ล	-ล--	ลช-ล	-ร--	ดด-ร
--ดล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ม	-ร-ด	---ร
-ม-ม	-ม--	รร--	ดด-ล	-ช-ด	--รม	-ม-ม	-ร-ด
-ม-ช	-ม-ร	---ด	---ม	-ร-ด	---ม	-ช-ม	-ร-ด

- จังหวะ และหน้าทับ

จากการศึกษาจังหวะและหน้าทับเพลงสร้อยสนตัดพบว่า เพลงนี้เป็นอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับปรบไ้

- ลูกตก

ลูกตกกลางประโยคที่	1	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยคที่	1	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยคที่	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยคที่	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยคที่	3	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยคที่	3	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยคที่	4	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยคที่	4	ลูกตกเสียง	โด

- บันไดเสียง

จากการศึกษาเพลงสร้อยสนตัด พบว่าเป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซึ่งประกอบด้วย โน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา มีโน้ตเสียง ที เป็นโน้ตจร

1.2 ศึกษาทางซอด้วง เพลงสร้อยสนตัด ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 16 ทางซอด้วง เพลงสร้อยสนตัด ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

----	-ซ้ซ้ซ้	ล้ซ้ดม	-ซ้-ล้	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซ้ดรม	---ซ้	ล้-ซ้ม ซ้ล้
------	------	------	------	------	-------	-------	-------------

---ด	ลลลล	-ด-ล	ลลลล	--ดล	ซมซ้ล้	--รด	ซลดล
------	------	------	------	------	--------	------	------

-ม-ล้	ซ้ม-ร	ซ้มรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซ้ล้ซ้ม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	---------	------

เที่ยวกลับ

---ด	-ซ้ซ้ซ้	ล้ซ้ดม	-ซ้-ล้	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซ้ดรม	---ซ้	ล้-ซ้ม ซ้ล้
------	------	------	------	------	-------	-------	-------------

---ด	ลลลล	-ด-ล	-ลลล	--ดล	ซมซ้ล้	--รด	ซลดล
------	------	------	------	------	--------	------	------

-ม-ล้	ซ้ม-ร	ซ้มรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซ้ล้ซ้ม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	---------	------

จากการศึกษาเพลงสร้อยสนตัดทางซอด้วงจากการบรรเลงของ อาจารย์ธีระ ภูมิณี พบว่า จะบรรเลงในเที่ยวแรก และเที่ยวกลับต่างกันเล็กน้อย ในประโยคที่ 2 ห้อง 8 ของเที่ยวแรกจะมีการเอื้อนเสียง แต่ในเที่ยวกลับไม่มีการเอื้อนเสียง ดังตัวอย่างที่ 17

ตัวอย่างที่ 17

เที่ยวแรก

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซ้ดรม	---ซ้	ล้-ซ้ม ซ้ล้
------	------	------	------	------	-------	-------	-------------

เที่ยวกลับ

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซ้ดรม	---ซ้	ล้มซ้ล้
------	------	------	------	------	-------	-------	---------

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าทาง หรือทำนองหลายแห่งมีความแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. ขึ้นต้นเพลงในห้องเพลงที่ 2, 3 และ 4 จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 18

ทางทำนองหลัก

-ท--	-ล--	-ซ-ซ	---ล	-ด-ร	-ด--	ลล--	ซซ-ม
--ลซ	---ซ	---ร	---ม	-ด-ร	-ด-ล	---ซ	---ท

ทางซอด้วง

----	-ซ้ซ้ซ้	ล้ซ้ดม	-ซ้-ล้	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

2. ในประโยคที่ 2 ห้อง 5,6 ก็จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 19

ทางทำนองหลัก

----	-ล-ล	-ด-ล	-ซ-ม	-ม--	รร--	มม--	ซซ-ล
---ล	----	-ด-ล	-ซ-ท	-ท-ล	---ท	---ซ	---ล

เป็นทางซอด้วง

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซ้ดรม	---ซ้	ล้-ซ้ม ซ้ล้
------	------	------	------	------	-------	-------	-------------

3. และในประโยคที่ 3 ห้อง 1, 2 และ 3 จะมีการแปรทำนองเพลงเช่นกัน ดังตัวอย่างที่ 20

ตัวอย่างที่ 20

←————→ ทางทำนองหลัก							
-ร--	ดล--	----	ลช-ล	-ล--	ลช-ล	-ร--	ดด-ร
--ดล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ม	-ร-ด	---ร
←————→ ทางซอด้วง							
---ด	ลลลล	-ด-ล	ลลลล	--ดล	ชมชลิ	--รด	ชลดร

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะของเพลงสร้อยสนัตตทางซอด้วง มีทั้งหมด 9 ลักษณะ คือ

----	-xxx
------	------

Xxxx	-x-x
------	------

-x-x	xxxx
------	------

---x	xxxx
------	------

--xx	xxxx
------	------

-x-x	xx-x
------	------

Xxxx	xxxx
------	------

-x-x	-xxx
------	------

---x	x- xx xx
------	----------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และในเพลงสร้อยสนัตตนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่ง และคันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 21

ตัวอย่างที่ 21 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอดวงเพลงสร้อยสนตัด

----	-ซัซซัซ	ลัซัซม	-ซั-ลั	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซัตรม	---ซั	ลั-ซัม ซัล
------	------	------	------	------	-------	-------	------------

---ด	ลลลล	-ด-ล	ลลลล	--ดล	ซมซัล	--รด	ซลดล
------	------	------	------	------	-------	------	------

-ม-ลั	ซัม-ร	ซัมรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซัลซัม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	--------	------

เพียวกลับ

---ด	-ซัซซัซ	ลัซัซม	-ซั-ลั	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซัตรม	---ซั	ลั-ซัม ซัล
------	------	------	------	------	-------	-------	------------

---ด	ลลลล	-ด-ล	-ลลล	--ดล	ซมซัล	--รด	ซลดล
------	------	------	------	------	-------	------	------

-ม-ลั	ซัม-ร	ซัมรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซัลซัม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	--------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงสร้อยสนตัดนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะ อยู่ 3 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. ลากคันทักเบา 3. เอื้อนเสียง รายละเอียดดังนี้ คือ

1. พรมนิ้วเสียง ลา ลักษณะ ลท ในประโยคที่ 1 ห้อง 6 ดังตัวอย่างที่ 22

ตัวอย่างที่ 22

----	-ซัซซัซ	ลัซัซม	-ซั-ลั	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

2. พรมนิ้วเสียง มี ลักษณะ มฟ ในประโยคที่ 2 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 23

ตัวอย่างที่ 23

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซัตรม	---ซั	ลั-ซัม ซัล
------	------	------	------	------	-------	-------	------------

3. ลากคันทักเบา ฟังดูนุ่มนวล และไพเราะยิ่งขึ้น ในประโยคที่ 1 ห้อง 6 ดังตัวอย่างที่ 24

ตัวอย่างที่ 24

----	-ซัซซัซ	ลัซัซม	-ซั-ลั	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

4. เอื้อนเสียง ในประโยคที่ 2 ห้องที่ 8 ดังตัวอย่างที่ 25

ตัวอย่างที่ 25

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซัตรม	---ซั	ลั-ซัม ซัล
------	------	------	------	------	-------	-------	------------

ขั้นที่ 1 เพลงที่ 3 เพลงพม่าเขว สองชั้น

ตัวอย่างที่ 26 ทำนองหลักเพลงพม่าเขว

----	----ม	---ม	---ม	----	-ม-ม	-ร-ม	-ม-ด
----	---ช	---ช	---ช	----	-ช-ม	-ร-ม	-ช-ด

----	---ม	---ม	---ม	----	-ม-ม	-ร-ม	-ม-ด
----	---ช	---ช	---ช	----	-ช-ม	-ร-ม	-ช-ด

----	-ม-ม	-ร-ม	-ด-ร	-ด-ล	--ดด	-ล--	ลด--
----	-ช-ม	-ร-ม	-ด-ร	-ด-ม	-ด--	---ช	----

-ด-ล	--ดด	-ล--	ลด--	-ม-ม	-ม-ม	---ร	---ด
-ด-ม	-ด--	---ช	----	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ด

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงพม่าเขว

- ทำนองเพลงพม่าเขวจากการศึกษาพบว่าเพลงพม่าเขวเป็นเพลงประเภทบังคับทาง มีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกัน ดังตัวอย่างที่ 27

ตัวอย่างที่ 27

วรรคหน้า				วรรคหลัง			
----	----ม	---ม	---ม	----	-ม-ม	-ร-ม	-ม-ด
----	---ช	---ช	---ช	----	-ช-ม	-ร-ม	-ช-ด

----	---ม	---ม	---ม	----	-ม-ม	-ร-ม	-ม-ด
----	---ช	---ช	---ช	----	-ช-ม	-ร-ม	-ช-ด

----	-ม-ม	-ร-ม	-ด-ร	-ด-ล	--ดด	-ล--	ลด--
----	-ช-ม	-ร-ม	-ด-ร	-ด-ม	-ด--	---ช	----

-ด-ล	--ดด	-ล--	ลด--	-ม-ม	-ม-ม	---ร	---ด
-ด-ม	-ด--	---ช	----	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ด

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงพม่าเขวนี้เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับพม่า

- ลูกตก

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	โด

- บันไดเสียง

จากการศึกษาเพลงพม่าเขว พบว่าเป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซึ่งประกอบด้วย โน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา

1.2 ศึกษาทางซอด้าง เพลงพม่าเขว ของอาจารย์ธีระ ภู่มณี

ตัวอย่างที่ 28 ทางซอด้าง เพลงพม่าเขว ของอาจารย์ธีระ ภู่มณี

----	---ซั้	---ซั้	---ซั้	----	-ซั้-ม	--รม	-ซั้-ด
------	--------	--------	--------	------	--------	------	--------

----	---ซั้	---ซั้	---ซั้	----	-ซั้-ม	--รม	-ซั้-ด
------	--------	--------	--------	------	--------	------	--------

----	-ซั้-ม	--รม	-ด-ร	--ดล	-ด-ด	--ลซ	ลด--
------	--------	------	------	------	------	------	------

-ด-ล	-ด-ด	--ลซ	ลด--	-ซั้-ลั้	-ซั้-ม	---ร	---ด
------	------	------	------	----------	--------	------	------

เทียบวกลับ

----	---ซั้	---ซั้	---ซั้	----	-ซั้-ม	--รม	-ซั้-ด
------	--------	--------	--------	------	--------	------	--------

----	---ซั้	---ซั้	---ซั้	----	-ซั้-ม	--รม	-ซั้-ด
------	--------	--------	--------	------	--------	------	--------

----	-ซ้-ม	--รม	-ด-ร	--ดล	-ด-ด	--ลช	ลด--
------	-------	------	------	------	------	------	------

-ด-ล	-ด-ด	--ลช	ลด--	-ซ้-ล	-ซ้-ม	---ร	---ด
------	------	------	------	-------	-------	------	------

จากการศึกษาเพลงพม่าเขวทางซอด้วงจากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในท่อนแรกและท่อนกลับเหมือนกัน ไม่มีความแตกต่างกันเลย

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลักมาก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่ 1 แห่ง คือ

1. จะมีความแตกต่างกันอยู่ที่ ในห้องเพลงที่มีเสียง โด คือ ทางทำนองหลักจะมีเสียง โด 3 ตัว แต่ทางซอด้วงจะมีเสียง โด 2 ตัว ในประโยคที่ 3-4 ดังตัวอย่างที่ 29

ประโยคที่ 3 ทางทำนองหลักจะมีเสียง โด 3 ตัว คือ

----	-ม-ม	-ร-ม	-ด-ร	-ด-ล	--ดด	-ล--	ลด--
----	-ช-ม	-ร-ม	-ด-ร	-ด-ม	-ด--	---ช	----

ประโยคที่ 3 ทางซอด้วงจะมีเสียง โด 2 ตัว คือ

----	-ซ้-ม	--รม	-ด-ร	-ด-ล	-ด-ด	--ลช	ลด--
------	-------	------	------	------	------	------	------

ประโยคที่ 4 ทางทำนองหลักจะมีเสียง โด 3 ตัว คือ

-ด-ล	--ดด	-ล--	ลด--	-ม-ม	-ม-ม	---ร	---ด
-ด-ม	-ด--	---ช	----	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ด

ประโยคที่ 4 ทางซอด้วงจะมีเสียงโด 2 ตัว คือ

-ด-ล	-ด-ด	--ลช	ลด--	-ซ้-ล	-ซ้-ม	---ร	---ด
------	------	------	------	-------	-------	------	------

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะของเพลงพม่าเขวทางซอด้วง มี 6 ลักษณะดังนี้ คือ

----	---x
------	------

---X	---X
------	------

----	-X-X
------	------

--XX	-X-X
------	------

-X-X	-X-X
------	------

--XX	XX--
------	------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และในเพลงพม่าเขวนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่ง และ คันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 30

ตัวอย่างที่ 30 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอดวงเพลงพม่าเขว

----	---ซั	---ซั	---ซั	----	-ซั-ม	--รม	-ซั-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	---ซั	---ซั	---ซั	----	-ซั-ม	--รม	-ซั-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	-ซั-ม	--รม	-ด-ร	--ดล	-ด-ด	--ลช	ลจ--
------	-------	------	------	------	------	------	------

-ด-ล	-ด-ด	--ลช	ลจ--	-ซั-ล	-ซั-ม	---ร	---ด
------	------	------	------	-------	-------	------	------

เที่ยวกลับ

----	---ซั	---ซั	---ซั	----	-ซั-ม	--รม	-ซั-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	---ซั	---ซั	---ซั	----	-ซั-ม	--รม	-ซั-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	-ซั-ม	--รม	-ด-ร	--ดล	-ด-ด	--ลช	ลจ--
------	-------	------	------	------	------	------	------

-ด-ล	-ด-ด	--ลช	ลจ--	-ซั-ล	-ซั-ม	---ร	---ด
------	------	------	------	-------	-------	------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในการดำเนินทำนองเพลงพม่าเขวทางซอด้วงไม่ได้ใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลง

ขั้นที่ 1 เพลงที่ 4 เพลงโยสลัม สองชั้น

ตัวอย่างที่ 31 ทำนองหลักเพลงโยสลัม

----	----	-ช-ด	-ร-ม	----	----	-ม-ม	-ม-ม
----	----	-ร-ด	-ร-ม	----	----	-ช-ม	-ร-ด

----	----	-ร-ม	-ม-ม	----	---ม	--มม	-ม-ม
----	----	-ร-ม	-ฟ-ช	----	---ล	--ชล	-ด-ช

----	----	-ม-ม	-ม-ม	----	---ม	--มม	-ฟ-ม
----	----	-ม-ช	-ล-ด	----	---ช	--ลช	-ฟ-ม

----	-ด-ร	-ม-ม	-ม-ม	--รด	-ม-ร	-ด-ท	-ร-ด
----	-ด-ร	-ม-ช	-ฟ-ม	--รด	-ม-ร	-ด-ท	-ร-ด

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงโยสลัม

- ทำนองเพลงโยสลัม จากการศึกษาพบว่าเพลงโยสลัมเป็นเพลงประเภทบังคับทาง มีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน ดังตัวอย่างที่ 32

ตัวอย่างที่ 32

วรรคหน้า				วรรคหลัง			
←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→
----	----	-ช-ด	-ร-ม	----	----	-ม-ม	-ม-ม
----	----	-ร-ด	-ร-ม	----	----	-ช-ม	-ร-ด

----	----	-ร-ม	-ม-ม	----	---ม	--มม	-ม-ม
----	----	-ร-ม	-ฟ-ช	----	---ล	--ชล	-ด-ช

←				→				←				→			
----	----	-ม-ม	-ม-ม	----	---ม	--มม	-ฟ-ม	----	----	-ม-ช	-ล-ด	----	---ช	--ลช	-ฟ-ม

----	-ด-ร	-ม-ม	-ม-ม	--รด	-ม-ร	-ด-ท	-ร-ด
----	-ด-ร	-ม-ช	-ฟ-ม	--รด	-ม-ร	-ด-ท	-ร-ด

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงโยสลัมอัตราจังหวะ 2 ชั้น เป็นเพลงสำเนียงฝรั่ง ใช้หน้าทับฝรั่ง

- ลูกตก

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	มี
ลูกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	โด
ลูกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	มี
ลูกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	โด

- บันไดเสียง

จากการศึกษาเพลงโยสลัม พบว่าเป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซึ่งประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา มีโน้ตเสียง ที่ กับ ฟา เป็นโน้ตจร

1.2 ศึกษาทางซอด้าง เพลงโยสลัม ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 33 ทางซอด้าง เพลงโยสลัม ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

----	----	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	-ช-ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	------	------

---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ช	----	-ช-ล	--ชล	-ด-ช
------	------	------	------	------	------	------	------

---ล	ชชชช	-ม-ช	-ล-ด	---ด	---ช	-ล-ช	-ฟ-ม
------	------	------	------	------	------	------	------

----	-ด-ร	-ม-ช	-ฟ-ม	--รด	ร-ม-ร	ม-ร-ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	-------	-------	------

เที่ยวกลับ

---ร	ดดดด	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	ซ้ล้ซ้ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	---------	------

---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ซ้	----	-ซ้-ล้	--ซ้ล้	-ด-ช
------	------	------	-------	------	--------	--------	------

---ล	ชชชช	-ม-ซ้	-ล-ด	---ด	---ช	-ล-ช	-ฟ-ม
------	------	-------	------	------	------	------	------

----	-ด-ร	-ม-ซ้	-ฟ-ม	--รด	รม-ร	มรซ้ม	-ร-ด
------	------	-------	------	------	------	-------	------

จากการศึกษาเพลงโยสล์มทางซอด้วงจากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่างกันเล็กน้อย คือ ในประโยคที่ 1 ห้อง 1-2 ของ เที่ยวกลับจะบรรเลงทำนองเท่า และในห้อง 7 เที่ยวกลับ จะบรรเลงทางเก็บ ดังตัวอย่างที่ 34

เที่ยวแรก							
←	→					←	→
----	----	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	-ซ้-ม	-ร-ด

เที่ยวกลับ							
←	→					←	→
---ร	ดดดด	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	ซ้ล้ซ้ม	-ร-ด

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลักมาก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามี ความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ในประโยคที่ 2 ห้อง 1-2 ทางซอด้วงจะบรรเลงทำนองเท่า และห้อง 6 ทางซอด้วงจะมีโน้ตเสียง ซอล เพิ่มเข้ามา ดังตัวอย่างที่ 35

ตัวอย่างที่ 35

ทางทำนองหลัก							
←	→					←	→
----	----	-ร-ม	-ม-ม	----	---ม	--มม	-ม-ม
----	----	-ร-ม	-ฟ-ช	----	---ล	--ชล	-ด-ช

ทางซอด้วง							
←	→					←	→
---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ซ้	----	-ซ้-ล้	--ซ้ล้	-ด-ช

2. ในประโยคที่ 3 ห้อง 1-2 ทางซอด้วงจะบรรเลงทำนองเท่า และ ห้อง 5 ทางซอด้วงจะมีโน้ตเสียง โด เพิ่มเข้ามา ดังตัวอย่างที่ 36

ตัวอย่างที่ 36

←————→ ทางทำนองหลัก				←————→			
----	----	-ม-ม	-ม-ม	----	---ม	--มม	-ฟ-ม
----	----	-ม-ซ	-ล-ด	----	---ซ	--ลซ	-ฟ-ม

←————→ ทางซอด้าง				←————→			
---ล	ซซซซ	-ม-ซ	-ล-ด	---ด	---ซ	-ล-ซ	-ฟ-ม

3. ในประโยคที่ 4 ห้อง 6 ทางซอด้างจะมีโน้ตเสียง เร เพิ่มเข้ามา และในห้อง 7 ดังตัวอย่างที่ 37

ตัวอย่างที่ 37

ทางทำนองหลัก				←————→ ←————→			
----	-ด-ร	-ม-ม	-ม-ม	--รด	-ม-ร	-ด-ท	-ร-ด
----	-ด-ร	-ม-ซ	-ฟ-ม	--รด	-ม-ร	-ด-ท	-ร-ด
ทางซอด้าง				←————→ ←————→			
----	-ด-ร	-ม-ซ	-ฟ-ม	--รด	ร-ม-ร	ม-ร-ซ	-ร-ด

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะของเพลงโยสลัมทางซอด้าง มีทั้งหมด 8 ลักษณะ ดังนี้

---X	XXXX
------	------

-XXX	-X-X
------	------

---X	-XXX
------	------

-X-X	-X-X
------	------

----	-X-X
------	------

---X	---X
------	------

--XX	-X-X
------	------

Xxxx	-X-X
------	------

2. การใช้คั่นชัก

เพลงโยสัลมนี่ จะมีการใช้คั่นชัก 2 ลักษณะ คือ คั่นชักหนึ่ง และคั่นชักสอง ดังตัวอย่างที่ 38

ตัวอย่างที่ 38 แสดงสัญลักษณ์การใช้คั่นชักทางซอดวงเพลงโยสัลม

----	----	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	-ช้-ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	-------	------

---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ช้	----	-ช้-ล้	--ช้ล้	-ด-ช
------	------	------	-------	------	--------	--------	------

---ล	ชชชชช	-ม-ช้	-ล-ด	---ด	---ช	-ล-ช	-ฟ-ม
------	-------	-------	------	------	------	------	------

----	-ด-ร	-ม-ช้	-ฟ-ม	--รด	รม-ร	มรช้ม	-ร-ด
------	------	-------	------	------	------	-------	------

เที่ยวกลับ

---ร	ดดดด	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	ช้ล้ช้ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	---------	------

---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ช้	----	-ช้-ล้	--ช้ล้	-ด-ช
------	------	------	-------	------	--------	--------	------

---ล	ชชชชช	-ม-ช้	-ล-ด	---ด	---ช	-ล-ช	-ฟ-ม
------	-------	-------	------	------	------	------	------

----	-ด-ร	-ม-ช้	-ฟ-ม	--รด	รม-ร	มรช้ม	-ร-ด
------	------	-------	------	------	------	-------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงโยสัลมนี่อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 2 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. ลากคั่นชักเบา รายละเอียดดังนี้ คือ

1. พรมนิ้วเสียง มี ลักษณะ มฟ ในประโยคที่ 1 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 39

ตัวอย่างที่ 39

----	----	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	-ช้-ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	-------	------

2. ลากคั่นชักเบา ฟังดูนุ่มนวล และไพเราะยิ่งขึ้น ในประโยคที่ 2 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 40

ตัวอย่างที่ 40

---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ช้	----	-ช้-ล้	--ช้ล้	-ด-ช
------	------	------	-------	------	--------	--------	------

3. ลากคันชักเบา ฟังดูนุ่มนวล และไพเราะยิ่งขึ้น ในประโยคที่ 3 ห้อง 4-5 ดังตัวอย่างที่ 41

ตัวอย่างที่ 41

---ล	ซซซซซ	-ม-ซ	-ล-ด	---ด	---ซ	-ล-ซ	-ฟ-ม
------	-------	------	------	------	------	------	------

ขั้นที่ 1 เพลงที่ 5 เพลงลาวครวญ สองชั้น

ตัวอย่างที่ 42 ทำนองหลักเพลงลาวครวญ

----	----	-ม-ม	--รม	----	-ด-ร	-ด-ม	--รร
----	----	-ซ--	รด-ท	----	-ด-ร	-ด-ม	-ร--

----	-ซ-ซ	ลซ - ซ	-ล-ด	----	----	-ม-ม	---ร
---ซ	----	-- ม ร	-ม-ด	----	----	-ซ--	รด-ล

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงลาวครวญ

- ทำนองเพลงลาวครวญ จากการศึกษาพบว่า เพลงลาวครวญเป็นเพลงประเภท บังคับทาง มีลักษณะทำนองที่เรียบง่าย และเชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์ และ สอดคล้องกันดังตัวอย่างที่ 43

ตัวอย่างที่ 43

วรรคหน้า				วรรคหลัง			
←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→	←-----→
----	----	-ม-ม	--รม	----	-ด-ร	-ด-ม	--รร
----	----	-ซ--	รด-ท	----	-ด-ร	-ด-ม	-ร--

----	-ซ-ซ	ลซ - ซ	-ล-ด	----	----	-ม-ม	---ร
---ซ	----	-- ม ร	-ม-ด	----	----	-ซ--	รด-ล

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงลาวครวญอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับสองไม้ลาว

- ลูกตก

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร

- บันไดเสียง

บันไดเสียงของเพลงลาวครวญ ประกอบไปด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา

1.2 ศึกษาทางซอด้วง เพลงลาวครวญ ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 44 ทางซอด้วง เพลงลาวครวญ ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

----	----	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ซลตร	-ด-ม	รรรร
------	------	-------	------	------	------	------	------

---ซ	-ซซซ	ลซมซ้	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รด-ร
------	------	-------	------	------	------	-------	------

เที่ยวกลับ

---ม	รรรร	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ซลตร	ม- รด รม	รรรร
------	------	-------	------	------	------	----------	------

---ซ	-ซซซ	ลซมซ้	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รด-ร
------	------	-------	------	------	------	-------	------

จากการศึกษาเพลงลาวครวญทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่างกันเล็กน้อย คือ ในประโยคที่ 1 ห้อง 1-2 ของเที่ยวกลับ จะบรรเลงทำนองเท่า และในห้อง 7 เที่ยวกลับ จะมีการเอื้อนเสียง ดังตัวอย่างที่ 45

ตัวอย่างที่ 45

เที่ยวแรก							
←-----→						←-----→	
----	----	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ซลตร	-ด-ม	รรรร

←→		เทียบกลับ				←→	
---ม	รรรร	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ชลดร	ม- <u>รต</u> รม	รรรร

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ในประโยคที่ 1 ห้อง 5 ทางซอด้วงจะมีโน้ตเสียง มี เพิ่มเข้ามา, ในห้อง 6 ทางซอด้วงจะมีโน้ตเสียง ซอล ลา เพิ่มเข้ามา ดังตัวอย่างที่ 46

ตัวอย่างที่ 46

ทางทำนองหลัก

----	----	-ม-ม	--รม	←→	←→	-ด-ร	-ด-ม	--รร
----	----	-ซ้--	รต-ท	←→	←→	-ด-ร	-ด-ม	-ร--

ทางซอด้วง

←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
----	----	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ชลดร	-ด-ม	รรรร

2. ในประโยคที่ 2 ห้อง 2 ทางซอด้วงจะมีโน้ต 3 ตัว, ในห้อง 5-6 ทางซอด้วงจะบรรเลงทำนองเท่า ดังตัวอย่างที่ 47

ตัวอย่างที่ 47

ทางทำนองหลัก

←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
----	-ซ้-ซ้	ลซ - ซ	-ล-ด	----	----	-ม-ม	---ร
---ซ	----	-- ม ร	-ม-ด	----	----	-ซ้--	รต-ล

ทางซอด้วง

←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
---ซ	-ซซซ	ลซมซ	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รต-ร

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะของเพลงลาวครวญทางซอด้วง มีทั้งหมด 6 ลักษณะ คือ

---x	xxxx
------	------

-x-x	xxxx
------	------

---x	-xxx
------	------

Xxxx	-x-x
------	------

-x-x	xx-x
------	------

x- xx xx	xxxx
----------	------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และในเพลงลาวครวญนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่ง และคันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 48

ตัวอย่างที่ 48 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอด้างเพลงลาวครวญ

---	---	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ซลตร	-ด-ม	รรรร
-----	-----	-------	------	------	------	------	------

---ซ	-ซซซ	ลซมซ้	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รด-ร
------	------	-------	------	------	------	-------	------

เที่ยวกลับ

---ม	รรรร	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ซลตร	ม- รด รม	รรรร
------	------	-------	------	------	------	----------	------

---ซ	-ซซซ	ลซมซ้	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รด-ร
------	------	-------	------	------	------	-------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

เนื่องจากเพลงลาวครวญเป็นเพลงช้า ให้ความรู้สึกเศร้าอาลัยระ ญ่มณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 3 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. ลากคันทักเบา 3. เอื้อนเสียง

1. พรมนิ้วเสียง มี ลักษณะ มฟ ในประโยคที่ 1 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 49

ตัวอย่างที่ 49 ประโยคที่ 1

---	---	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ซลตร	-ด-ม	รรรร
-----	-----	-------	------	------	------	------	------

2. ลากคันทักเบา ฟังดูนุ่มนวล และ ไพเราะยิ่งขึ้น ในประโยคที่ 2 ห้อง 4 ดังตัวอย่างที่ 50

ตัวอย่างที่ 50

---ซ	-ซซซ	ลซมซ้	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รด-ร
------	------	-------	------	------	------	-------	------

3. เอื้อนเสียงในประโยคที่ 1 ห้อง 7 ของเทปย้อนกลับ ดังตัวอย่างที่ 51

ตัวอย่างที่ 51

---ม	รรรร	-ซ้-ม	รตรม	---ม	ชลดร	ม- <u>รต รม</u>	รรรร
------	------	-------	------	------	------	-----------------	------

ขั้นที่ 2 เพลงที่ 1 เพลงคลื่นกระทบฝั่ง สองชั้น

ตัวอย่างที่ 52 ทำนองหลักเพลงคลื่นกระทบฝั่ง

ท่อน 1

----	-ด-ด	-ซ-ล	-ซ-ด	-ซ-ล	-ด-ร	-ม-ร	--มม
---ด	----	-ร-ม	-ร-ด	-ร-ม	-ด-ร	-ม-ร	-ม--

----	ม - มม	--รด	-ร-ม	-ม--	รร--	มม--	ซซ-ล
----	-ม--	---ด	-ร-ม	-ม-ร	---ม	---ซ	---ล

---ล	-มรด	-ล-ด	----	--ดร	ด - ด -	----	รมฟซ
---ม	-มรด	-ม-ด	----	ซล--	-ล- ซ	---ด	---ซ

----	---ซ	-ซซซซ	-ซ-ซ
----	---ซ	-ซซซซ	-ซ-ซ

ท่อน 2

-ม--	มม--	รร-ด	ดด-ล	--ซล	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล
-ม-ม	---ร	---ด	---ม	-ฟ--	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	-ม--	มม--	รร--	ดด-ล
----	---ล	-ลลล	-ล-ล	-ม-ม	---ร	---ด	---ม

---ล	-มรด	-ล-ด	----	--ดร	ด - ด -	----	รมฟซ
---ม	-มรด	-ม-ด	----	ซล--	-ล - ซ	---ด	---ซ

----	---ซ	-ซซซซ	-ซ-ซ
----	---ซ	-ซซซซ	-ซ-ซ

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงคลื่นกระทบฝั่ง

- ทำนองเพลงคลื่นกระทบฝั่ง จากการศึกษพบว่าเพลงคลื่นกระทบฝั่ง เป็นเพลงประเภทกึ่งบังคับทาง มี 2 ท่อน ท่อนละ 5 วรรค และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกัน ทั้ง 2 ท่อน ดังตัวอย่างที่ 53

ตัวอย่างที่ 53

ท่อน 1

วรรคหน้า

วรรคหลัง

←-----→←-----→							
----	-ด-ด	-ซ-ล	-ซ-ด	-ซ-ล	-ด-ร	-ม-ร	--มม
---ด	----	-ร-ม	-ร-ด	-ร-ม	-ด-ร	-ม-ร	-ม--

----	ม - มม	--รด	-ร-ม	-ม--	รร--	म्म--	ซซ-ล
----	-ม--	---ด	-ร-ม	-ม-ร	---ม	---ซ	---ล

---ล	-มรด	-ล-ด	----	--ดริ	ด - ด-	----	รμφซ
---ม	-มรด	-ม-ด	----	ซล--	-ล-ซ	---ด	---ซ

----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ
----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ

ท่อน 2

วรรคหน้า

วรรคหลัง

				↔				
-ม--	म्म--	รร-ด	ดด-ล	--ซล	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล	
-ม-ม	---ร	---ด	---ม	-ฟ--	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล	

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	-ม--	म्म--	รร--	ดด-ล
----	---ล	-ลลล	-ล-ล	-ม-ม	---ร	---ด	---ม

---ล	-มรด	-ล-ด	----	--ดริ	ด - ด -	----	รμφซ
---ม	-มรด	-ม-ด	----	ซล--	-ล-ซ	---ด	---ซ

----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ
----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงคลื่นกระทบฝั่งอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับสองไม้

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล

- บันไดเสียง

จากการศึกษาเพลงคลื่นกระทบฝั่ง พบว่าเป็นเพลงที่อยู่ในบันไดเสียง ซึ่งประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา มีโน้ตเสียง ฟา เป็นโน้ตจร

1.2 ศึกษาทางซอด้าง เพลงคลื่นกระทบฝั่ง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 54 ทางซอด้าง เพลงคลื่นกระทบฝั่ง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

---ด	-ดดด	-ซ-ล	-ซ-ด	-ซ-ล	-ด-ร	-ม-ร	ซุ้มมม
------	------	------	------	------	------	------	--------

---ม	ซุ้มมม	ซุ้มรด	-ร-ม	---ร	---ม	---ซู้	---ลี้
------	--------	--------	------	------	------	--------	--------

--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	---ด	รμφซ้
------	------	------	------	------	------	------	-------

----	---ซ้	-ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ซ้
------	-------	---------	--------

↑
เทียวกลับ

---ด	-ดดด	-ซ-ล	-ซ-ด	-ซ-ล	-ด-ร	-ม-ร	ซ้มม
------	------	------	------	------	------	------	------

---ม	ซ้มมม	ซ้มรด	-ร-ม	---ร	---ม	---ซ้	---ล้
------	-------	-------	------	------	------	-------	-------

--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	---ด	รμφซ้
------	------	------	------	------	------	------	-------

----	---ซ้	-ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ซ้
------	-------	---------	--------

ท่อน 2

---ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ซลดร	-มซ้ร	มรดล
------	------	------	------	------	------	-------	------

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	---ม	---ร	---ด	---ล
------	------	------	------	------	------	------	------

--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	--มรด	รμφซ้
------	------	------	------	------	------	-------	-------

----	---ซ้	-ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ซ้
------	-------	---------	--------

↑
เทียวกลับ

-ม-ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ซลดร	-มซ้ร	มรดล
------	------	------	------	------	------	-------	------

---ด	---ฟ	---ซ้	---ล้	-ม-ม	---ร	---ด	---ล
------	------	-------	-------	------	------	------	------

--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	---ด	รμφซ้
------	------	------	------	------	------	------	-------

----	---ซ้	-ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ซ้
------	-------	---------	--------

จากการศึกษาเพลงคลื่นกระทบฝั่งทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในเทียวแรกและเทียวกลับแตกต่างกันไป สำหรับในท่อน 1 จะบรรเลงในเทียวแรกและเทียวกลับเหมือนกัน แต่ในท่อน 2 จะบรรเลงแตกต่างกัน รายละเอียดดังนี้ คือ

1. ในประโยคที่ 1 ห้อง 1 ของเทียวกลับจะเพิ่มโน้ตเสียง มี เข้ามา 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 55

ตัวอย่างที่ 55

เทียวกแรก							
←→	---	---	---	---	ชลดร	-มชั่ว	มรดล
เทียวกกลับ							
←→	-ม-ม	---	---	---	ชลดร	-มชั่ว	มรดล

2. ในประโยคที่ 2 ห้อง 1-4 ของเทียวกกลับจะบรรเลงห้องละ 1 ตัว และห้อง 5 เพิ่มโน้ตเสียง มี เข้ามา 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 56

ตัวอย่างที่ 56

เทียวกแรก							
←→	---	---	-ลลล	-ล-ล	---	---	---
เทียวกกลับ							
←→	---	---	---	-ม-ม	---	---	---

3. ในประโยคที่ 3 ห้อง 7 เทียวกแรกจะมีการสะบัดเสียง ดังตัวอย่างที่ 57

ตัวอย่างที่ 57

เทียวกแรก							
--ชล	ดมรด	-ล-ด	---	ชลดร	ดล-ช	--มรด	รμφชั่ว
เทียวกกลับ							
--ชล	ดมรด	-ล-ด	---	ชลดร	ดล-ช	---	รμφชั่ว

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 1 ห้อง 2 ทางซอด้างจะมีโน้ตเสียง โด 3 ตัว และเพิ่ม โน้ตเสียง ซอล เข้ามาในห้องที่ 8 ดังตัวอย่างที่ 58

ตัวอย่างที่ 58

ทางทำนองหลัก							
←→	---	-ด-ด	-ช-ล	-ช-ด	-ช-ล	-ด-ร	-ม-ร
←→	---	---	-ร-ม	-ร-ด	-ร-ม	-ด-ร	-ม-ร
ทางซอด้าง							
←→	---	-ด-ด	-ช-ล	-ช-ด	-ช-ล	-ด-ร	-ม-ร
←→	---	-ด-ด	-ช-ล	-ช-ด	-ช-ล	-ด-ร	-ม-ร

2. ท่อน 1 ในประโยคที่ 2 ห้อง 1 ทางซอด้วงจะมีโน้ตเสียง มี เพิ่มเข้ามา, และเปลี่ยนทำนองในห้อง 5-8 เป็นโน้ต 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 59

ตัวอย่างที่ 59

ทางทำนองหลัก

←	←	←	←	←	←	←	←
----	ม - มม	--รด	-ร-ม	-ม--	รร--	มม--	ซซ-ล
----	-ม--	---ด	-ร-ม	-ม-ร	---ม	---ซ	---ล

ทางซอด้วง

←	←	←	←	←	←	←	←
---ม	ซ่มมม	ซ่มรด	-ร-ม	---ร	---ม	---ซ	---ล

3. ท่อน 1 ในประโยคที่ 3 ห้อง 1, 2, 4 และ 6 ทางซอด้วงจะมีโน้ตเพิ่มเข้ามาห้องละ 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 60

ตัวอย่างที่ 60

ทางทำนองหลัก

←	←	←	←	←	←	←	←
---ล	-มรด	-ล-ด	----	--ดล	ด - ด-	----	รลฟซ
---ม	-มรด	-ม-ด	----	ซล--	- ล - ซ	---ด	---ซ

ทางซอด้วง

←	←	←	←	←	←	←	←
--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดล	ดล-ซ	---ด	รลฟซ

4. ท่อน 2 ของเที่ยวกลับ ในประโยคที่ 1 ห้อง 2-5 จะบรรเลงห้องละ 1 ตัว และในห้อง 6, 8 จะเพิ่มโน้ตเข้ามาห้องละ 2 ตัว ส่วนห้อง 7 จะเพิ่มเข้ามา 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 61

ตัวอย่างที่ 61

ทางทำนองหลัก

←	←	←	←	←	←	←	←
-ม--	มม--	รร-ด	ดด-ล	--ซล	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล
-ม-ม	---ร	---ด	---ม	-ฟ--	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล

ทางซอด้วง

←	←	←	←	←	←	←	←
-ม-ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ซลดล	-มซร	มรดล

4. ท่อน 2 ของเทียวกลับในประโยคที่ 2 ห้อง 1-4 และห้อง 6-8 จะบรรเลงห้องละ 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 62

ตัวอย่างที่ 62

ทางทำนองหลัก

←-----→				←-----→			
----	---ล	-ลลล	-ล-ล	-ม--	มม--	รร--	ดด-ล
----	--- ล	-ลลล	-ล-ล	-ม-ม	---ร	---ด	---ม

ทางซอด้วง

←-----→				←-----→			
---ด	---ฟ	---ซ	---ล	-ม-ม	---ร	---ด	---ล

5. ท่อน 2 ของเทียวกลับในประโยคที่ 3 ห้อง 1, 2, 4 และห้อง 6 จะบรรเลงห้องละ 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 63

ตัวอย่างที่ 63

ทางทำนองหลัก

↔		↔		↔		↔	
---ล	-มรด	-ล-ด	----	--ดว	ด - ด-	----	รฝฟซ
---ม	-มรด	-ม-ด	----	ซล--	- ล -ซ	---ด	---ซ

ทางซอด้วง

←→		←→		←→		←→	
--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	---ด	รฝฟซ

1.3 ศึกษากระสวนจันทระ

จะพบว่าลักษณะกระสวนจันทระของเพลงคลื่นกระทบฝั่ง มีทั้งหมด 13 ลักษณะดังนี้

---X	-XXX
------	------

-X-X	-X-X
------	------

-X-X	XXXX
------	------

----	XXXX
------	------

XXXX	-X-X
------	------

---X	---X
------	------

--XX	XXXX
------	------

-X-X	---X
------	------

XXXX	-XXX
------	------

---X	XXXX
------	------

-XXX	XXXX
------	------

XXXX	XX-X
------	------

-- XXX	XXXX
--------	------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และในเพลงคลื่นกระทบฝั่งนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ ใช้คันทักหนึ่ง และใช้คันทักสองดังตัวอย่างที่ 64

ตัวอย่างที่ 64 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอด้วงเพลงคลื่นกระทบฝั่ง

ท่อน 1

---ด	-ดดด	-ซ-ล	-ซ-ด	-ซ-ล	-ด-ร	-ม-ร	ซ่มมม
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ม	ซ่มมม	ซ่มมร	-ร-ม	---ร	---ม	---ซู่	---ลู่
------	-------	-------	------	------	------	--------	--------

--ซล	ดมร	-ล-ด	---ด	ซลด	ดล-ซ	---ด	รฟซู่
------	-----	------	------	-----	------	------	-------

----	---ซู่	-ซู่ซู่ซู่	-ซู่-ซู่
------	--------	------------	----------

เที่ยวกลับ

---ด	-ดตด	-ช-ล	-ช-ด	-ช-ล	-ด-ร	-ม-ร	ซ่มมม
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ม	ซ่มมม	ซ่มรด	-ร-ม	---ร	---ม	---ช	---ล
------	-------	-------	------	------	------	------	------

--ชล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ชลดร	ดล-ช	---ด	รμφช
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ช	-ชชช	-ช-ช
------	------	------	------

ท่อน 2

---ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ชลดร	-มช	มรดล
------	------	------	------	------	------	-----	------

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	---ม	---ร	---ด	---ล
------	------	------	------	------	------	------	------

--ชล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ชลดร	ดล-ช	--มรด	รμφช
------	------	------	------	------	------	-------	------

----	---ช	-ชชช	-ช-ช
------	------	------	------

เที่ยวกลับ

-ม-ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ชลดร	-มช	มรดล
------	------	------	------	------	------	-----	------

---ด	---ฟ	---ช	---ล	-ม-ม	---ร	---ด	---ล
------	------	------	------	------	------	------	------

--ชล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ชลดร	ดล-ช	---ด	รμφช
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ช	-ชชช	-ช-ช
------	------	------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงคลื่นกระทบฝั่งนี้อาจารย์ธีระ ภูมิณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 3 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. ลากคันชักเบา 3. สะบัดคันชัก รายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 4, ห้อง 6 และ พรมนิ้วเสียงลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 8 ของประโยคที่ 2 ดังตัวอย่างที่ 65

ตัวอย่างที่ 65

---ม	ซ่มมม	ซ่มรด	-ร-ม	---ร	---ม	---ช	---ล
------	-------	-------	------	------	------	------	------

2. ส่วนท่อน 2 พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 1 และ พรมนิ้วเสียงลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 4 ในประโยคที่ 1 ดังตัวอย่างที่ 66

ตัวอย่างที่ 66

---ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ชลดร	-มซัร	มรดล
------	------	------	------	------	------	-------	------

3. พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในประโยคที่ 2 ห้อง 4 ของท่อน 2 ดังตัวอย่างที่ 67

ตัวอย่างที่ 67

---ด	---ฟ	---ซั	---ลั	---ม	---ร	---ด	---ล
------	------	-------	-------	------	------	------	------

4. สะบัดคันทัก ในท่อน 2 เที้ยวแรก ในประโยคที่ 3 ห้อง 7 ดังตัวอย่างที่ 68

ตัวอย่างที่ 68

--ชล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ชลดร	ดล-ซ	--มรด	รμφซั
------	------	------	------	------	------	-------	-------

ขั้นที่ 2 เพลงที่ 2 เพลงบังใบ สองชั้น

ตัวอย่างที่ 69 ทำนองหลักเพลงบังใบ

ท่อน 1

---ด	---ท	---ด	-ร--	-ซ-ล	-ซ-ร	---ม	-ฟ-ฟ
---ด	---ท	---ด	-ร--	-ร-ม	-ร-ร	---ม	-ฟ-ซ

-ฟ-ฟ	-ฟ--	ฟฟ--	มม-ร	----	---ร	-รรร	-ร-ร
-ฟ-ล	-ซ-ฟ	---ม	---ร	----	---ร	-รรร	-ร-ร

ท่อน 2

---ม	---ร	-ท-ร	-ม-ม	-ร-ร	-ท--	---ซ	--ลท
---ม	---ร	-ฟ-ร	-ม-ซ	---ท	--ลซ	-ร--	-ซ--

-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ซ	----	--ชล	-ท-ร	ทล--
-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ซ	-ร-ม	-ฟ--	---ล	--ซม

--ซซ	-ล-ร	----	รฌ-ซ	-ร-ท	-ล--	ซซ--	ลล--ท
--ซ--	-ล-ล	-ท-ด	---ซ	-ร-ท	-ล-ซ	---ล	---ท

-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ซ	----	---ม	-มมม	-ม-ม
-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ซ	----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงบังใบ

- ทำนองเพลงบังใบ จากการศึกษาพบว่าเพลงบังใบ เป็นเพลงประเภทกึ่งบังคับทาง มี 2 ท่อน แต่ละท่อนมีจำนวนไม่เท่ากัน คือ ท่อน 1 มี 2 ประโยค ส่วนท่อน 2 มี 4 ประโยค และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน ทั้ง 2 ท่อน ดังตัวอย่างที่ 70

ตัวอย่างที่ 70

ท่อน 1				ท่อน 2			
วรรคหน้า				วรรคหลัง			
---ด	---ท	---ด	-ร--	-ซ-ล	-ซ-ร	---ม	-ฟ-ฟ
---ด	---ท	---ด	-ร--	-ร-ม	-ร-ร	---ม	-ฟ-ซ

-ฟ-ฟ	-ฟ--	ฟฟ--	มม-ร	----	---ร	-รรร	-ร-ร
-ฟ-ล	-ซ-ฟ	---ม	---ร	----	---ร	-รรร	-ร-ร

ท่อน 2				ท่อน 3			
---ม	---ร	-ท-ร	-ม-ม	-ร-ร	-ท--	---ซ	--ลท
---ม	---ร	-ฟ-ร	-ม-ซ	---ท	--ลซ	-ร--	-ซ--

-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ซ	----	--ซล	-ทร-	ทล--
-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ซ	-ร-ม	-ฟ--	---ล	--ซม

--ซซ	-ล-ร	----	รฌ-ซ	-ร-ท	-ล--	ซซ--	ลล--ท
--ซ--	-ล-ล	-ท-ด	---ซ	-ร-ท	-ล-ซ	---ล	---ท

-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ซ	----	---ม	-มมม	-ม-ม
-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ซ	----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงบังใบอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับสองไม้

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร(ลักจิ่งหะ)
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ที
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ที
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล

- บันไดเสียง

เพลงบังใบท่อน 1 พบว่า มีการใช้บันไดเสียงประกอบไปด้วยเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด เร มีโน้ตเสียง ที เป็นโน้ตจร ส่วนท่อน 2 มีการเปลี่ยนบันไดเสียงไปใช้เสียงหลัก 5 เสียง คือ ซอล ลา ที เร มี มีโน้ตเสียง ฟา เป็นโน้ตจร

1.2 ศึกษาทางซอด้าง เพลงบังใบ ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 71 ทางซอด้าง เพลงบังใบ ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

-ด-ด	---ท	---ด	-ร--	-ซ-ล	-ซ-ร	---ม	-ฟ-ซึ
------	------	------	------	------	------	------	-------

-ฟ-ลึ	-ซึ-ฟ	-ลึซึฟ	-ม-ร	--รซ	ลทดร	-รรร	-ร-ร
-------	-------	--------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

-ด-ด	---ท	---ด	-ร--	ซึซ-ล	-ซ-ร	---ม	-ฟ-ซึ
------	------	------	------	-------	------	------	-------

-ฟ- ซึลึ	-ซึ-ฟ	-ลึซึฟ	-ม-ร	-ซึ-ซ	ลทดร	-รรร	-ร-ร
----------	-------	--------	------	-------	------	------	------

ท่อน 2

---ม	--ซึร	-ท-ร	-ม-ซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	-------	------	-------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	---ล	ชทลช	-ทร ซึม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	-------	------	------	---------	------	------	------

----	-ร-ม	-ร- มซึ	-ซึซึซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	---------	---------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	---ล	ชทลช	---ด	รμφซึ	-ซึซึซึ	-ซึ-ซึ
------	-------	------	------	------	-------	---------	--------

เทียบกลับ

---ม	--ซึร	-ท-ร	-ม-ซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	-------	------	-------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	--รล	ช ลท ลช	-ทรม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	-------	------	---------	------	------	------	------

----	-ร- ซึม	-ร- มซึ	-ซึซึซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	---------	---------	---------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	--รล	ช ลท ลช	---ด	รμφซึ	-ซึซึซึ	-ซึ-ซึ
------	-------	------	---------	------	-------	---------	--------

จากการศึกษาเพลงบังโพงทางซอดัง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในท่อนแรกและท่อนกลับเหมือนกัน แตกต่างกันตรงที่การเอื้อนเสียงของแต่ละท่อน รายละเอียดดังนี้ คือ

1. ท่อน 1 ท่อนกลับของประโยคที่ 2 จะมีการเอื้อนเสียงเล็กน้อย ในห้อง 1 ดังตัวอย่างที่ 72

ตัวอย่างที่ 72

ท่อนแรก

-ฟ-ลั	-ซึ-ฟ	-ลัซึฟ	-ม-ร	--รช	ลทดร	-รรร	-ร-ร
-------	-------	--------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

-ฟ- <u>ซึลั</u>	-ซึ-ฟ	-ลัซึฟ	-ม-ร	-ซึ-ช	ลทดร	-รรร	-ร-ร
-----------------	-------	--------	------	-------	------	------	------

2. ท่อน 2 ท่อนกลับของประโยคที่ 2 ห้อง 3 จะเพิ่มโน้ตเสียง เร, ในห้อง 4 จะมีการเอื้อนเสียง และในห้อง 5 จะไม่มีการเอื้อนเสียง ดังตัวอย่างที่ 73

ตัวอย่างที่ 73

ท่อนแรก

-ร-ม	ซึมรท	---ล	ชทลช	-ทร <u>ซึม</u>	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	-------	------	------	----------------	------	------	------

เทียบกลับ

-ร-ม	ซึมรท	--รล	<u>ช ลท ลช</u>	-ทรม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	-------	------	----------------	------	------	------	------

3. ท่อน 2 เทียบกลับของประโยคที่ 3 ห้อง 2 จะมีการเอื้อน ดังตัวอย่างที่ 74
ตัวอย่างที่ 74

เทียบ							
เทียบแรก							
----	-ร-ม	-ร- มชี้	-ชี้ชี้ชี้	---ท	รรมร	---ล	ท-ลช ลท
เทียบกลับ							
----	-ร- <u>ชี้ม</u>	-ร- มชี้	-ชี้ชี้ชี้	---ท	รรมร	---ล	ท-ลช ลท

4. ท่อน 2 เทียบกลับของประโยคที่ 4 ห้อง 3 จะเพิ่มโน้ตเสียง เร, ในห้อง 4 จะมีการเอื้อนเสียง ดังตัวอย่างที่ 75
ตัวอย่างที่ 75

เทียบ							
เทียบแรก							
-ร-ม	ชี้มรท	---ล	ชทลช	---ด	รรมฟ	-ชี้ชี้ชี้	-ชี้-ชี้
เทียบกลับ							
-ร-ม	ชี้มรท	--รล	ช <u>ลท ลช</u>	---ด	รรมฟ	-ชี้ชี้ชี้	-ชี้-ชี้

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 1 ห้อง 1 ทางซอด้างจะมีโน้ตเสียง โด 2 ตัว ดังตัวอย่างที่ 76
ตัวอย่างที่ 76

ทางทำนองหลัก							
---	---	---	-ร--	-ช-ล	-ช-ร	---	-ฟ-ม
---	---	---	-ร--	-ร-ม	-ร-ร	---	-ฟ-ช
ทางซอด้าง							
-ด-ด	---	---	-ร--	-ช-ล	-ช-ร	---	-ฟ-ชี้

2. ท่อน 1 ในประโยคที่ 2 ห้อง 3-6 จะมีการบรรเลงทำนองต่างกัน ดังตัวอย่างที่ 77
ตัวอย่างที่ 77

ทางทำนองหลัก							
-ฟ-ฟ	-ฟ--	ฟฟ--	มม-ร	----	---	-รรร	-ร-ร
-ฟ-ล	-ช-ฟ	---	---	---	---	-รรร	-ร-ร
ทางซอด้าง							
-ฟ-ล	-ชี้-ฟ	-ลชี้ฟ	-ม-ร	--รช	ลทดร	-รรร	-ร-ร

3. ท่อน 2 ในประโยคที่ 2 ห้อง 2,4 และ 5 จะมีการแปรทำนอง ดังตัวอย่างที่ 78

ตัวอย่างที่ 78

$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$	ทางทำนองหลัก		
-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ช	----	--ชล	-ทร-	ทล--
-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช	-ร-ม	-ฟ--	---ล	--ชม

$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$	ทางซอด้วง		
-ร-ม	ซ่มรท	---ล	ชทลช	-ทร ซ่ม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม

4. ท่อน 2 ในประโยคที่ 1 ห้อง 5-8 จะมีการบรรเลงทำนองต่างกัน ดังตัวอย่างที่ 79

ตัวอย่างที่ 79

ทางทำนองหลัก

$\longleftrightarrow$				$\longleftrightarrow$			
---ม	---ร	-ท-ร	-ม-ม	-ร-ร	-ท--	---ช	--ลท
---ม	---ร	-ฟ-ร	-ม-ช	---ท	--ลช	-ร--	-ช--

ทางซอด้วง

$\longleftrightarrow$				$\longleftrightarrow$			
---ม	--ซ้ร	-ท-ร	-ม-ซ้	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท

5. ท่อน 2 ในประโยคที่ 2 ห้อง 2-6 จะมีการบรรเลงทำนองต่างกัน ดังตัวอย่างที่ 80

ตัวอย่างที่ 80

$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$	ทางทำนองหลัก		
-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ช	----	--ชล	-ทร-	ทล--
-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ช	-ร-ม	-ฟ--	---ล	--ชม

$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$		$\longleftrightarrow$	ทางซอด้วง		
-ร-ม	ซ่มรท	---ล	ชทลช	-ทร ซ่ม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม

6. ท่อน 2 ในประโยคที่ 3 จะมีการบรรเลงทำนองต่างกันทั้งประโยคดังตัวอย่างที่ 81

ตัวอย่างที่ 81

ทางทำนองหลัก							
--ชช	-ล-ร	----	รм-ช	-ร-ท	-ล--	ชช--	ลล--ท
--ช--	-ล-ล	-ท-ด	---ช	-ร-ท	-ล-ช	---ล	---ท

ทางซอด้วง							
----	-ร-ม	-ร- มซ้	-ซ้ซ้ซ้	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท

7. ท่อน 2 ในประโยคที่ 4 จะบรรเลงทำนองต่างกันในห้องที่ 2-4 ดังตัวอย่างที่ 82

ตัวอย่างที่ 82

ทางทำนองหลัก

-ร-ม	-ร--	ทท--	ลล-ซ	----	---ม	-มมม	-ม-ม
-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ซ	----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ

ทางซอด้วง

-ร-ม	ซ่มรท	---ล	ซทลซ	---ด	รมฟซ	-ซซซ	-ซ-ซ
------	-------	------	------	------	------	------	------

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่าลักษณะกระสวนจังหวะของเพลงบังใบทางซอด้วงมีทั้งหมด 13 ลักษณะ
ดังนี้

---X	-X--
------	------

-X-X	-X-X
------	------

-XXX	-X-X
------	------

---X	-X-X
------	------

-X-X	XXXX
------	------

-XXX	XXXX
------	------

----	-X-X
------	------

-X-X	-XXX
------	------

--XX	XXXX
------	------

-X-X	XXXX
------	------

-X- XX	-X-X
--------	------

---X	X- XX XX
------	----------

--XX	X XX XX
------	---------

2. การใช้คันชัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันชักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 เพลงลาวจ้อย และในเพลงบังโพนี่ จะมีการใช้คันชัก 2 ลักษณะ คือ คันชักหนึ่งและคันชักสองดังตัวอย่างที่ 14

ตัวอย่างที่ 83 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันชักทางซอด้วงเพลงบังโพนี่

ท่อน 1

-ด-ด	---ท	---ด	-ร--	-ช-ล	-ช-ร	---ม	-ฟ-ซั
------	------	------	------	------	------	------	-------

-ฟ-ลั	-ซั-ฟ	-ลัซัฟ	-ม-ร	--รช	ลทดร	-รรร	-ร-ร
-------	-------	--------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

-ด-ด	---ท	---ด	-ร--	ซัช-ล	-ช-ร	---ม	-ฟ-ซั
------	------	------	------	-------	------	------	-------

-ฟ-ซัล	-ซั-ฟ	-ลัซัฟ	-ม-ร	-ซั-ช	ลทดร	-รรร	-ร-ร
--------	-------	--------	------	-------	------	------	------

ท่อน 2

---ม	--ซัร	-ท-ร	-ม-ซั	---ท	รรมรช	---ล	ท-ลช ลท
------	-------	------	-------	------	-------	------	---------

-ร-ม	ซัมรท	---ล	ชทลช	-ท-ม	-ช-ล	-ท-รล	ทลชม
------	-------	------	------	------	------	-------	------

----	-ร-ม	-ร-ม	-ซัซัซั	---ท	รรมรช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	------	---------	------	-------	------	---------

-ร-ม	ซัมรท	---ล	ชทลช	---ด	รรมฟซั	-ซัซัซั	-ซั-ซั
------	-------	------	------	------	--------	---------	--------

เทียบกลับ

---ม	-ซั-ร	-ท-ร	-ม-ซั	---ท	รรมรช	---ล	ท-ลช ลท
------	-------	------	-------	------	-------	------	---------

-ร-ม	ซัมรท	--รล	ช(ล)ลช	-ท-ร	-ช-ล	-ท-รล	ทลชม
------	-------	------	--------	------	------	-------	------

----	-ร- <u>ซั่ม</u>	-ร- <u>มื๋</u>	-ซัซซั	---ท	รรมรช	---ล	ท- <u>ลช</u> ลท
------	-----------------	----------------	--------	------	-------	------	-----------------

-ร-ม	ซั่มรท	--รล	ช ลท ลช	---ด	รรมฟซั	-ซัซซั	-ซั-ซั
------	--------	------	---------	------	--------	--------	--------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงบังใบนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 3 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. ลากคันชักเบา 3. เอื้อนเสียง รายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 2 พรมนิ้วเสียง ที่ ในลักษณะ ทล ในห้อง 2, และ พรมนิ้วเสียงลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 6 ของประโยคที่ 2 ดังตัวอย่างที่ 84

ตัวอย่างที่ 84

-ร-ม	ซั่มรท	---ล	ชทลช	-ทร ซั่ม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	--------	------	------	----------	------	------	------

2. ในท่อน 2 พรมนิ้วเสียง ที่ ในลักษณะ ทล ในห้อง 2 ของประโยคที่ 4 ดังตัวอย่างที่ 85

ตัวอย่างที่ 85

-ร-ม	ซั่มรท	---ล	ชทลช	---ด	รรมฟซั	-ซัซซั	-ซั-ซั
------	--------	------	------	------	--------	--------	--------

3. ในท่อน 1 ลากคันชักเบา ฟังดูนุ่มนวล แลพไพเราะยิ่งขึ้นในห้อง 2 และห้อง 6 ของประโยคที่ 1 ดังตัวอย่างที่ 86

ตัวอย่างที่ 86

-ด-ด	---ท	---ด	-ร--	-ช-ล	-ช-ร	---ม	-ฟ-ซั
------	------	------	------	------	------	------	-------

4. เอื้อนเสียง ในท่อนที่ 2 ในประโยคที่ 1 - 3 ทั้งเที่ยวไป และ เที้ยวกลับ ดังตัวอย่างที่ 87

ตัวอย่างที่ 87

ท่อน 2

---ม	--ซัร	-ท-ร	-ม-ซั	---ท	รรมรช	---ล	ท- <u>ลช</u> ลท
------	-------	------	-------	------	-------	------	-----------------

-ร-ม	ซั่มรท	---ล	ชทลช	-ทร <u>ซั่ม</u>	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	--------	------	------	-----------------	------	------	------

----	-ร-ม	-ร- <u>มื๋</u>	-ซัซซั	---ท	รรมรช	---ล	ท- <u>ลช</u> ลท
------	------	----------------	--------	------	-------	------	-----------------

-ร-ม	ซั่มรท	---ล	ชทลช	---ด	รรมฟซั	-ซัซซั	-ซั-ซั
------	--------	------	------	------	--------	--------	--------

เที่ยวกลับ

---ม	-ช้-ร	-ท-ร	-ม-ช้	---ท	รรมรช	---ล	ท-ลช ลท
------	-------	------	-------	------	-------	------	---------

-ร-ม	ช้มรท	--รล	ช(ลท) ลช	-ทรม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	-------	------	----------	------	------	------	------

----	-ร- ช้ม	-ร- มช้	-ช้ช้ช้	---ท	รรมรช	---ล	ท-ลช ลท
------	---------	---------	---------	------	-------	------	---------

-ร-ม	ช้มรท	--รล	ช ลท ลช	---ด	รรมฟช้	-ช้ช้ช้	-ช้-ช้
------	-------	------	---------	------	--------	---------	--------

ชั้นที่ 2 เพลงที่ 3 เพลงลมพัดชายเขา สองชั้น

ตัวอย่างที่ 88 ทำนองหลักเพลงลมพัดชายเขา

ท่อน 1

---ม	--ชช	---ล	--ชช	-ม-ร	-ด-ช	--ลท	-ด-ร
---ท	-ช--	---ล	-ช--	-ม-ร	-ด-ช	---ท	-ด-ร

--ท-	ทท-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ฟ	--มฟ	---ฟ	-ม-ร
---ฟ	---ร	-ม-ร	-ฟ-ม	-ฟ--	-ร--	-ล-ฟ	-ม-ร

---ด	--รร	---ม	--รร	-ม-ร	-ด-ช	--ลท	-ด-ร
---ด	-ร--	---ม	-ร--	-ม-ร	-ด-ช	---ท	-ด-ร

--ท-	ทท-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ช	--ลท	-ม--	รท--
---ฟ	---ร	-ม-ร	-ฟ-ม	-ร--	-ช--	--รท	--ลช

ท่อน 2

---ม	--ซซ	---ล	--ซซ	-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล
---ท	-ซ--	---ล	-ซ--	---	--ซม	-ร-ม	-ร-ม

-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล	-ม--	รท--	---ซ	--ลท
---	--ซม	-ร-ม	-ร-ม	--รท	--ลซ	-ร--	-ซ--

--ลท	-ร-ม	-ม-ม	-ร-ท	-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล
-ซ--	-ร-ม	-ซ-ม	-ร-ท	---	--ซม	-ร-ม	-ร-ม

-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล	-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม
---	--ซม	-ร-ม	-ร-ม	-ด-ม	---ฟ	---ร	---ม

เปลี่ยนเที่ยวกลับ 4 ห้องแรก

---ร	--มม	---ฟ	--มม
---ร	-ม--	---ฟ	-ม--

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงลมพัดชายเขา

- ทำนองเพลงลมพัดชายเขา จากการศึกษพบว่า เป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มี 2 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน โดยที่วรรคหน้าในประโยคแรก ของทั้ง 2 ท่อน จะขึ้นต้นด้วยการบรรเลงทำนองเท่า ดังตัวอย่างที่ 89

ตัวอย่างที่ 89

ท่อน 1

---ม	--ซซ	---ล	--ซซ	-ม-ร	-ด-ซ	--ลท	-ด-ร
---ท	-ซ--	---ล	-ซ--	-ม-ร	-ด-ซ	---ท	-ด-ร

--ท-	ทท-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ฟ	--มฟ	---ฟ	-ม-ร
---ฟ	---ร	-ม-ร	-ฟ-ม	-ฟ--	-ร--	-ล-ฟ	-ม-ร

---ด	--รร	---ม	--รร	-ม-ร	-ด-ซ	--ลท	-ด-ร
---ด	-ร--	---ม	-ร--	-ม-ร	-ด-ซ	---ท	-ด-ร

--ท-	ทท-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ซ	--ลท	-ม--	รท--
---ฟ	---ร	-ม-ร	-ฟ-ม	-ร--	-ซ--	--รท	--ลซ

ท่อน 2

---ม	--ซซ	---ล	--ซซ	-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล
---ท	-ซ--	---ล	-ซ--	---ล	--ซม	-ร-ม	-ร-ม

-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล	-ม--	รท--	---ซ	--ลท
---ล	--ซม	-ร-ม	-ร-ม	--รท	--ลซ	-ร--	-ซ--

--ลท	-ร-ม	-ม-ม	-ร-ท	-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล
-ซ--	-ร-ม	-ซ-ม	-ร-ท	---ล	--ซม	-ร-ม	-ร-ม

-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล	-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม
---ล	--ซม	-ร-ม	-ร-ม	-ด-ม	---ฟ	---ร	---ม

เปลี่ยนทียวกลับ 4 ห้องแรก

---ร	--มม	---ฟ	--มม
---ร	-ม--	---ฟ	-ม--

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงลมพัดชายเขา เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับปรบไก่

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ที

ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	มี

เที่ยวกลับ ลูกตกกลางประโยค 1 เปลี่ยนเป็นเสียง มี

- บันไดเสียง

บันไดเสียงของเพลงลมพัดชายเขา 2 ชั้น ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ ซอล ลา ที เร มี มีโน้ตเสียง ฟา กับ โด เป็นโน้ตจร

1.2 ศึกษาทางซอด้วง เพลงลมพัดชายเขา ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 90 ทางซอด้วง เพลงลมพัดชายเขา ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

---ม	-ซุซุซุ	---ล	-ซุซุซุ	-ม-ร	-ด-ท	ลซลท	-ด-ร
------	---------	------	---------	------	------	------	------

----	---ท	---ร	---ล	---ฟ	มร มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ร-ม	รรรร	-ม-ร	-ด-ท	ลซล รท	-ด-ร
------	------	------	------	------	------	--------	------

-ร-ร	---ท	---ร	-มรล	-ร-ซ	-ล-ท	รمرت	-ล-ซ
------	------	------	------	------	------	------	------

เที่ยวกลับ

---ม	-ซุซุซุ	---ล	ซุซุซุซุ	-ม-ร	-ด-ท	ลซล รท	-ด-ร
------	---------	------	----------	------	------	--------	------

----	-มรท	---ร	-มรล	---ฟ	มร มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ด-ม	รรรร	-มซุร	มรดท	ลซลท	-ด-ร
------	------	------	------	-------	------	------	------

----	---ท	---ร	-มรล	-ทลรซ	-ล-ท	รمرت	-ล-ซ
------	------	------	------	-------	------	------	------

ท่อน 2

---ซ	-ซลท	รمرت	-ล-ซ	-ทรล	ทลซม	รทรม	-ซ-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

-ทรล	ทลชม	รทร ช่ม	-ซ้-ล้	-มรท	รทลช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	---------	--------	------	------	------	---------

-ร-ม	ช่มรท	-มรท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทร ช่ม	-ซ้-ล้
------	-------	------	------	------	------	---------	--------

-ทรล	ทลชม	รทรม	-ซ้-ล้	---ล	ท-ลช ลท	--มร	ทร-ม
------	------	------	--------	------	---------	------	------

เที่ยวกลับ

---ร	มมมม	---ฟ	มมมม	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ซ้-ล้
------	------	------	------	------	------	------	--------

-ทรล	ทลชม	รทร ช่ม	-ซ้-ล้	-มรท	รทลช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	---------	--------	------	------	------	---------

ลทรม	ช่มรท	-ทรล	รทลช	ทมรล	ทลชม	รทรม	รมซ้ล้
------	-------	------	------	------	------	------	--------

-ทรล	ทลชม	รทร ช่ม	-ซ้-ล้	-ล-ล	---ท	--มร	ทร-ม
------	------	---------	--------	------	------	------	------

จากการศึกษาเพลงลมพัดชายเขาทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่างกัน รายละเอียดดังนี้ คือ

1. ท่อน 1 เที่ยวกลับ ในประโยคที่ 2 ในห้อง 2 และห้อง 4 จะมีการเพิ่มตัวโน้ตเข้ามา ห้องละ 2 ตัว ดังตัวอย่างที่ 91

ตัวอย่างที่ 91

เที่ยวแรก

----	---ท	---ร	---ล	---ฟ	มร มฟ	-ล้-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	-------	------

เที่ยวกลับ

----	-มรท	---ร	-มรล	---ฟ	มร มฟ	-ล้-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	-------	------

2. ท่อน 2 เที่ยวกลับ ในประโยคที่ 1 ในห้อง 1-4 จะมีการแปรทำนองเพลงเป็นการบรรเลงทำนองเท่า ดังตัวอย่างที่ 92

ตัวอย่างที่ 92

---ช	-ชลท	รมรท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ซ้-ล้
------	------	------	------	------	------	------	--------

---ร	มมมม	---ฟ	มมมม	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ซ้-ล้
------	------	------	------	------	------	------	--------

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 2 ห้อง 1-5 ทางซอด้างจะมีการบรรเลงห้องละ 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 93

ตัวอย่างที่ 93

ทางทำนองหลัก							
--ท-	ทท-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ฟ	--มฟ	---ฟ	-ม-ร
---ฟ	---ร	-ม-ร	-ฟ-ม	-ฟ--	-ร--	-ล-ฟ	-ม-ร
ทางซอด้าง							
----	---ท	---ร	---ล	---ฟ	มร มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร

2. ท่อน 1 ในประโยคที่ 4 ห้อง 1-2 ทางซอด้าง จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 94

ตัวอย่างที่ 94

ทางทำนองหลัก							
--ท-	ทท-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ช	--ลท	-ม--	รท--
---ฟ	---ร	-ม-ร	-ฟ-ม	-ร--	-ช--	--รท	--ลช
ทางซอด้าง							
-ร-ร	---ท	---ร	-มรล	-ร-ช	-ล-ท	รمرت	-ล-ช

3. ท่อน 2 ในประโยคที่ 1 ห้อง 1-3 ทางซอด้าง จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 95

ตัวอย่างที่ 95

ทางทำนองหลัก							
---ม	--ซซ	---ล	--ซซ	-ท-ร	ทล--	----	ลซ-ล
---ท	-ซ--	---ล	-ซ--	---ล	--ซม	-ร-ม	-ร-ม
ทางซอด้าง							
---ซ	-ซลท	รمرت	-ล-ซ	-ท-ร	ทลซม	รทม	-ซ-ล

4. ท่อน 2 ในประโยคที่ 3 ห้อง 1-4 ทางซอด้าง จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 96

ตัวอย่างที่ 96

←————→ ทางทำนองหลัก							
--ลท	-ร-ม	-ม-ม	-ร-ท	-ทร-	ทล--	----	ลช-ล
-ช--	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ท	---ล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม
←————→ ทางซอด้วง							
-ร-ม	ชมรท	-มรท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทร ชม	-ช-ล

5. ท่อน 2 ในประโยคที่ 4 ห้อง 5-6 ทางซอด้วง จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 97

ตัวอย่างที่ 97

←————→ ทางทำนองหลัก							
-ทร-	ทล--	----	ลช-ล	-ฟ--	ลล--	ทท--	รร-ม
---ล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม	-ด-ม	---ฟ	---ร	---ม
←————→ ทางซอด้วง							
-ทรล	ทลชม	รทรม	-ช-ล	---ล	ท-ลช ลท	--มร	ทร-ม

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะเพลงลมพัดชายเขาทางซอด้วงมีทั้งหมด 16 ลักษณะ ดังนี้

---X	XXXX
------	------

-X-X	-X-X
------	------

XXXX	-X-X
------	------

-X-X	---X
------	------

---X	---X
------	------

---X	-X-X
------	------

---X	-XXX
------	------

-XXX	-X-X
------	------

-XXX	XXXX
------	------

-X-X	XXXX
------	------

XXXX	XXXX
------	------

--XX	XX-X
------	------

---X	XX - XX
------	---------

XXX XX	-X-X
--------	------

- XX XX	-X-X
---------	------

---X	X - XX XX
------	-----------

2. การใช้คั่นชัก เพลงลมพัดชายเขาใช้คั่นชักหนึ่ง และคั่นชักสอง ดังตัวอย่างที่ 11

ตัวอย่างที่ 98 แสดงสัญลักษณ์การใช้คั่นชักทางซอดวังเพลงลมพัดชายเขา

ท่อน 1

---ม	-ซุซุซุ	---ล	ซุซุซุซุ	-ม-ร	-ด-ท	ลซลท	-ด-ร
------	---------	------	----------	------	------	------	------

----	---ท	---ร	---ล	---ฟ	มร-มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ร-ม	รรรร	-ม-ร	-ด-ท	ลซล ^ร ท	-ด-ร
------	------	------	------	------	------	--------------------	------

-ร-ร	---ท	---ร	-มรล	-ร-ซ	-ล-ท	รמרท	-ล-ซ
------	------	------	------	------	------	------	------

เที่ยวกลับ

---ม	-ซุซุซุ	---ล	ซุซุซุซุ	-ม-ร	-ด-ท	ลซล ^ร ท	-ด-ร
------	---------	------	----------	------	------	--------------------	------

----	-มรท	---ร	-มรล	---ฟ	มร-มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ด-ม	รรรร	-มขัร	มรดท	ลชลท	-ด-ร
------	------	------	------	-------	------	------	------

----	---ท	---ร	-มรล	(-ทล) รช	-ล-ท	รمرتท	-ล-ช
------	------	------	------	----------	------	-------	------

ท่อน 2

---ช	-ชลท	รمرتท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ช-ล
------	------	-------	------	------	------	------	------

-ทรล	ทลชม	รทร (ช่ม)	-ช-ล	-มรท	รทลช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	-----------	------	------	------	------	---------

-ร-ม	ช่มรท	-มรท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทร (ช่ม)	-ช-ล
------	-------	------	------	------	------	-----------	------

-ทรล	ทลชม	รทรม	-ช-ล	---ล	ท-ลช ลท	--มร	ทร-ม
------	------	------	------	------	---------	------	------

เที่ยวกลับ

---ร	มมมม	---ฟ	มมมม	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ช-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

-ทรล	ทลชม	รทร (ช่ม)	-ช-ล	-มรท	รทลช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	-----------	------	------	------	------	---------

ลทรม	ช่มรท	-ทรล	รทลช	ทมรล	ทลชม	รทรม	รทลช
------	-------	------	------	------	------	------	------

-ทรล	ทลชม	รทร (ช่ม)	-ช-ล	-ล-ล	---ท	--มร	ทร-ม
------	------	-----------	------	------	------	------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงลมพัดชายเขานี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 3 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. ลากคันชักเบา 3. เอื้อนเสียง มีรายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง ที่ ในลักษณะ ทล ในห้อง 2, และ พรมนิ้วเสียงลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 6, พรมนิ้วเสียง ฟา ในลักษณะ ฟม ในห้อง 5 ของประโยคที่ 2 ดังตัวอย่างที่ 99

ตัวอย่างที่ 99

ประโยคที่ 2

----	---ท	---ร	---ล	---ฟ	มร - มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	---------	------	------

2. ในท่อน 1 ลากคันชักเบาในประโยคที่ 4 ห้อง 2 ดังตัวอย่างที่ 100

ตัวอย่างที่ 100

ประโยคที่ 4

-ร-ร	---ท	---ร	-ม-รล	-ร-ช	-ล-ท	รมรท	-ล-ช
------	------	------	-------	------	------	------	------

3. เอื้อนเสียงเพื่อให้เสียงเพลงไพเราะยิ่งขึ้นในทั้ง 2 ท่อน ทั้งเที่ยวแรก และเที่ยวกลับ ดังตัวอย่างที่ 101

ตัวอย่างที่ 101

ท่อน 1

---ม	-ซ้ซ้ซ้	---ล	ซ้ซ้ซ้ซ้	-ม-ร	-ด-ท	ลชลท	-ด-ร
------	---------	------	----------	------	------	------	------

----	---ท	---ร	---ล	---ฟ	มร มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ร-ม	รรรร	-ม-ร	-ด-ท	ลชล รท	-ด-ร
------	------	------	------	------	------	--------	------

-ร-ร	---ท	---ร	-ม-รล	-ร-ช	-ล-ท	รมรท	-ล-ช
------	------	------	-------	------	------	------	------

เที่ยวกลับ

---ม	-ซ้ซ้ซ้	---ล	ซ้ซ้ซ้ซ้	-ม-ร	-ด-ท	ลชล รท	-ด-ร
------	---------	------	----------	------	------	--------	------

----	-มรท	---ร	-ม-รล	---ฟ	มร มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	-------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ด-ม	รรรร	-ม-ร	มรดท	ลชลท	-ด-ร
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ท	---ร	-ม-รล	-ทล รช	-ล-ท	รมรท	-ล-ช
------	------	------	-------	--------	------	------	------

ท่อน 2

---ช	-ชลท	รมรท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ซ้-ล
------	------	------	------	------	------	------	-------

-ทรล	ทลชม	รทร ช้ม	-ซ้-ล	-มรท	รทลช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	---------	-------	------	------	------	---------

-ร-ม	ช้มรท	-มรท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทร ช้ม	-ซ้-ล
------	-------	------	------	------	------	---------	-------

-ทรล	ทลชม	รทรม	-ซ้-ล	---ล	ท-ลช ลท	--มร	ทร-ม
------	------	------	-------	------	---------	------	------

เที่ยวกลับ

---ร	มมมม	---ฟ	มมมม	-ทรล	ทลซม	รทรม	-ซ้-ล้
------	------	------	------	------	------	------	--------

-ทรล	ทลซม	รท ร ซ้	-ซ้-ล้	-มรท	รทลซ	---ล	ท -ลซ ลท
------	------	--------------------	--------	------	------	------	---------------------

ลทรม	ซ้มรท	-ทรล	รทลซ	ทมรล	ทลซม	รทรม	รมซ้ล้
------	-------	------	------	------	------	------	--------

-ทรล	ทลซม	รท ร ซ้	-ซ้-ล้	-ล-ล	---ท	--มร	ทร-ม
------	------	--------------------	--------	------	------	------	------

ชั้นที่ 2 เพลงที่ 4 เพลงนางนาค สองชั้น

ตัวอย่างที่ 102 ทำนองหลักเพลงนางนาค

ท่อน 1

----	-ร-ร	-ม-ม	-ร-ท	รม--	รท--	---ซ	--ลท
---ร	----	-ซ-ม	-ร-ท	--รท	--ลซ	-ร--	-ซ--

-ร-ม	-ร-ท	--ลล	-ท-ร	-มมม	-ร--	ดด--	รร-ม
-ร-ม	-ร-ท	-ล--	-ท-ร	-ลซม	-ร-ด	---ร	---ม

----	-ม-ม	--ดด	-ร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร-ท
---ม	----	-ด--	-ร-ม	-ซ-ล	-ซ-ม	---ร	---ฟ

--ลท	-ร-ม	-ร--	ทท-ล	-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล
-ซ--	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ล	--ซม	-ร-ม	-ร-ม

ท่อน 2

----	-ร-ร	-ม-ม	-ร-ท	รท--	รท--	---ช	--ลท
---ร	----	-ช-ม	-ร-ท	--รท	--ลช	-ร--	-ช--

----	-ท-ท	----	--ชล	--ลท	-ร--	-ร- ท	----
---ท	----	-ร-ม	-ฟ--	-ช--	---ล	-ช --	ลช-ม

--ชช	-ล-ร	----	รท-ช	-ฟ--	---ช	---ช	--ลท
-ช--	-ล-ล	-ท-ด	---ช	--มร	-ม-ร	-ร--	-ช--

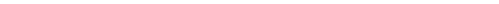
--ลท	-ร-ม	-ร--	ทท-ล	-ทร-	ทล--	----	ลช-ล
-ช--	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงนางนาค

- ทำนองเพลงนางนาค จากการศึกษาพบว่า เป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มี 2 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กันไปตลอด ดังตัวอย่างที่ 103

ท่อน 1

							
----	-ร-ร	-ม-ม	-ร-ท	รท--	รท--	---ช	--ลท
---ร	----	-ช-ม	-ร-ท	--รท	--ลช	-ร--	-ช--

-ร-ม	-ร-ท	--ลล	-ท-ร	-มมม	-ร--	ดด--	รร-ม
-ร-ม	-ร-ท	-ล--	-ท-ร	-ลชม	-ร-ด	---ร	---ม

----	-ม-ม	--ดด	-ร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร-ท
---ม	----	-ด--	-ร-ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ฟ

--ลท	-ร-ม	-ร--	ทท-ล	-ทร-	ทล--	----	ลช-ล
-ช--	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม

ท่อน 2

←	←	←	←	←	←	←	←
----	-ร-ร	-ม-ม	-ร-ท	รท--	รท--	---ช	--ลท
---	---	-ช-ม	-ร-ท	--รท	--ลช	-ร--	-ช--

----	-ท-ท	----	--ชล	--ลท	-ร--	-ร-ท	----
---	---	-ร-ม	-ฟ--	-ช--	---	-ช--	ลช-ม

--ชช	-ล-ร	----	รท-ช	-ฟ--	---	---	--ลท
-ช--	-ล-ล	-ท-ด	---	--มร	-ม-ร	-ร--	-ช--

--ลท	-ร-ม	-ร--	ทท-ล	-ท-ร	ทล--	----	ลช-ล
-ช--	-ร-ม	-ร-ท	---	---	--ชม	-ร-ม	-ร-ม

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงนางนาคเป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับปรบไก่

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ลา

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ที่

ลูกตกกลางประโยค 4 ลูกตกเสียง ลา

ลูกตกท้ายประโยค 4 ลูกตกเสียง ลา

- บันไดเสียง

บันไดเสียงของเพลงนางนาค 2 ชั้นนี้ ประกอบด้วย โน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ ซอล ลา ที่ เร มี มีโน้ตเสียง ฟา กับ โด เป็นโน้ตจร

1.2 ศึกษาทางซอด้าง เพลงนางนาค ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 104 ทางซอด้าง เพลงนางนาค ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

---ร	--รร	-ล้ซ้ม	-ร-ท	-มรท	-ล-ซ	--ทล	ซล-ท
------	------	--------	------	------	------	------	------

-ด-ร	มรดท	ลซล ดท	-ด-ร	-ล้ซ้ม	-ร-ด	--มร	ดล-ม
------	------	--------	------	--------	------	------	------

---ม	-มมม	ซ้มรด	ซดลร	-ซ้-ล้	ทลซม	---ร	ซ้มรท
------	------	-------	------	--------	------	------	-------

---ร	รรรร	-มซ้ม	รท-ล	-ทลล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	-------	------	------	------	--------	--------

เทียบกลับ

---ร	-รรร	ซ้ล้ซ้ม	-ร-ท	มรท	รทลซ	-ร-ซ้	-ล-ท
------	------	---------	------	-----	------	-------	------

-ด-ร	มรดท	ลซลท	ลทดล	-ล้ซ้ม	ซ้มรด	ทลซล	ทดลร
------	------	------	------	--------	-------	------	------

---ม	-มมม	ซ้มรด	ซดลร	-ซ้-ล้	ทลซม	---ร	ซ้มรท
------	------	-------	------	--------	------	------	-------

---ร	รรรร	-มซ้ม	รท-ล	-ทลล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	-------	------	------	------	--------	--------

ท่อน 2

---ร	-รรร	-ล้ซ้ม	-ร-ท	-มรท	-ล-ซ	-ร-ซ้	-ล-ท
------	------	--------	------	------	------	-------	------

---ม	-มมม	รทลร	-ซ้-ล้	-ท-ม	รท-ล	-ทลซ	-ลซม
------	------	------	--------	------	------	------	------

-ลทล	ซม-ร	-ท-ร	-ม-ซ้	-ล้ซ้ม	-ร-ซ้	--ทล	ซล-ท
------	------	------	-------	--------	-------	------	------

---ร	-รรร	มรซ้ม	รท-ล	-ทลล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	-------	------	------	------	--------	--------

เที่ยวกลับ

-ม-ร	-ร-ร	- ล้ม ม	ล้มร	-ม-ล	รลล	ลลล	ลลร
------	------	---------	------	------	-----	-----	-----

ล้มม	ล้ม มม	รลล	ลลล	ลลล	มรล	รลล	ลลล
------	--------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

ลลล	ล-ร	ลลล	ลลล	-ลล้ม	ล้มล	ลลล	ลล ร
-----	-----	-----	-----	-------	------	-----	------

---	-ร-ร	-ม-ร	-ล-ล	-ลล	ลลล	--ล้ม	มล้ม-ล
-----	------	------	------	-----	-----	-------	--------

จากการศึกษาเพลงนางนาคทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. ท่อน 1 เที่ยวกลับ ของประโยคที่ 1 ในห้อง 7 จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 105

ตัวอย่างที่ 105

เที่ยวแรก

---	--	-ล้ม	-ร-ล	-มร	-ล-ล	--ล	ล-ล
-----	----	------	------	-----	------	-----	-----

เที่ยวกลับ

---	-ร-ร	ล้มล้ม	-ร-ล	มร	รลล	-ล-ล	-ล-ล
-----	------	--------	------	----	-----	------	------

2. ท่อน 1 เที่ยวกลับ ของประโยคที่ 2 ในห้อง 7 จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 106

ตัวอย่างที่ 106

เที่ยวแรก

-ด-ร	มรด	ลลล ด	-ด-ร	-ล้ม	-ร-ด	--ม	ด-ม
------	-----	-------	------	------	------	-----	-----

เที่ยวกลับ

-ด-ร	มรด	ลลล	ลลล	-ล้ม	ล้มร	ลลล	ลลล
------	-----	-----	-----	------	------	-----	-----

3. ท่อน 2 เที่ยวกลับ ของประโยคที่ 1 ในห้อง 5 และห้อง 7 จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 107

ตัวอย่างที่ 107

เที่ยวแรก

---	-ร-ร	-ล้ม	-ร-ล	-มร	-ล-ล	-ล-ล	-ล-ล
-----	------	------	------	-----	------	------	------

เที่ยวกลับ

-ม-ร	-ร-ร	- ล้ม ม	ล้มร	-ม-ล	รลล	ลลล	ลลร
------	------	---------	------	------	-----	-----	-----

4. ท่อน 2 เทียบกลับ ของประโยคที่ 2 ในห้อง 5 จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 108

ตัวอย่างที่ 108

เทียบแรก

---ม	-มมม	รทรม	-ซ้-ล้	-ท-ม	รท-ล	-ทลซ	-ลซม
------	------	------	--------	------	------	------	------

เทียบกลับ

ซ้म्मม	ซ้ม มมม	รทรม	รมซ้ล้	ทซลท	มรทล	รทลซ	ทลซม
--------	---------	------	--------	------	------	------	------

5. ท่อน 2 เทียบกลับ ของประโยคที่ 3 ในห้อง 3 จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 109

ตัวอย่างที่ 109

เทียบแรก

-ลทล	ซม-ร	-ท-ร	-ม-ซ้	-ล้ซ้	-ร-ซ้	--ทล	ซล-ท
------	------	------	-------	-------	-------	------	------

เทียบกลับ

ซลทล	ซม-ร	ฟมรม	ฟซ้ล้	-ล้ซ้	ซ้รมซ้	รมซ้ล้	ทซล รท
------	------	------	-------	-------	--------	--------	--------

6. ท่อน 2 เทียบกลับ ของประโยคที่ 4 ในห้อง 3 จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 110

ตัวอย่างที่ 110

เทียบแรก

---ร	-รรร	มรซ้	รท-ล	-ทรล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	------	------	------	------	--------	--------

เทียบกลับ

---ร	-รรร	-ม-ร	-ท-ล	-ทรล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	------	------	------	------	--------	--------

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 1 ห้อง 7 ทางซอด้าง จะมีการแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 111

ตัวอย่างที่ 111

ทางทำนองหลัก

----	-ร-ร	-ม-ม	-ร-ท	รม--	รท--	---ซ	--ลท
---ร	----	-ซ-ม	-ร-ท	--รท	--ลซ	-ร--	-ซ--

ทางซอด้าง

---ร	--รร	-ล้ซ้	-ร-ท	-มรท	-ล-ซ	--ทล	ซล-ท
------	------	-------	------	------	------	------	------

2. ท่อน 1 ในประโยคที่ 2 ห้อง 1 และ ห้อง 3 ทางซอด้างจะมีการแปรทำนอง
เพลง ดังตัวอย่างที่ 112

ตัวอย่างที่ 112

←→		←→		ทางทำนองหลัก			
-ร-ม	-ร-ท	--ลล	-ท-ร	-มมม	-ร--	ดด--	รร-ม
-ร-ม	-ร-ท	-ล--	-ท-ร	-ลซม	-ร-ด	---ร	---ม
←→		←→		ทางซอด้าง			
-ด-ร	มรดท	ลซล ดท	-ด-ร	-ลซ่ม	-ร-ด	--มร	ดร-ม

3. ท่อน 1 ในประโยคที่ 4 ห้อง 1-3 และ ห้อง 7 ทางซอด้างจะมีการแปรทำนอง
เพลง ดังตัวอย่างที่ 113

ตัวอย่างที่ 113

←→				ทางทำนองหลัก				←→
--ลท	-ร-ม	-ร--	ทท-ล	-ทร-	ทล--	----	ลซ-ล	
-ซ--	-ร-ม	-ร-ท	---ล	---ล	--ซม	-ร-ม	-ร-ม	
←→				ทางซอด้าง				←→
---ร	รรรร	-มซ่ม	รท-ล	-ทรล	ทลซม	--ลซ้	มซ้-ล	

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่าลักษณะกระสวนจังหวะของเพลงนางนาคทางซอด้างมีทั้งหมด 14 ลักษณะ
ดังนี้

---X	-XXX
------	------

XXXX	-X-X
------	------

-X-X	-X-X
------	------

-X-X	XXXX
------	------

-XXX	-X-X
------	------

--XX	XX-X
------	------

XXXX	XXXX
------	------

-XXX	XXXX
------	------

--XX	XX-X
------	------

XXX XX	-X-X
--------	------

--XX -X	-XXX
---------	------

- XX XX	XXXX
---------	------

XXXX	XX XXX
------	--------

XXXX	XXX XX
------	--------

2. การใช้คันทัก

การสืคันทักในเพลงนางนาคนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่ง และ คันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 114

ตัวอย่างที่ 114 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอดวงเพลงนางนาค

ท่อน 1

---ร	--รร	-ล้ซ้ม	-ร-ท	-มรท	-ล-ซ	--ทล	ซล-ท
------	------	--------	------	------	------	------	------

-ด-ร	มรดท	ลซล (ดท)	-ด-ร	-ล้ซ้ม	-ร-ด	--มร	ดล-ม
------	------	----------	------	--------	------	------	------

---ม	-มมม	ซ้มรด	ซดรม	-ซ้-ล้	ทลซม	---ร	ซ้มรท
------	------	-------	------	--------	------	------	-------

---ร	รรรร	-มซ้ม	รท-ล	-ทลล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	-------	------	------	------	--------	--------

เพียวกลับ

---ร	-รรร	ซ้ล้ซ้ม	-ร-ท	มรท	รทลซ	-ร-ซ้	-ล-ท
------	------	---------	------	-----	------	-------	------

-ด-ร	มรดท	ลซลท	ลทดล	-ล้ซ้ม	ซ้มรด	ทลซล	ทดรม
------	------	------	------	--------	-------	------	------

---ม	-มมม	ซ่มรด	ชดรม	-ซ้-ล้	ทลซม	---ร	ซ่มรท
------	------	-------	------	--------	------	------	-------

---ร	รรรร	-มซ่ม	รท-ล	-ทรล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	-------	------	------	------	--------	--------

ท่อน 2

---ร	-รรร	-ล้ซ่ม	-ร-ท	-มรท	-ล-ซ	-ร-ซ้	-ล-ท
------	------	--------	------	------	------	-------	------

---ม	-มมม	รทรม	-ซ้-ล้	-ท-ม	รท-ล	-ทลซ	-ลซม
------	------	------	--------	------	------	------	------

-ลทล	ซม-ร	-ท-ร	-ม-ซ้	-ล้ซ่ม	-ร-ซ้	--ทล	ซล-ท
------	------	------	-------	--------	-------	------	------

---ร	-รรร	มรซ่ม	รท-ล	-ทรล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	-------	------	------	------	--------	--------

เที่ยวกลับ

- <u>ม</u> ร-ร	-รรร	- <u>ล้ซ้</u> มร	ซ่มรท	-มรล	รทลซ	ทลซล	ทลรท
----------------	------	------------------	-------	------	------	------	------

ซ่มมม	ซ่ม มมม	รทรม	รมซ้ล้	ทซลท	มรทล	รทลซ	ทลซม
-------	---------	------	--------	------	------	------	------

ซลทล	ซม-ร	ฟมรม	ฟซ้ล้ซ้	-ล้ซ่ม	ซ่มมซ้	รมซ้ล้	ทซล <u>รท</u>
------	------	------	---------	--------	--------	--------	---------------

---ร	-รรร	-ม-ร	-ท-ล	-ทรล	ทลซม	--ล้ซ้	มซ้-ล้
------	------	------	------	------	------	--------	--------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงนางนาคนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะ อยู่ 4 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. สะบัดคันชัก 3. ลากคันชักเบา 4. เอื้อนเสียง รายละเอียด ดังนี้

1. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 6, และ พรมนิ้วเสียงที่ ใน ลักษณะ ทล ในห้อง 8 ของประโยคที่ 3 ดังตัวอย่างที่ 115

ตัวอย่างที่ 115

---ม	-มมม	ซ่มรด	ชดรม	-ซ้-ล้	ทลซม	---ร	ซ่มรท
------	------	-------	------	--------	------	------	-------

2. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 6 ของประโยคที่ 4 ดัง ตัวอย่างที่ 116

ตัวอย่างที่ 116

---ร	รรรร	-มซึม	รท-ล	-ทรล	ทลชม	--ลซ์	มซ์-ล
------	------	-------	------	------	------	-------	-------

3. ในท่อน 2 พรมนิ้วเสียง ที่ ในลักษณะ ทล ในห้อง 8 ของประโยคที่ 1 ดังตัวอย่างที่ 117

ตัวอย่างที่ 117

---ร	-รรร	-ลซึม	-ร-ท	-มรท	-ล-ช	-ร-ซ์	-ล-ท
------	------	-------	------	------	------	-------	------

4. ในท่อน 2 พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 6 ของประโยคที่ 4 ดังตัวอย่างที่ 118

ตัวอย่างที่ 118

---ร	-รรร	มรซึม	รท-ล	-ทรล	ทลชม	--ลซ์	มซ์-ล
------	------	-------	------	------	------	-------	-------

5. สะบัดคันชัก ในประโยคที่ 2 ห้อง 2 ของเที่ยวกลับท่อน 2 ดังตัวอย่างที่ 119

ซึมมม	ซึม มมม	รทรม	รมซ์ล	ทชลท	มรทล	รทลช	ทลชม
-------	---------	------	-------	------	------	------	------

6. ลากคันชักเบา ในห้อง 8 ของประโยคที่ 2 ท่อน 1 ดังตัวอย่างที่ 120

ตัวอย่างที่ 120

-ด-ร	มรดท	ลชล ดท	-ด-ร	-ลซึม	-ร-ด	--มร	ดร-ม
------	------	--------	------	-------	------	------	------

7. เอื้อนเสียง ในห้องที่ 3 ของประโยคที่ 2 ท่อน 1 ดังตัวอย่างที่ 120 ข้างบน

8. เอื้อนเสียง ในเที่ยวกลับของท่อน 2 ในประโยคที่ 1 ห้อง 1, 3 ดังตัวอย่างที่ 121

ตัวอย่างที่ 121

←→ -ม(ร) -ร	-รรร	←→ -ล(ช) มร	ซึมรท	-มรล	รทลช	ทลชล	ทลรท
-------------	------	-------------	-------	------	------	------	------

9. เอื้อนเสียง ในเที่ยวกลับของท่อน 2 ในประโยคที่ 1 ห้อง 8 ดังตัวอย่างที่ 122

ตัวอย่างที่ 122

ชลทล	ชม-ร	ฟมรม	ฟซ์ลซ์	-ลซึม	ซึมมซ์	รมซ์ล	ทชล รท
------	------	------	--------	-------	--------	-------	--------

ขั้นที่ 2 เพลงที่ 5 เพลงแขกบรเทศ สองชั้น

ตัวอย่างที่ 123 ทำนองหลักเพลงแขกบรเทศ

ท่อน 1

---ช	--ลล	---ด	--ลล	--ชช	-ล-ช	----	-ม-ม
---ช	-ล--	---ด	-ล--	-ช--	-ล-ช	---ท	----

-ล--	ชม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร-ด
--ชม	--รด	---ร	---ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ด

ท่อน 2

--มม	-ร--	ดด--	ชช-ล	-ล--	ลช-ล	-ร--	ดด-ร
-ม--	-ร-ด	---ช	---ล	-ช-ม	-ร-ม	-ร-ด	---ร

-ล--	ชม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร-ด
--ชม	--รด	---ร	---ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ด

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงแขกบรเทศ

- ทำนองเพลงแขกบรเทศ จากการศึกษพบว่า เป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มี 2 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้าและวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน ดังตัวอย่างที่ 124

ตัวอย่างที่ 124

ท่อน 1

←-----→				←-----→			
---ဣ	--လလ	---ဂါ	--လလ	--ဣဣ	-လ-ဣ	----	-မ-မ
---ဣ	-လ--	---ဂါ	-လ--	-ဣ--	-လ-ဣ	---ဂါ	----

-ล--	ชม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร-ด
--ชม	--รด	---ร	---ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ด

ท่อน 2

--มม	-ร--	ดด--	ซซ-ล	-ล--	ลซ-ล	-ร--	ดด-ร
-ม--	-ร-ด	---ซ	---ล	-ซ-ม	-ร-ม	-ร-ด	---ร

-ล--	ซม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร-ด
--ซม	--รด	---ร	---ม	-ซ-ล	-ซ-ม	---ร	---ด

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงแขกбрเตศเป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับสองไม้ หรือหน้าทับปรบไก่

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	1	มีลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	2	มีลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	2	มีลูกตกเสียง	โด

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	1	มีลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	2	มีลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	2	มีลูกตกเสียง	โด

- บันไดเสียง

บันไดเสียงหลักของเพลงแขกбрเตศ 2 ชั้น ประกอบไปด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียงด้วยกัน คือ โด เร มี ซอล ลา

1.2 ศึกษาทางซอด้วง เพลงแขกбрเตศ ของอาจารย์ธีระ ภู่มณี

ตัวอย่างที่ 125 ทางซอด้วง เพลงแขกбрเตศ ของอาจารย์ธีระ ภู่มณี

ท่อน 1

---ซ	ลลลล	---ด	ลลลล	-ซซซ	ดล-ซ	---ม	-มมม
------	------	------	------	------	------	------	------

ซลล์ซม	ซมรด	ซลซด	ทดรม	-ซลล์	-ซม	---ร	---ด
--------	------	------	------	-------	-----	------	------

เที่ยวกลับ

---ช	ลลลล	---ด	ลลลล	-ชชช	ดล-ช	---ม	-มมม
------	------	------	------	------	------	------	------

ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ซลชด	ทดรม	-ซ้-ล้	-ซ้-ม	---ร	---ด
--------	-------	------	------	--------	-------	------	------

ท่อน 2

-ด-ม	ซ้มรด	ซมรด	รดชล	ดลซม	รมซ้ล้	รดลด	ซลดร
------	-------	------	------	------	--------	------	------

ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ซลชด	ทดรม	รมซ้ล้	ซ้ม-ร	ดชลท	ดมรด
--------	-------	------	------	--------	-------	------	------

เที่ยวกลับ

ชดรม	ซ้มรด	ซลชด	รดทล	ดลซม	รมซ้ล้	รดลด	ซลดร
------	-------	------	------	------	--------	------	------

ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ทลชล	ทดรม	-ซ้-ล้	-ซ้-ม	-ล้ซ้	-ร- มรด
--------	-------	------	------	--------	-------	-------	---------

จากการศึกษาเพลงแขกบรเทศทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า ในท่อน 1 จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับเหมือนกัน แต่ในท่อน 2 จะบรรเลงในเที่ยวแรก และเที่ยวกลับแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1. ท่อน 2 เที่ยวกลับ ของประโยคที่ 1 ในห้อง 1, 3 และ 4 จะมีการเปลี่ยนตัวโน้ตบางตัวในห้องเพลง แต่ก็ยังคงลูกตกไว้เหมือนเดิม ดังตัวอย่างที่ 126

ตัวอย่างที่ 126

เที่ยวแรก							
↔	↔	↔					
-ด-ม	ซ้มรด	ซมรด	รดชล	ดลซม	รมซ้ล้	รดลด	ซลดร
เที่ยวกลับ							
↔	↔	↔					
ชดรม	ซ้มรด	ซลชด	รดทล	ดลซม	รมซ้ล้	รดลด	ซลดร

2. ท่อน 2 เที่ยวกลับ ของประโยคที่ 2 ในห้อง 1, 3, 6 และ 7 จะมีการแปรทำนองเพลง และโน้ตตัวสุดท้ายของห้อง ดังตัวอย่างที่ 127

ตัวอย่างที่ 127

เที่ยวแรก							
↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔
ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ซลชด	ทดรม	รมซ้ล้	ซ้ม-ร	ดชลท	ดมรด
เที่ยวกลับ							
↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔
ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ทลชล	ทดรม	-ซ้-ล้	-ซ้-ม	-ล้ซ้	-ร- มรด

3. ท่อน 2 เทียบกลับ ของประโยคที่ 2 ในห้อง 3 และ ห้อง 8 จะมีการแปรทำนองเพลง แต่ยังคงโน้ตตัวสุดท้ายของห้องไว้ ดังตัวอย่างที่ 128

ตัวอย่างที่ 128

เทียบแรก

ซ้ลซ้ม	ซ้มรด	ซลซด	ทดรม	รมซ้ล	ซ้ม-ร	ดซลท	ดมรด
--------	-------	------	------	-------	-------	------	------

เทียบกลับ

ซ้ลซ้ร	ซ้มรด	ทลซล	ทดรม	-ซ้-ล	-ซ้-ม	-ล้ซ้ม	-ร- มรด
--------	-------	------	------	-------	-------	--------	---------

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 1 ห้อง 7 ทางซอด้าง จะเปลี่ยนตัวโน้ตจาก ที เป็น มี ดังตัวอย่างที่ 129

ตัวอย่างที่ 129

ทางทำนองหลัก

---ซ	--ลล	---ด	--ลล	--ซซ	-ล-ซ	----	-ม-ม
---ซ	-ล--	---ด	-ล--	-ซ--	-ล-ซ	---ท	----

ทางซอด้าง

---ซ	ลลลล	---ด	ลลลล	-ซซซซ	ดล-ซ	---ม	-มมม
------	------	------	------	-------	------	------	------

2. ท่อน 1 ในประโยคที่ 2 ห้อง 1-4 ทางซอด้าง จะบรรเลงทางเก็บ ดังตัวอย่างที่ 130

ตัวอย่างที่ 130

ทางทำนองหลัก

-ล--	ซม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร-ด
--ซม	--รด	---ร	---ม	-ซ-ล	-ซ-ม	---ร	---ด

ทางซอด้าง

ซ้ลซ้ม	ซ้มรด	ซลซด	ทดรม	-ซ้-ล	-ซ้-ม	---ร	---ด
--------	-------	------	------	-------	-------	------	------

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่าลักษณะกระสวนจังหวะเพลงแขกบรเทศทางซอด้างมี 9 ลักษณะ ดังนี้

---X	XXXX
------	------

-XXX	XX-X
------	------

---X	-XXX
------	------

XXXX	XXXX
------	------

XXXX	-X-X
------	------

--XX	XX-X
------	------

-X-X	-X-X
------	------

-XXX	-X-X
------	------

-XXX	-X - XXX
------	----------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และในเพลงแขกบรเทศนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่ง และ คันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 131

ตัวอย่างที่ 131 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอด้างเพลงแขกบรเทศ

ท่อน 1

---ซ	ลลลล	---ด	ลลลล	-ซซซซ	ดล-ซ	---ม	-มมม
------	------	------	------	-------	------	------	------

ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ซลซด	ทดรม	-ซ้ล้	-ซ้-ม	---ร	---ด
--------	-------	------	------	-------	-------	------	------

เที่ยวกลับ

---ซ	ลลลล	---ด	ลลลล	-ซซซซ	ดล-ซ	---ม	-มมม
------	------	------	------	-------	------	------	------

ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ซลซด	ทดรม	-ซ้ล้	-ซ้-ม	---ร	---ด
--------	-------	------	------	-------	-------	------	------

ท่อน 2

-ด-ม	ซ้มรด	ซมรด	รดซล	ดลซม	รมซ้ล้	รดลด	ซลดร
------	-------	------	------	------	--------	------	------

ซ้ล้ซ้	ซ้มรด	ซลซด	ทดรม	รมซ้ล้	ซ้-ม	ดซลท	ดมรด
--------	-------	------	------	--------	------	------	------

เที่ยวกลับ

ชดรม	ชมรด	ชลชด	รดทล	ดลชม	รมชล์	รดลด	ชลดร
------	------	------	------	------	-------	------	------

ชล์ชร์	ชมรด	ทลชล	ทดรม	-ชล์	-ชล์-ม	-ลล์ชล์	-ร- <u>มรด</u>
--------	------	------	------	------	--------	---------	----------------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงแขกบรเทศนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะ อยู่ 2 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. เอื้อนเสียง รายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 2 ของประโยคที่ 1 ดังตัวอย่างที่ 132

ตัวอย่างที่ 132

---ช	ลลลล	---ด	ลลลล	-ชชช	ดล-ช	---ม	-มมม
------	------	------	------	------	------	------	------

2. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 5, พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 6 ของประโยคที่ 2 ดังตัวอย่างที่ 133

ตัวอย่างที่ 133

ชล์ชล์	ชมรด	ชลชด	ทดรม	-ชล์	-ชล์-ม	---ร	---ด
--------	------	------	------	------	--------	------	------

3. ในท่อน 2 พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 5, พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 6, พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 7 ของประโยคที่ 2 เทียวลงจบ ดังตัวอย่างที่ 134

ตัวอย่างที่ 134

ชล์ชล์	ชมรด	ทลชล	ทดรม	-ชล์	-ชล์-ม	-ลล์ชล์	-ร- <u>มรด</u>
--------	------	------	------	------	--------	---------	----------------

4. เอื้อนเสียงเล็กน้อยในประโยคสุดท้าย ห้อง 8 ดังตัวอย่างที่ 135

ตัวอย่างที่ 135

ชล์ชล์	ชมรด	ทลชล	ทดรม	-ชล์	-ชล์-ม	-ลล์ชล์	-ร- <u>มรด</u>
--------	------	------	------	------	--------	---------	----------------

ขั้นที่ 3 เพลงที่ 1 เพลงสามเส้า สองชั้น

ตัวอย่างที่ 136 ทำนองหลักเพลงสามเส้า

ท่อน 1

---ล	--ดด	---ร	--ดด	--รร	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
---ม	-ด--	---ร	-ด--	-ร--	-ม-ร	-ด-ม	-ด-ร

-ม-ม	-ม--	รร--	ดด-ล	-ช-ด	--รม	-ม-ม	-ร-ด
-ม-ช	-ม-ร	---ด	---ม	-ร-ด	---ม	-ช-ม	-ร-ด

ท่อน 2

---ล	--ดด	---ร	--ดด	----	-ล-ล	--ฟฟ	-ช-ล
---ม	-ด--	---ร	-ด--	---ล	----	-ฟ--	-ช-ล

-ด-ร	-ด-ล	ลล--	ชช-ฟ	-ด-ฟ	--ชล	-ช--	ลล-ช
-ด-ร	-ด-ล	---ช	---ฟ	-ช-ฟ	---ล	-ช-ล	---ช

---ฟ	--ชช	---ล	--ชช	----	-ล-ล	--ฟฟ	-ช-ล
---ฟ	-ช--	---ล	-ช--	---ล	----	-ฟ--	-ช-ล

-ด-ร	-ด--	ลล--	ชช-ฟ	-ด-ฟ	--ชล	-ช--	ลล-ช
-ด-ร	-ด-ล	---ช	---ฟ	-ช-ฟ	---ล	-ช-ล	---ช

ท่อน 3

--ดร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ร--	ดด--	รร--	ฟฟ-ม
-ล--	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ล-ช	---ล	---ฟ	---ช

--ดร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ด-ฟ	-ช-ล	-ด-ล	---ฟ
-ล--	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ช-ฟ	-ช-ล	-ด-ล	-ช-ฟ

1. ทำนองเพลง

1.1 ทำนองหลักเพลงสามเส้า

- ทำนองเพลงสามเส้า จากการศึกษาพบว่า เป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มี 3 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค

คือ วรรคหน้าและวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน ดังตัวอย่างที่ 137

ตัวอย่างที่ 137

ท่อน 1

---ล	--ดต	---ร	--ดต	--รร	-ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
---ม	-ด--	---ร	-ด--	-ร--	-ม-ร	-ด-ม	-ด-ร

-ม-ม	-ม--	รร--	ดต-ล	-ช-ด	--รม	-ม-ม	-ร-ด
-ม-ช	-ม-ร	---ด	---ม	-ร-ด	---ม	-ช-ม	-ร-ด

ท่อน 2

---ล	--ดต	---ร	--ดต	----	-ล-ล	--ฟฟ	-ช-ล
---ม	-ด--	---ร	-ด--	---ล	----	-ฟ--	-ช-ล

-ด-ร	-ด-ล	ลล--	ชช-ฟ	-ด-ฟ	--ชล	-ช--	ลล-ช
-ด-ร	-ด-ล	---ช	---ฟ	-ช-ฟ	---ล	-ช-ล	---ช

---ฟ	--ชช	---ล	--ชช	----	-ล-ล	--ฟฟ	-ช-ล
---ฟ	-ช--	---ล	-ช--	---ล	----	-ฟ--	-ช-ล

-ด-ร	-ด--	ลล--	ชช-ฟ	-ด-ฟ	--ชล	-ช--	ลล-ช
-ด-ร	-ด-ล	---ช	---ฟ	-ช-ฟ	---ล	-ช-ล	---ช

ท่อน 3

--ดร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ร--	ดต--	รร--	ฟฟ-ม
-ล--	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ล-ช	---ล	---ฟ	---ช

--ดร	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ด-ฟ	-ช-ล	-ด-ล	---ฟ
-ล--	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ช-ฟ	-ช-ล	-ด-ล	-ช-ฟ

- จังหวะแลหน้าทับ

เพลงสามเส้าเป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับปรบไก่

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	โด

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ฟา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ฟา
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล

ท่อน 3

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ฟา

- บันไดเสียง

บันไดเสียงที่ใช้ในเพลงสามเส้า ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ

ท่อน 1 ประกอบไปด้วย โด เร มี ซอล ลา

ท่อน 2 ประกอบไปด้วย ฟา ซอล ลา โด เร

ท่อน 3 ประกอบไปด้วย ฟา ซอล ลา โด เร

1.2 ศึกษาทางซอด้าง เพลงสามเส้า ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 138 ทางซอด้าง เพลงสามเส้า ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

---ล	-ดดด	---ร	-ดดด	-รรร	ซ้ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

-มซ้ม	ซ้ม-ร	ซ้มรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซ้มซ้ม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	--------	------

เทียบกลับ

---ล	-ดตต	-ด-ร	ดตตต	-รรร	ซ้ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

-มซ้ล	ซ้ม-ร	---ด	มรดล	-ช-ด	-ดรม	ซ้ลซ้ม	-ร-ด
-------	-------	------	------	------	------	--------	------

ท่อน 2

---ล	ดตตต	---ร	ดตตต	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ด	ลลลล	มรดล	-ช-ฟ	-ด-รฟ	--ซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	-------	-------	------	-------

---ฟ	ซ้ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ล	ซ้ซ้ซ้ซ้	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	----------	-------	----------	------	------	------	-------

-ด-ร	มรดล	---ช	ดลชฟ	ลดรฟ	-ฟซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	------	-------	------	-------

เทียบกลับ

---ล	ดตตต	---ร	ดตตต	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ด	ลลลล	มรดล	-ช-ฟ	-ด-รฟ	--ซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	-------	-------	------	-------

---ฟ	ซ้ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ล	ซ้ซ้ซ้ซ้	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	----------	-------	----------	------	------	------	-------

-ด-ร	มรดล	---ช	ดลชฟ	ลดรฟ	-ฟซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	------	-------	------	-------

ท่อน 3

-ลดร	-ฟ-ซ้	-ล-ซ้	-ฟ-ร	ฟรดล	ดรฟช	ซ้ฟรฟ	ดรฟซ้
------	-------	-------	------	------	------	-------	-------

ชลดร	-ฟ-ซ้	ฟล้ซ้ฟ	รซ้ฟร	ลดรฟ	-ฟซ้ล	ฟรดล	-ช-ฟ
------	-------	--------	-------	------	-------	------	------

เทียบกลับ

ชลดร	-ฟ-ซ้	ฟล้ซ้ฟ	ล้ซ้ฟร	ฟรดล	ชลดร	ล้ซ้ฟร	ดรฟซ้
------	-------	--------	--------	------	------	--------	-------

ชลดร	-ฟ-ซ้	ฟล้ซ้ฟ	รซ้ฟร	ดรม ชฟ	-ซ้-ล	ดรดล	-ช-ฟ
------	-------	--------	-------	--------	-------	------	------

จากการศึกษาเพลงสามเส้าทางซอด้าง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า
จะบรรเลงในท่อนแรกและเทียบกลับต่างกันเล็กน้อย รายละเอียดดังนี้ คือ

1. ท่อน 1 เทียบกลับ ของประโยคที่ 2 ในห้อง 3 จะบรรเลงตัวโน้ต 1 ตัว ดังตัวอย่างที่ 139

ตัวอย่างที่ 139

เทียบแรก

-มซล	ซม-ร	ซมรด	มรดล	-ช-ด	-ดรม	ซลซม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

-มซล	ซม-ร	---ด	มรดล	-ช-ด	-ดรม	ซลซม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	------	------

2. ท่อน 3 เทียบกลับ ของประโยคที่ 1 ในห้อง 1, 3 และ 4 จะบรรเลงในทางเก็บ และในห้อง 7 จะแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 140

ตัวอย่างที่ 140

เทียบแรก							
-ลดร	-ฟ-ซ	-ล-ซ	-ฟ-ร	ฟรดล	ดรฟช	ซฟรฟ	ดรฟซ
เทียบกลับ							
ซลดร	-ฟ-ซ	ฟลซฟ	ลซฟร	ฟรดล	ซลดร	ลซฟร	ดรฟซ

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 2 ห้อง 1 ทางซอด้าง จะแปรทำนองเพลง และในห้อง 2, 3, 4, 6, 7 จะมีตัวโน้ตเพิ่มเข้ามา ดังตัวอย่างที่ 141

ตัวอย่างที่ 141

ทางทำนองหลัก							
-ม-ม	-ม--	รร--	ดด-ล	-ช-ด	--รม	-ม-ม	-ร-ด
-ม-ช	-ม-ร	---ด	---ม	-ร-ด	---ม	-ช-ม	-ร-ด
ทางซอด้าง							
-มซล	ซม-ร	ซมรด	มรดล	-ช-ด	-ดรม	ซลซม	-ร-ด

2. ท่อน 3 ในประโยคที่ 1 ห้อง 5-8 ทางซอด้าง จะบรรเลงทางเก็บ ดังตัวอย่างที่ 142

ตัวอย่างที่ 142

ทางทำนองหลัก

--ด	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ร--	ดด--	รร--	ฟฟ-ม
-ล--	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ร	-ล-ช	---ล	---ฟ	---ช

ทางซอด้าง

-ลดร	-ฟ-ซั	-ลั-ซั	-ฟ-ร	ฟรดล	ดรฟซ	ซัฟรฟ	ดรฟซั
------	-------	--------	------	------	------	-------	-------

3. ท่อน 3 ในประโยคที่ 2 ห้อง 3 ทางซอด้าง จะแปรทำนองเพลง ดังตัวอย่างที่ 143

ตัวอย่างที่ 143

ทางทำนองหลัก

--ดร	-ฟ-ซ	-ล-ซ	-ฟ-ร	-ด-ฟ	-ซ-ล	-ด-ล	---ฟ
-ล--	-ฟ-ซ	-ล-ซ	-ฟ-ร	-ซ-ฟ	-ซ-ล	-ด-ล	-ซ-ฟ

ทางซอด้าง

ซลดร	-ฟ-ซั	ฟลัซัฟ	รซัฟร	ลดรฟ	-ฟซัล	ฟรดล	-ซ-ฟ
------	-------	--------	-------	------	-------	------	------

2. ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะเพลงสามเส้าทางซอด้างมีทั้งหมด 14 ลักษณะ คือ

---X	XXXX
------	------

-XXX	XX-X
------	------

-X-X	-X-X
------	------

-XXX	-XXX
------	------

XXXX	XXXX
------	------

XXXX	-X-X
------	------

---X	-XXX
------	------

-X-X	XXXX
------	------

XXXX	XX-X
------	------

XXXX	-XXX
------	------

-XXX	-X-X
------	------

-XXX	XXXX
------	------

-X- XX	--XX
--------	------

XXX XX	-X-X
--------	------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และ ในเพลงสามเส้านี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่ง และ คันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 144

ตัวอย่างที่ 144 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางขอดังเพลงสามเส้า

ท่อน 1

---ล	-ดดด	---ร	-ดดด	-รรร	ซ้ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

-มซ้ล	ซ้ม-ร	ซ้มรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซ้ลซ้ม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	--------	------

เพียวกลับ

---ล	-ดดด	-ด-ร	ดดดด	-รรร	ซ้ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

-มซ้ล	ซ้ม-ร	---ด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซ้ลซ้ม	-ร-ด
-------	-------	------	------	------	------	--------	------

ท่อน 2

---ล	ดดดด	---ร	ดดดด	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ด	ลลลล	มรดล	-ซ-ฟ	-ด-รฟ	--ซ้ล	ซลดล	ซฟ-ซ้
------	------	------	------	-------	-------	------	-------

---ฟ	ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ล	ซ้ซ้ซ้	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	--------	-------	--------	------	------	------	-------

-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซฟ	ลดรฟ	-ฟซ้ล	ซลดล	ซฟ-ซ้
------	------	------	------	------	-------	------	-------

เพียวกลับ

---ล	ดดดด	---ร	ดดดด	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ด	ลลลล	มรดล	-ช-ฟ	-ด-รฟ	--ซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	-------	-------	------	-------

---ฟ	ซ้ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ล	ซ้ซ้ซ้ซ้	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซ้ล
------	----------	-------	----------	------	------	------	-------

-ด-ร	มรดล	---ช	ดลชฟ	ลตรฟ	-ฟซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	------	-------	------	-------

ท่อน 3

-ลตร	-ฟ-ซ้	-ล-ซ้	-ฟ-ร	ฟรดล	ชลดร	ซ้ฟรฟ	ดรฟซ้
------	-------	-------	------	------	------	-------	-------

ชลดร	-ฟ-ซ้	ฟล้ซ้ฟ	รซ้ฟร	ลตรฟ	-ฟซ้ล	ฟรดล	-ช-ฟ
------	-------	--------	-------	------	-------	------	------

เทียบกลับ

ชลดร	-ฟ-ซ้	ฟล้ซ้ฟ	ล้ซ้ฟร	ฟรดล	ชลดร	ล้ซ้ฟร	ดรฟซ้
------	-------	--------	--------	------	------	--------	-------

ชลดร	-ฟ-ซ้	ฟล้ซ้ฟ	รซ้ฟร	ดรม(ซ้ฟ)	-ซ้-ล	ดรดล	-ช-ฟ
------	-------	--------	-------	----------	-------	------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงสามเส้านี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 2 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. เอื้อนเสียง รายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 2 พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 2 ของประโยคที่ 4 ดังตัวอย่างที่ 145

ตัวอย่างที่ 145

-ด-ร	มรดล	---ช	ดลชฟ	ลตรฟ	-ฟซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	------	-------	------	-------

2. เอื้อนเสียง ในประโยคที่ 2 ห้อง 5 ของท่อน 2 ตัวอย่างที่ 146

ตัวอย่างที่ 146

---ด	ลลลล	มรดล	-ช-ฟ	-ด-รฟ	--ซ้ล	ชลดล	ชฟ-ซ้
------	------	------	------	-------	-------	------	-------

3. เอื้อนเสียง ในประโยคที่ 2 ห้อง 5 ของท่อน 3 ตัวอย่างที่ 147

ตัวอย่างที่ 147

ชลดร	-ฟ-ซ้	ฟล้ซ้ฟ	รซ้ฟร	ดรม(ซ้ฟ)	-ซ้-ล	ดรดล	-ช-ฟ
------	-------	--------	-------	----------	-------	------	------

ขั้นที่ 3 เพลงที่ 2 เพลงจีนขิมเล็ก สองชั้น

ตัวอย่างที่ 148 ทำนองหลักเพลงจีนขิมเล็ก

ท่อน 1

----	-ซ-ซ	----	ซล-ด	-ร-ด	-ล-ซ	----	ซล-ซ
---ซ	---ร	-ม-ฟ	---ด	-ร-ด	-ม-ร	-ม-ฟ	---ร

-ล--	ซม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ร-ด	-ล--	ดริ-ด
--ซม	--รด	---ร	---ม	-ซ-ม	-ร-ด	-ม--	-ร-ด

ท่อน 2

----	-ด-ด	-ม-ร	-ด-ล	--ซซ	-ล-ด	-ล--	ดริ-ด
---ด	----	-ม-ร	-ด-ม	-ร--	-ม-ด	-ม--	-ร-ด

ท่อน 3

----	-ซ-ด	--รม	-ม-ร	----	-ซ-ด	--รม	-ม-ร
----	-ร-ด	---ม	-ซ-ร	----	-ร-ด	---ม	-ซ-ร

-ม-ร	-ด-ล	--ซซ	-ล-ด	-ร-ด	-ล-ซ	----	ซล-ซ
-ม-ร	-ด-ม	-ร--	-ม-ด	-ร-ด	-ม-ซ	-ม-ฟ	---ซ

-ล--	ซม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ร-ด	-ล--	ดริ-ด
--ซม	--รด	---ร	---ม	-ซ-ม	-ร-ด	-ม--	-ร-ด

1. ทำนองเพลง

1.1 ทำนองหลักเพลงจีนขิมเล็ก

- ทำนองเพลงจีนขิมเล็ก จากการศึกษาพบว่า เป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มี 3 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน โดยที่วรรคหน้าในประโยคแรกของท่อน 1 และ ท่อน 2 จะขึ้นต้นด้วยการสีลูกเต๋า และท่อน 3 วรรคหน้าและวรรคหลัง มีความสัมพันธ์กัน ดังตัวอย่างที่ 149

ตัวอย่างที่ 149

ท่อน 1

←──			
---	--	--	--

-ล--	ชม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ร-ด	-ล--	ดริ-ด
--ชม	--รด	---ร	---ม	-ช-ม	-ร-ด	-ม--	-ร-ด

ท่อน 2

←				←			
----	-ด-ด	-ม-ร	-ด-ล	--ชช	-ล-ด	-ล--	ดริ-ด
---ด	----	-ม-ร	-ด-ม	-ร--	-ม-ด	-ม--	-ริ-ด

ท่อน 3

←				←			
----	-ช-ด	--รม	-ม-ร	----	-ช-ด	--รม	-ม-ร
----	-ร-ด	---ม	-ช-ร	----	-ร-ด	---ม	-ช-ร

-ม-ร	-ด-ล	--ชช	-ล-ด	-ร-ด	-ล-ช	----	ชล-ช
-ม-ร	-ด-ม	-ร--	-ม-ด	-ร-ด	-ม-ช	-ม-ฟ	---ช

-ล--	ชม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ร-ด	-ล--	ดริ-ด
--ชม	--รด	---ร	---ม	-ช-ม	-ร-ด	-ม--	-ร-ด

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงจีนขิมเล็กนี้เป็นเพลง อัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับสองไม้

. ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	โด

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด

ท่อน 3

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	โด

- บันไดเสียง

บันไดเสียงหลักของเพลงจินซิมเล็กนี้ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี ซอล ลา

1.2 ศึกษาทางซอด้างเพลงจินซิมเล็ก ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 150 ทางซอด้างเพลงจินซิมเล็ก ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

---ซึ	-ซึซึซึ	-ม-ซึ	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-ม--	ซึล-ซึ
-------	---------	-------	------	------	------	------	--------

-ลัซึม	ซึมรด	-ช-ด	-ร-ม	ซึลัซึม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	-------	------	------	---------	------	------	------

เทียบวลับ

---ซึ	-ซึซึซึ	-ม-ซึ	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ซึล-ซึ
-------	---------	-------	------	------	------	------	--------

-ลัซึร	ซึมรด	ชลชด	ทดรม	ซึลัซึม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	-------	------	------	---------	------	------	------

ท่อน 2

---ด	-ดดด	-ม-ร	-ด-ล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบวลับ

---ด	-ดดด	-ม-ร	มรดล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 3

----	-ช-ด	-ดรม	-ช-ร	----	-ช-ด	-ดรม	-ช-ร
------	------	------	------	------	------	------	------

-ม-ร	มรดล	ดลดช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ชล์-ช
------	------	------	------	------	------	------	-------

-ลัชร	ช่มรด	ชลชด	ทดรม	ชล์ช่ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
-------	-------	------	------	--------	------	------	------

เที่ยวกลับ

----	-ช-ด	-ดรม	-ช-ร	----	-ช-ด	-ดรม	-ช-ร
------	------	------	------	------	------	------	------

-มชัร	มรดล	ดลดช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ชล์-ช
-------	------	------	------	------	------	------	-------

-ลัชร	ช่มรด	ชลชด	ทดรม	ชล์ช่ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
-------	-------	------	------	--------	------	------	------

จากการศึกษาเพลงจีนขิมเล็กทางซอดังจากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมิณีพบว่า จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับต่างกันเล็กน้อย รายละเอียดดังนี้ คือ

1. ท่อน 1 เที่ยวแรก ของประโยคที่ 1 ในห้อง 7 จะมีการลัดจังหวะดังตัวอย่างที่ 151

ตัวอย่างที่ 151

เที่ยวแรก

---	-ช-ช	-ม-ช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-ม--	ชล์-ช
-----	------	------	------	------	------	------	-------

เที่ยวกลับ

---	-ช-ช	-ม-ช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ชล์-ช
-----	------	------	------	------	------	------	-------

2. ท่อน 1 เที่ยวกลับ ของประโยคที่ 2 ในห้อง 3 - 4 จะบรรเลงทางเก็บ ดังตัวอย่างที่ 152

ตัวอย่างที่ 152

เที่ยวแรก

-ลัชร	ช่มรด	-ช-ด	-ร-ม	ชล์ช่ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
-------	-------	------	------	--------	------	------	------

เที่ยวกลับ

-ลัชร	ช่มรด	ชลชด	ทดรม	ชล์ช่ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
-------	-------	------	------	--------	------	------	------

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 2 ห้อง 3 ทางซอดัง จะแปรทำนองเพลง และในห้อง 5, 8 จะบรรเลงลักษณะเก็บ ดังตัวอย่างที่ 153

ตัวอย่างที่ 153

ทางทำนองหลัก

-ล--	ชม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ร-ด	-ล--	ดริ-ด
--ชม	--รด	---ร	---ม	-ช-ม	-ร-ด	-ม--	-ร-ด

ทางซอด้วง

-ลัชม	ชมรด	-ช-ด	-ร-ม	ชัล์ชม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
-------	------	------	------	--------	------	------	------

2. ท่อน 3 ในประโยคที่ 3 ห้อง 3 จะแปรทำนองเพลง และในห้อง 7 ทางทำนองหลักจะบรรเลงแบบลักจังหวะ ดังตัวอย่างที่ 154

ตัวอย่างที่ 154

ทางทำนองหลัก

-ล--	ชม--	ดด--	รร-ม	-ม-ม	-ร-ด	-ล--	ดริ-ด
--ชม	--รด	---ร	---ม	-ช-ม	-ร-ด	-ม--	-ร-ด

ทางซอด้วง

-ลัชร	ชมรด	ชลชด	ทดรม	ชัล์ชม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
-------	------	------	------	--------	------	------	------

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะเพลงจีนขิมเล็กทางซอด้วงมีทั้งหมด 10 ลักษณะ ดังนี้

---X	-XXX
------	------

-X-X	-X-X
------	------

-XXX	-X-X
------	------

-X--	XX-X
------	------

-XXX	XXXX
------	------

XXXX	-X-X
------	------

-XXX	XX-X
------	------

-X-X	XXXX
------	------

----	-X-X
------	------

XXXX	XXXX
------	------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงลาวจ้อย และในเพลงจีนขิมเล็กนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่ง และคันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 155

ตัวอย่างที่ 155 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอด้วงเพลงจีนขิมเล็ก

ท่อน 1

---ซั้	-ซั้ซั้	-ม-ซั้	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-ม--	ซั้ล-ซั้
--------	---------	--------	------	------	------	------	----------

-ลัซั้ม	ซั้มรด	-ช-ด	-ร-ม	ซั้ลซั้ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
---------	--------	------	------	----------	------	------	------

เทียบกลับ

---ซั้	-ซั้ซั้	-ม-ซั้	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ซั้ล-ซั้
--------	---------	--------	------	------	------	------	----------

-ลัซั้	ซั้มรด	ชลชด	ทดรม	ซั้ลซั้ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	--------	------	------	----------	------	------	------

ท่อน 2

---ด	-ดดด	-ม-ร	-ด-ล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

---ด	-ดดด	-ม-ร	มรดล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 3

----	-ช-ด	-ดรม	-ซั้-ร	----	-ช-ด	-ดรม	-ซั้-ร
------	------	------	--------	------	------	------	--------

-ม-ร	มรดล	ดลชช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ซั้ล-ซั้
------	------	------	------	------	------	------	----------

-ลัซั้	ซั้มรด	ชลชด	ทดรม	ซั้ลซั้ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	--------	------	------	----------	------	------	------

เทียบกลับ

----	-ช-ด	-ดรม	-ช้-ร	----	-ช-ด	-ดรม	-ช้-ร
------	------	------	-------	------	------	------	-------

-มช้ร	มรดล	ดลดช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ช้ล-ช้
-------	------	------	------	------	------	------	--------

-ล้ช้ร	ช้มรด	ชลชด	ทดรม	ช้ล้ช้ม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	-------	------	------	---------	------	------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงจีนขิมเล็กนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะไม่ค่อยได้ใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงมากนัก เนื่องจากบรรเลงค่อนข้างเร็ว แต่จะมีการพรมนิ้วในโน้ตเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในท่อน 2 ดังตัวอย่างที่ 156

ตัวอย่างที่ 156

ท่อน 2

---ด	-ดดด	-ม-ร	-ด-ล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

---ด	-ดดด	-ม-ร	มรดล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ชั้นที่ 3 เพลงที่ 3 เพลงลาวดวงเดือน สองชั้น

ตัวอย่างที่ 157 ทำนองหลักเพลงลาวดวงเดือน

ท่อน 1

----	----	--รม	-ช-ด	----	----	--ดล	---ช
----	----	-ด--	-ช-ด	----	----	ชล--	ชม-ร

----	----	--ช-	-ด--	-รดล	-ช-ม	--ชม	---ร
----	----	-ม-ม	---ล	-รดล	-ช--	รม--	รด-ล

----	----	-ล - ด	-ร-ม	----	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล
----	----	ช- ช ด	ร-ม	----	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล

----	-ด-ม	----	-ช-ล	-ลด-	-ช-ล	--ดล	--ชช
----	-ด-ท	----	-ช-ล	ช -- ม	-ร-ม	ชล--	-ช--

เพี้ยนกลับ

-ดรม	-ร-ด
-ดรม	-ร-ด

ท่อน 2

----	----	-ม-ร	-ด-ล	--ดล	--ชล	-ด-ร	-ม-ช
----	----	-ม-ร	-ด-ม	----	ชม--	-ด-ร	-ม-ช

----	----	ดล--	ด - ลด	----	----	ชล--	ช - มช
----	----	--ดล	-ช - ช	----	----	--ชม	-ร - ร

----	----	ดล--	ด - ลด	----	----	ดล--	ดล--
----	----	--ดล	-ช - ช	----	----	--ดล	--ชม

----	-ช-ด	----	-ร-ม	--รช	----	--ชม	---ร
----	-ช-ด	----	-ร-ม	---ร	----	รช--	รล-ล

----	-- มช	-ล-ช	-ม-ร	--รช	---ด	-ด--	-ชลล
----	ดล - ช	-ล-ช	-ท-ล	-ด--	-ล-ช	--ลช	ม --ช

----	ดรมม	-ม-ม	-ม-ร	ม-รช	---ด	-ด--	-ชลล
----	ดรมช	-ล-ช	-ม-ร	-ด--	-ล-ช	--ลช	ม --ช

ท่อน 3

----	----	-ด--	ชล-ด	----	----	- ล- ด	-ล--
----	----	-ด-ม	--ชช	----	----	ช -ช -	--ชม

----	ชล -ด	-ล-ด	-ล--	-ล-ด	-ล--	ชม--	ชล-ช
--รช	--ช-	-ช--	--ชม	-ช--	--ชม	--รช	---ร

----	----	-ด--	ชล -ด	----	----	- ล- ด	-ล--
----	----	-ด-ม	-- ชช	----	----	ช -ช -	--ชม

----	ชล - ด	-ล - ด	-ล--	-ล - ด	-ล--	ชม--	ชล-ช
--รม	-- ช -	-- ช -	--ชม	-- ช -	--ชม	--รม	---ร

----	----	-ด--	ชล-ช	----	-ด-ล	-ช-ม	-ร-ด
----	----	-ด-ม	---ร	----	-ด-ล	-ช-ก	-ล-ช

----	-- มช	---ล	ชมรด	---ด	--ล-	ลช -ช	-ล-ด
----	ดร -ช	---ล	ชทลช	---ด	---ช	--มร	-ม-ด

----	-- มช	---ล	ชมรด	---ด	--ล-	ลช--	-ล-ด
----	ดร -ช	--ดล	ชทลช	---ด	---ช	--มร	-ม-ด

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงลาวดวงเดือน

- ทำนองเพลงลาวดวงเดือน จากการศึกษพบว่า เป็นเพลงประเภทบังคับทาง มี 3 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ทั้ง 2 วรรค มีความสัมพันธ์กัน ในท่อน 2 จะมีลูกล่อ และลูกขัด ส่วนใน ท่อน 3 มีลูกล่อ ดังตัวอย่างที่ 158

ตัวอย่างที่ 158

ท่อน 1

←-----→				←-----→			
----	----	--รม	-ช-ด	----	----	--ดล	---ช
----	----	-ด--	-ช-ด	----	----	ชล--	ชม-ร

----	----	--ช-	-ด--	-รดล	-ช-ม	--ชม	---ร
----	----	-ม-ม	---ล	-รดล	-ช--	รม--	รด-ล

----	----	-ล - ด	-ร-ม	----	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล
----	----	ช- ช ด	ร-ม	----	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล

----	-ด-ม	----	-ช-ล	-ลด-	-ช-ล	--ดล	--ชช
----	-ด-ก	----	-ช-ล	ช -- ม	-ร-ม	ชล--	-ช--

เพี้ยนกลับ

-ดรม	-ร-ด
-ดรม	-ร-ด

ท่อน 2

←				→			
←	←	←	←	←	←	←	←
----	----	-ม-ร	-ด-ล	--ดล	--ชล	-ด-ร	-ม-ช
----	----	-ม-ร	-ด-ม	----	ชม--	-ด-ร	-ม-ช

----	----	ดริ--	ด - ลด	----	----	ชล--	ช - มช
----	----	--ดล	-ช - ช	----	----	--ชม	-ร - ร

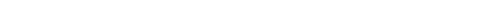
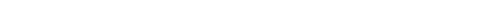
----	----	ดริ--	ด - ลด	----	----	ดริ--	ดล--
----	----	--ดล	-ช - ช	----	----	--ดล	--ชม

----	-ช-ด	----	-ร-ม	--รช	----	--ชม	---ร
----	-ช-ด	----	-ร-ม	---ร	----	รช--	รล-ล

----	-- มช	-ล-ช	-ม-ร	--รม	---ด	-ด--	-ชลด
----	ดริ - ช	-ล-ช	-ด-ล	-ด--	-ล-ช	--ลช	ม-- ช

----	ดรมม	-ม-ม	-ม-ร	ม-รม	---ด	-ด--	-ชลด
----	ดรมช	-ล-ช	-ม-ร	-ด--	-ล-ช	--ลช	ม-- ช

ท่อน 3

							
----	----	-၁--	၅၆-၁	----	----	- ၆- ၁	-၆--
----	----	-၁-၂	--၅၅	----	----	၅ -၅ -	--၅၂

----	ชล - ด	-ล-ด	-ล--	-ล-ด	-ล--	ชม--	ชล-ช
--รม	--ช-	-ช--	--ชม	-ช--	--ชม	--รม	---ร

----	----	-ด--	ชล - ด	----	----	-ล-ด	-ล--
----	----	-ด-ม	-- ชช	----	----	ช - ช -	--ชม

----	ชล - ด	-ล - ด	-ล--	-ล - ด	-ล--	ชม--	ชล-ช
--รม	-- ช -	-- ช -	--ชม	-- ช -	--ชม	--รม	---ร

----	----	-ด--	ชล-ช	----	-ด-ล	-ช-ม	-ร-ด
----	----	-ด-ม	---ร	----	-ด-ล	-ช-า	-ล-ช

----	-- มช	---ล	ชมรด	---ด	--ล-	ลช--	-ล-ด
----	ดว -ช	---ล	ชทลช	---ด	---ช	--มช	-ม-ด

----	-- มช	---ล	ชมรด	---ด	--ล-	ลช - ช	-ล-ด
----	ดว -ช	--ดล	ชทลช	---ด	---ช	--มว	-ม-ด

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงลาวดวงเดือนเป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับสองไม้ลาว

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	เร

ลูกตกกลางประโยค	5	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	5	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	6	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	6	ลูกตกเสียง	โด

ท่อน 3

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	5	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	5	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	6	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	6	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	7	ลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	7	ลูกตกเสียง	โด

- บันไดเสียง

บันไดเสียงของเพลงลาวดวงเดือน 2 ชั้น พบว่ามีโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ โด เร มี

ซอล ลา

1.2 ศึกษาทางซอด้วง เพลงลาวดวงเดือน ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 159 ทางซอด้วง เพลงลาวดวงเดือน ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

---ร	ดดดด	-ดร ช่ม	-ซ้- ลด	---ร	ดดดด	ซลลด	ซม- ล่ม
---ล	ซ้ซ้ซ้	มมช่ม	-ลดล	--ดล	-ซ-ม	รมช่ม	รด-ร

---ม	รรรร	ดลชด	-ร-ม	-หฺม--	-ลดร	-มหฺร	มรดล
------	------	------	------	--------	------	-------	------

---ล	ชลดม	รดร หฺม	-หฺม-ล	--ดล	หฺมหฺม	ชลดล	-หฺหห
------	------	---------	--------	------	--------	------	-------

เพี้ยนกลับ

---ล	หฺหหห	-ดล หฺม	-หฺม-ลด	---ร	ดดดด	ชลดล	หฺม- ลหฺ
------	-------	---------	---------	------	------	------	----------

-หฺม-ล	หฺหหห	มมหฺม	ลด-ล	--ดล	-ห-ม	รหฺม	รด-ร
--------	-------	-------	------	------	------	------	------

---ม	รรรร	ดลชด	-ร-ม	-หฺม--	ชลดล	-มหฺร	มรดล
------	------	------	------	--------	------	-------	------

---ล	ชลดม	รดร หฺม	-หฺม-ล	--ดล	หฺมหฺม	ชดล หฺม	-ร-ด
------	------	---------	--------	------	--------	---------	------

ท่อน 2

---ร	ดดดด	-มหฺร	มรดล	--ดล	หฺมหฺม	-ด-ร	-ม-หฺ
------	------	-------	------	------	--------	------	-------

-รดล	ดชดล	---ร	ดดดด	หฺมหฺม	หฺม หฺม	---ล	หฺหห
------	------	------	------	--------	---------	------	------

ดรดล	ดชดล	---ร	ดดดด	ดรดล	ดลหฺม	---หฺ	มมมม
------	------	------	------	------	-------	-------	------

---ม	รหฺม	---ด	-ร-ม	--รหฺ	---หฺ	รหฺม	รด-ร
------	------	------	------	-------	-------	------	------

---ร	ดหฺม	-ล-หฺ	-ม-ร	-ดหฺม	-ล-ด	รดลห	มหฺลด
------	------	-------	------	-------	------	------	-------

----	ดหฺม	-ล-หฺ	-ม-ร	มดหฺม	-ล-ด	รดลห	มหฺลด
------	------	-------	------	-------	------	------	-------

เพี้ยนกลับ

-ด-ร	ดดดด	-มหฺร	มรดล	--ดล	หฺมหฺม	-ด-ร	-ม-หฺ
------	------	-------	------	------	--------	------	-------

ดรดล	ดชดล	---ร	ดดดด	หฺมหฺม	หฺม หฺม	---ล	หฺหห
------	------	------	------	--------	---------	------	------

ดรดล	ดชดล	---ร	ดดดด	ดรดล	ดลหฺม	---หฺ	มมมม
------	------	------	------	------	-------	-------	------

---ม	รหฺม	---ด	-ร-ม	--ร หฺ	---หฺ	รหฺม	รด-ร
------	------	------	------	--------	-------	------	------

---រ	គរមឃំ	-តំ-ឃំ	-ម-រ	-គរម	-ត-ត	រតតឃ	មឃំតត
------	-------	--------	------	------	------	------	-------

----	គរមឃំ	-តំ-ឃំ	-ម-រ	មគរម	-ត-ត	រតតឃ	មឃំតត
------	-------	--------	------	------	------	------	-------

វ៉ោន 3

- តត-ម	ឃំតំឃត	---រ	តតតត	មតំឃត	មតំឃំម	---ឃំ	មមមម
--------	--------	------	------	-------	--------	-------	------

--តម	ឃំតំឃត	--តត	មតំឃំម	--តត	មតំឃំម	ឃំមរម	ឃំតំ-ឃំ
------	--------	------	--------	------	--------	-------	---------

- តត-ម	ឃំតំឃត	---រ	តតតត	មតំឃត	មតំឃំម	---ម	---ម
--------	--------	------	------	-------	--------	------	------

--តម	ឃំតំឃត	--តត	មតំឃំម	--តត	មតំឃំម	ឃំមរម	ឃំតំ-ឃំ
------	--------	------	--------	------	--------	-------	---------

-ឃំ-តំ	ឃំឃំឃំឃំ	- តត-ម	ឃំតំ-ឃំ	----	- តត-ត	តតឃម	-រ-ត
--------	----------	--------	---------	------	--------	------	------

----	គរមឃំ	-ម- ឃំតំ	ឃំមរត	---ត	គរតឃ	តឃមឃំ	-ត-ត
------	-------	----------	-------	------	------	-------	------

-ត-ត	គរមឃំ	--តំឃំ	-មរត	--ឃត	គរតឃ	តឃមឃំ	-ត-ត
------	-------	--------	------	------	------	-------	------

ព្រឹយវកត្តប

- តត-ម	ឃំតំឃត	---រ	តតតត	មតំឃត	មតំឃំម	---ឃំ	មមមម
--------	--------	------	------	-------	--------	-------	------

--តម	ឃំតំឃត	--តត	មតំឃំម	--តត	មតំឃំម	ឃំមរម	ឃំតំ-ឃំ
------	--------	------	--------	------	--------	-------	---------

- តត-ម	ឃំតំឃត	---រ	តតតត	មតំឃត	មតំឃំម	---ឃំ	មមមម
--------	--------	------	------	-------	--------	-------	------

--តម	ឃំតំឃត	--តត	មតំឃំម	--តត	មតំឃំម	ឃំមរម	ឃំតំ-ឃំ
------	--------	------	--------	------	--------	-------	---------

-ឃំ-តំ	ឃំឃំឃំឃំ	-ត-ម	ឃំតំ-ឃំ	---ឃំ	-ត-ត	តតឃម	ឃំមរត
--------	----------	------	---------	-------	------	------	-------

----	គរមឃំ	-ឃំ-តំ	ឃំមរត	--ឃត	គរតឃ	តឃមឃំ	-ត-ត
------	-------	--------	-------	------	------	-------	------

-ត-ត	ឃំមរឃំ	-ឃំ-តំ	ឃំមរត	---ត	គរតឃ	តឃមឃំ	-ត-ត
------	--------	--------	-------	------	------	-------	------

จากการศึกษาเพลงลาวดวงเดือนทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในทึ่ยาวแรกและทึ่ยาวกลับแตกต่างกันเล็กน้อย รายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 1 ประโยคที่ 1 ทึ่ยาวกลับ จะเปลี่ยนบรรเลงทำนองเท่าไปคนละเสียง ในห้อง 1-2 ดังตัวอย่างที่ 160

ตัวอย่างที่ 160

ทึ่ยาวแรก							
---ร	ดดดด	-ดริ ช่ม	-ซ้- ลด	---ร	ดดดด	ซลดล	ซม- ล้ซ้
ทึ่ยาวกลับ							
---ล	ซซซซ	-ดริ ช่ม	-ซ้- ลด	---ร	ดดดด	ซลดล	ซม- ล้ซ้

2. ในท่อน 3 ประโยคที่ 3 ทึ่ยาวแรก จะบรรเลงทำนองเท่าห้องละ 1 ตัว ในห้อง 7-8 ดังตัวอย่างที่ 161

ตัวอย่างที่ 161

ทึ่ยาวแรก							
- ลด-ม	ซ้ล้ซด	---ร	ดดดด	มล้ซด	มล้ซ่ม	---ม	---ม
ทึ่ยาวกลับ							
- ลด-ม	ซ้ล้ซด	---ร	ดดดด	มล้ซด	มล้ซ่ม	---ซ้	มมมม

ลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่ามีความแตกต่างกันอยู่หลายแห่ง คือ

1. ท่อน 1 ในประโยคที่ 1-3 ทางซอด้วง จะบรรเลงทำนองเท่า ในห้อง 1 - 2 ดังตัวอย่างที่ 162

ตัวอย่างที่ 162

ทางทำนองหลัก

ทึ่ยาวแรก							
----	----	--รม	-ซ-ด	----	----	--ดล	---ซ
----	----	-ด--	-ซ-ด	----	----	ซล--	ซม-ร
ทึ่ยาวกลับ							
----	----	--ซ-	-ด--	-รดล	-ซ-ม	--ซม	---ร
----	----	-ม-ม	---ล	-รดล	-ซ--	รม--	รด-ล
ทึ่ยาวแรก							
----	----	-ล - ด	-ร-ม	----	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล
----	----	ซ- ซ ด	ร-ม	----	-ด-ร	-ม-ร	-ด-ล

ทางซอด้าง

←-----→							
---ร	ดดดด	-ด-ร ชุ่ม	-จ- ลด	---ร	ดดดด	จลดล	จ-ม- ลจ

←→									
---ล	ซซซซ	มม	ซม	-ลดล	--ดล	-ซ-ม	รม	ซม	รด-ร

←→							
---ม	รรรร	ดลซด	-ร-ม	-ซ--	-ลดร	-มซร	มรดล

2. ท่อน 1 ในประโยคที่ 1 ทางซอด้าง จะบรรเลงทำนองเท่า ในห้อง 1 - 2 ดังตัวอย่างที่ 163

ตัวอย่างที่ 163

ทางทำนองหลัก

←-----→							
----	----	-ม-ร	-ด-ล	--ดล	--ซล	-ด-ร	-ม-ซ
----	----	-ม-ร	-ด-ม	----	ซม--	-ด-ร	-ม-ซ

ทางซอด้าง

←	→						
---ร	ดดดด	-มซัร	มรดล	--ดล	ซมซัล	-ด-ร	-ม-ซั

3. ท่อน 3 ในประโยคที่ 1 และ 3 ในแต่ละเครื่องดนตรีจะบรรเลงเหมือนกันทั้ง 2 ประโยค แต่ทางซอด้างจะบรรเลงทำนองเพลงแตกต่างจากทำนองหลัก ดังตัวอย่างที่ 164

ตัวอย่างที่ 164

ทางทำนองหลัก

---	---	-ด--	ซล-ด	---	---	- ล- ด	-ล--
---	---	-ด-ม	--ซซ	---	---	ซ -ซ -	--ซม

ทางซอด้าง

- ลด-ม	ซล	ซด	---	ร	ดดดด	ม	ล	ซด	ม	ล	ซม	---	ซ	มม	ม	ม	ม
--------	----	----	-----	---	------	---	---	----	---	---	----	-----	---	----	---	---	---

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะของเพลงลาวดวงเดือนทางซอด้างมีทั้งหมด 20 ลักษณะดังนี้

---X	XXXX
------	------

-XXX	XXXX
------	------

--XX	XXXX
------	------

-X-X	-X-X
------	------

XXXX	XXXX
------	------

---X	-X-X
------	------

-X-X	XXXX
------	------

-XXX	-X-X
------	------

XXXX	-X-X
------	------

XXXX	XX-X
------	------

-X-X	XX-X
------	------

----	-X-X
------	------

-XXX	XX-X
------	------

-XX XX	-X- XX
--------	--------

XXXX	XX- XX
------	--------

XXX XX	-X-X
--------	------

XXXX	XXX XX
------	--------

- XX -X	XXXX
---------	------

- XX X	XX-X
--------	------

-X- XX	XXXX
--------	------

2. การใช้คันชัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันชักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และ ในเพลงลาวดวงเดือนนี้จะมีการใช้คันชัก 2 ลักษณะ คือ คันชักหนึ่ง และคันชักสอง ดังตัวอย่างที่ 165

ตัวอย่างที่ 165 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันชักทางซอด้วงเพลงลาวดวงเดือน

ท่อน 1

---ร	ดดดด	-ดริ ช่ม	-ซ้- ลด	---ร	ดดดด	ซลดล	ซม- ล้ซ้
------	------	----------	---------	------	------	------	----------

---ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้	มมซ่ม	-ลดล	--ดล	-ซ-ม	รมซ่ม	รด-ร
-------	----------	-------	------	------	------	-------	------

---ม	รรรร	ดลซด	-ร-ม	-ซ้--	-ลดร	-มซ้ร	มรดล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ล	ซลดม	รดริ ช่ม	-ซ้-ล้	--ดล	ซมซ้ล้	ซลดล	-ซซซซ
------	------	----------	--------	------	--------	------	-------

เที่ยวกลับ

---ล	ซซซซซ	-ดริ ช่ม	-ซ้- ลด	---ร	ดดดด	ซลดล	ซม- ล้ซ้
------	-------	----------	---------	------	------	------	----------

-ซ้-ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้	มมซ่ม	ลด-ล	--ดล	-ซ-ม	รมซ่ม	รด-ร
--------	----------	-------	------	------	------	-------	------

---ม	รรรร	ดลซด	-ร-ม	-ซ้--	ซลดร	-มซ้ร	มรดล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ล	ซลดม	รดริ ช่ม	-ซ้-ล้	--ดล	ซมซ้ล้	ซดริ ช่ม	-ร-ด
------	------	----------	--------	------	--------	----------	------

ท่อน 2

---ร	ดดดด	-มซ้ร	มรดล	--ดล	ซมซ้ล้	-ด-ร	-ม-ซ้
------	------	-------	------	------	--------	------	-------

-รดล	ดซลด	---ร	ดดดด	ซ้ล้ซ่ม	ซ้รม ล้ซ้	---ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้
------	------	------	------	---------	-----------	-------	----------

ดรดล	ดซลด	---ร	ดดดด	ดรดล	ดลซ่ม	---ซ้	มมมม
------	------	------	------	------	-------	-------	------

---ม	รมซ้ด	---ด	-ร-ม	--รซ้	---ซ้	รมซ่ม	รด-ร
------	-------	------	------	-------	-------	-------	------

---ร	ดรมซ้	-ล้-ซ้	-ม-ร	-ดรม	-ล-ด	รดลซ	มซ้ลด
------	-------	--------	------	------	------	------	-------

---ร	ดรมซ้	-ล้-ซ้	-ม-ร	-ดรม	-ล-ด	รดลซ	มซ้ลด
------	-------	--------	------	------	------	------	-------

ท่่่่่่่่่่่่่

-ด-ร	ดดดด	-มร	มรดล	--ดล	รรมร	-ด-ร	-ม-ร
------	------	-----	------	------	------	------	------

ดรดล	ดลลล	---	ดดดด	ร	รรม ร	---	ร
------	------	-----	------	---	-------	-----	---

ดรดล	ดลลล	---	ดดดด	ดรดล	ดลลล	---	มมมม
------	------	-----	------	------	------	-----	------

---	รรม	---	-ร-ม	--ร ร	---	รรม	รด-ร
-----	-----	-----	------	-------	-----	-----	------

---	ดรม	-ล-ร	-ม-ร	-ดรม	-ล-ด	รดลล	ม
-----	-----	------	------	------	------	------	---

---	ดรม	-ล-ร	-ม-ร	มดรม	-ล-ด	รดลล	ม
-----	-----	------	------	------	------	------	---

ท่่่่่ 3

- ลด-ม	ร	---	ดดดด	ม	ม	---	มมมม
--------	---	-----	------	---	---	-----	------

--ดม	ร	--ลด	ม	--ลด	ม	รรม	ร
------	---	------	---	------	---	-----	---

- ลด-ม	ร	---	ดดดด	ม	ม	---	---
--------	---	-----	------	---	---	-----	-----

--ดม	ร	--ลด	ม	--ลด	ม	รรม	ร
------	---	------	---	------	---	-----	---

-ร-ล	ร	- ลด-ม	ร	---	- ลด-ล	ดลลล	-ร-ด
------	---	--------	---	-----	--------	------	------

---	ดรม	-ม- ร	รรม	---	ดลลล	ดลลล	-ล-ด
-----	-----	-------	-----	-----	------	------	------

-ด-ด	ดรม	--ล	-มร	--ล	ดลลล	ดลลล	-ล-ด
------	-----	-----	-----	-----	------	------	------

ท่่่่่่่่่่่่่

- ลด-ม	ร	---	ดดดด	ม	ม	---	มมมม
--------	---	-----	------	---	---	-----	------

--ดม	ร	--ลด	ม	--ลด	ม	รรม	ร
------	---	------	---	------	---	-----	---

- ลด-ม	ร	---	ดดดด	ม	ม	---	มมมม
--------	---	-----	------	---	---	-----	------

--ดม	ซ้ล้ซด	--ลด	มล้ซ้ม	--ลด	มล้ซ้ม	ซ้มรม	ซ้ล้-ซ้
------	--------	------	--------	------	--------	-------	---------

-ซ้-ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้	-ด-ม	ซ้ล้-ซ้	---ซ้	-ด-ล	ดลซม	ซ้มรด
--------	----------	------	---------	-------	------	------	-------

----	ดรมซ้	-ซ้-ล้	ซ้มรด	--ซล	ดรดซ	ลซมซ้	-ล-ด
------	-------	--------	-------	------	------	-------	------

-ด-ด	ซ้มรซ้	-ซ้-ล้	ซ้มรด	---ล	ดรดซ	ลซมซ้	-ล-ด
------	--------	--------	-------	------	------	-------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงลาวดวงเดือนนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะ อยู่ 3 อย่าง คือ 1. พรหมนิ้ว 2. ลากคันชักเบา 3. เอื้อนเสียง รายละเอียดดังตัวอย่างที่ 166 ตัวอย่างที่ 166

ท่อน 1

---ร	ดดดด	-ด- <u>ซ้ม</u>	-ซ้- <u>ลด</u>	---ร	ดดดด	ซลดล	ซม- <u>ล้ซ้</u>
------	------	----------------	----------------	------	------	------	-----------------

---ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้	มมซ้ม	-ลดล	--ดล	-ซ-ม	รมซ้ม	รด-ร
-------	----------	-------	------	------	------	-------	------

---ม	รรรร	ดลซด	-ร-ม	-ซ้--	-ลดร	-มซ้ร	มรดล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ล	ซลดม	รด- <u>ซ้ม</u>	-ซ้-ล้	--ดล	ซมซ้ล้	ซลดล	-ซซซซ
------	------	----------------	--------	------	--------	------	-------

เที่ยวกลับ

---ล	ซซซซ	-ด- <u>ซ้ม</u>	-ซ้- <u>ลด</u>	---ร	ดดดด	ซลดล	ซม- <u>ล้ซ้</u>
------	------	----------------	----------------	------	------	------	-----------------

-ซ้-ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้	มมซ้ม	ลด-ล	--ดล	-ซ-ม	รมซ้ม	รด-ร
--------	----------	-------	------	------	------	-------	------

---ม	รรรร	ดลซด	-ร-ม	-ซ้--	ซลดร	-มซ้ร	มรดล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ล	ซลดม	รด- <u>ซ้ม</u>	-ซ้-ล้	--ดล	ซมซ้ล้	ซด- <u>ซ้ม</u>	-ร-ด
------	------	----------------	--------	------	--------	----------------	------

ท่อน 2

---ร	ดดดด	-มซ้ร	มรดล	--ดล	ซมซ้ล้	-ด-ร	-ม-ซ้
------	------	-------	------	------	--------	------	-------

-รดล	ดซลด	---ร	ดดดด	ซ้ล้ซ้ม	ซ้ม- <u>ล้ซ้</u>	---ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้
------	------	------	------	---------	------------------	-------	----------

ดรดล	ดชลด	---ร	ดดดด	ดรดล	ดลชม	---ช	มมมม
------	------	------	------	------	------	------	------

---ม	รรมช	---ด	-ร-ม	--รช	---ช	รรมช	รค-ร
------	------	------	------	------	------	------	------

---ร	ดรมช	-ล-ช	-ม-ร	-ดรม	-ล-ด	รคชช	มชลด
------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

-ด-ร	ดดดด	-มช	มรดล	--ดล	ชมช	-ด-ร	-ม-ช
------	------	-----	------	------	-----	------	------

ดรดล	ดชลด	---ร	ดดดด	ชลช	ชรม ล	---ล	ชชชช
------	------	------	------	-----	-------	------	------

ดรดล	ดชลด	---ร	ดดดด	ดรดล	ดลชม	---ช	มมมม
------	------	------	------	------	------	------	------

---ม	รรมช	---ด	-ร-ม	--ร (ม)	---ช	รรมช	รค-ร
------	------	------	------	---------	------	------	------

---ร	ดรมช	-ล-ช	-ม-ร	-ดรม	-ล-ด	รคชช	มชลด
------	------	------	------	------	------	------	------

----	ดรมช	-ล-ช	-ม-ร	มดรม	-ล-ด	รคชช	มชลด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 3

(- ลด)-ม	ชลช	---ร	ดดดด	มลช	มลช	---ช	มมมม
----------	-----	------	------	-----	-----	------	------

--ดม	ชลช	--ลด	มลช	--ลด	มลช	ชรม	ชล-ช
------	-----	------	-----	------	-----	-----	------

(- ลด)-ม	ชลช	---ร	ดดดด	มลช	มลช	---ม	---ม
----------	-----	------	------	-----	-----	------	------

--ดม	ชลช	--ลด	มลช	--ลด	มลช	ชรม	ชล-ช
------	-----	------	-----	------	-----	-----	------

-ช-ล	ชชชช	(- ลด)-ม	ชล-ช	----	(- ลด)-ล	ดลชม	-ร-ด
------	------	----------	------	------	----------	------	------

----	ดรมช	-ม- (ชล)	ชรม	---ล	ดรดช	ลชมช	-ล-ด
------	------	----------	-----	------	------	------	------

-ด-ด	ดรมช	--ลช	-มรด	--ชล	ดรดช	ลชมช	-ล-ด
------	------	------	------	------	------	------	------

เที่ยวกลับ

- ลด-ม	ขัณฑ์ด	---ร	ดดดด	มลัษด	มลัษม	---ขั	มมมม
--------	--------	------	------	-------	-------	-------	------

--ดม	ขัณฑ์ด	--ลด	มลัษม	--ลด	มลัษม	ขัมรม	ขัณฑ์-ขั
------	--------	------	-------	------	-------	-------	----------

- ลด-ม	ขัณฑ์ด	---ร	ดดดด	มลัษด	มลัษม	---ขั	มมมม
--------	--------	------	------	-------	-------	-------	------

--ดม	ขัณฑ์ด	--ลด	มลัษม	--ลด	มลัษม	ขัมรม	ขัณฑ์-ขั
------	--------	------	-------	------	-------	-------	----------

-ขั-ลั	ขัขัขั	-ด-ม	ขัณฑ์-ขั	---ขั	-ด-ล	ดลขม	ขัมรด
--------	--------	------	----------	-------	------	------	-------

----	ดรมขั	-ขั-ลั	ขัมรด	--ชลด	ดรดช	ลขมขั	-ล-ด
------	-------	--------	-------	-------	------	-------	------

-ด-ด	ขัมรขั	-ขั-ลั	ขัมรด	---ล	ดรดช	ลขมขั	-ล-ด
------	--------	--------	-------	------	------	-------	------

ชั้นที่ 3 เพลงที่ 4 เพลงแขกสาหร่าย สองชั้น

ตัวอย่างที่ 167 ทำนองหลักเพลงแขกสาหร่าย

ท่อน 1

----	-ด-ด	-ม-ร	--ดด	-ม-ม	-ร--	ดด--	ทล-ล
---ด	----	-ม-ร	-ด--	-ช-ม	-ร-ด	---ท	---ล

-ทร-	ทล--	--มฟ	--ชลด	-ท-ล	-ช--	ดด--	รร-ม
---ล	--ชฟ	มร--	มฟ--	-ฟ-ม	-ร-ด	---ร	---ม

--รร	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ร	-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม
-ร--	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร	-ท-ล	---ท	---ร	---ม

-ช-ม	-ร-ท	--ลท	-ร-ม	--รร	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ร
-ช-ม	-ร-ฟ	-ช--	-ร-ม	-ร--	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

ท่อน 2

----	-ม-ม	-ม-ม	-ร-ท	-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม
-ม--	----	-ช-ม	-ร-ฟ	-ฟ-ม	---ฟ	---ร	---ม

----	-ร-ร	-ม-ร	-ท-ล	-ท-ร	ทล--	---ม	ลช-ล
---ร	----	-ม-ร	-ท-ล	---ล	--ชม	-ร-ม	-ร-ม

-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร--
-ท-ล	---ท	---ร	---ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ท

----	-ร-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ท	-ร--	ทล--	ลช-ล
---ร	----	-ม-ร	-ท-ล	---ล	-ร--	--ชม	-ร-ม

ท่อน 3

---ท	--รร	---ม	--รร	-ม-ร	-ท--	รร--	มม-ม
---ฟ	-ร--	---ม	-ร--	-ม-ร	-ฟ-ร	---ม	---ช

--ช-	--ลท	-ม--	รท--	--ม-	ม---	ม-ม-	-ม--
-ร--	-ช--	--รท	--ลช	---ร	-ร--	-ร-ร	---ร

--ม-	ม---	ม-มช	-ล-ท	----	----	-ล-ล	--ชช
---ร	-ร--	-ม-ช	-ล-ท	----	----	--ช-	-ช--

-ล - ล	--ทท	-ล - ล	-ท-ร	----	----	-ล - ล	--ทท
--ช-	-ท--	--ช-	-ฟ-ร	----	----	--ช-ล	-ท--

----	---ท	---ร	-ม-ม	---ม	---ม	-ร-ท	-ล-ร
----	---ฟ	---ร	-ม-ช	---ช	---ม	-ร-ฟ	-ม-ร

--ลท	-ร--	-ร-ท	----	-ร-ช	--ลท	-ร-ท	-ล-ช
-ช--	---ล	-ช--	ลช-ม	-ล-ช	---ท	-ร-ท	-ล-ช

1. ทำนองเพลง

1.1 ศึกษาทำนองหลักเพลงแขกสาหร่าย

- ทำนองเพลงแขกสาหร่าย จากการศึกษพบว่า เป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มี 3 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง ดังตัวอย่างที่ 168

ตัวอย่างที่ 168

ท่อน 1

←	←	←	←	←	←	←	←
----	-ด-ด	-ม-ร	--ดด	-ม-ม	-ร--	ดด--	ทล-ล
---	---	-ม-ร	-ด--	-ช-ม	-ร-ด	---ท	---ล

-ทร-	ทล--	--มฟ	--ชล	-ท-ล	-ช--	ดด--	รร-ม
---	--ชฟ	มร--	มฟ--	-ฟ-ม	-ร-ด	---ร	---ม

--รร	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ร	-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม
-ร--	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร	-ท-ล	---ท	---ร	---ม

-ช-ม	-ร-ท	--ลท	-ร-ม	--รร	-ม-ม	-ม-ม	-ม-ร
-ช-ม	-ร-ฟ	-ช--	-ร-ม	-ร--	-ม-ช	-ล-ช	-ม-ร

ท่อน 2

←	←	←	←	←	←	←	←
----	-ม-ม	-ม-ม	-ร-ท	-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม
-ม--	---	-ช-ม	-ร-ฟ	-ฟ-ม	---ฟ	---ร	---ม

----	-ร-ร	-ม-ร	-ท-ล	-ทร-	ทล--	---ม	ลช-ล
---	---	-ม-ร	-ท-ล	---	--ชม	-ร-ม	-ร-ม

-ท--	ลล--	ทท--	รร-ม	-ม-ม	-ม--	มม--	รร--
-ท-ล	---ท	---ร	---ม	-ช-ล	-ช-ม	---ร	---ท

----	-ร-ร	-ม-ร	-ท-ล	---ท	-ร--	ทล--	ลช-ล
---	---	-ม-ร	-ท-ล	---	-ร--	--ชม	-ร-ม

ท่อน 3

---ท	--รร	---ม	--รร	-ม-ร	-ท--	รร--	มม-ม
---ฟ	-ร--	---ม	-ร--	-ม-ร	-ฟ-ร	---ม	---ช

--ช-	--ลท	-ม--	รท--	--ม-	ม---	ม -ม-	-ม--
-ร--	-ช--	--รท	--ลช	---ร	-ร--	-ร- ร	---ร

--ม-	ม---	ม- มช	-ล-ท	----	----	-ล-ล	--ชช
---ร	-ร--	-ม- ช	-ล-ท	----	----	--ช-	-ช--

-ล - ล	--ทท	-ล - ล	-ท-ร	----	----	-ล - ล	--ทท
--ช-	-ท--	--ช-	-ฟ-ร	----	----	--ช ล	-ท--

----	---ท	---ร	-ม-ม	---ม	---ม	-ร-ท	-ล-ร
----	---ฟ	---ร	-ม-ช	---ช	---ม	-ร-ฟ	-ม-ร

--ลท	-ร--	-ร-ท	----	-ร-ช	--ลท	-ร-ท	-ล-ช
-ช--	---ล	-ช--	ลช-ม	-ล-ช	---ท	-ร-ท	-ล-ช

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงแขกสาหร่ายนี้เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับปรบไก่

- ลุกตก

ท่อน 1

ลุกตกกลางประโยค	1	ลุกตกเสียง	โด
ลุกตกท้ายประโยค	1	ลุกตกเสียง	ลา
ลุกตกกลางประโยค	2	ลุกตกเสียง	ลา
ลุกตกท้ายประโยค	2	ลุกตกเสียง	มี
ลุกตกกลางประโยค	3	ลุกตกเสียง	เร
ลุกตกท้ายประโยค	3	ลุกตกเสียง	มี
ลุกตกกลางประโยค	4	ลุกตกเสียง	มี
ลุกตกท้ายประโยค	4	ลุกตกเสียง	เร

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ลา

ท่อน 3

ลูกตกกลางประโยค	1	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	1	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	2	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	2	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	3	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกท้ายประโยค	3	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	4	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	4	ลูกตกเสียง	ที่
ลูกตกกลางประโยค	5	ลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	5	ลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	5	ลูกตกเสียง	มี
ลูกตกท้ายประโยค	5	ลูกตกเสียง	ซอล

- บันไดเสียง

บันไดเสียงเพลงแขกสาหร่าย 2 ชั้น มีดังนี้คือ

ท่อน 1 ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 3 กลุ่มเสียง ได้แก่

- กลุ่มที่ 1 โด เร มี ซอล ลา มีโน้ตเสียง ที่ เป็นโน้ตจร
- กลุ่มที่ 2 เร มี ฟา ลา ที่ มีโน้ตเสียง ซอบ เป็นโน้ตจร
- กลุ่มที่ 3 ซอล ลา ที่ เร มี

ท่อน 2 ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ ซอล ลา ที่ เร มี

ท่อน 3 ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ ซอล ลา ที่ เร มี

1.2 ศึกษาทางข้อดั่ง เพลงแบกสาหร่าย ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 169 ทางข้อดั่ง เพลงแบกสาหร่าย ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

---ด	-ด ดดด	-ม-ร	-ด ดดด	ชดรม	ซ่มรด	ชลดท	รดทล
ทรมร	ทลชฟ	มรลร	มฟซล	ทลชล	ทดรด	ทลชล	ทดรม
รดรม	รลฟซ	ฟลซฟ	ซฟมร	ลทลล	ทรทท	รลรร	มซ่มม
ซลซร	ซ่มรท	ลชลดท	ลทรม	รท-ร	-ม-ซ	-ล-ซ	-ม-ร

เทียบกลับ

---ด	-ดดด	รล-ร	-ด ดดด	ชดรม	ซ่มรด	ชลดท	รดทล
ทรมร	ทลชฟ	มรลร	มฟซล	ทลชล	ทดรด	ทลชล	ทดรม
รดรม	รลฟซ	ฟลซฟ	ซฟมร	ลทลล	ทรทท	รลรร	มซ่มม
ซลซร	ซ่มรท	ลชลดท	ลทรม	รท-ร	-ม-ซ	-ล-ซ	-ม-ร

ท่อน 2

---ม	-มมม	ซลซ่ม	ซ่มรท	รลทล	รทลท	มรทร	ลทรม
รทรร	รลรร	ซ่มรด	ชดทล	ทรมร	ทลชฟ	มรลร	มฟซล
ทลชล	รทลท	มรทร	ลทรม	ชทลช	มซ่มม	ทรมล	ซ่มรท
รทลท	รลรร	ซ่มรด	ชดทล	ทรมร	ทลชฟ	มรลร	มฟซล

เทียบกลับ

---ม	มมมม	ซลซ่ม	ซ่มร-	ทลรช	ลทลล	ทรมท	ลทรม
รทลท	รลรร	ซ่มรด	ชดทล	ทรชด	ทลชฟ	มรลร	มฟซล
ทลรช	ลทลล	ทรมท	ลทรม	ชทลช	มซ่มม	ทรมล	ซ่มรท
รทลท	รลรร	ซ่มรด	ชดทล	--ชล	ทร--	ทลชม	-ซ-ล

ท่อน 3

---ท	รรรร	---ม	รรรร	-ม-ร	-ท-ร	-ซ้-ร	-ม-ซ้
------	------	------	------	------	------	-------	-------

-ร-ซ้	-ซลท	มรท	-ล-ซ	--มร	มร--	มรมซ้	-ท-ร
-------	------	-----	------	------	------	-------	------

--มร	มร--	มรมซ	-ล- รท	---ร	-ททท	ทลซล	ทซซซ
------	------	------	--------	------	------	------	------

ทลซล	รททท	รซลท	ดรร	---ม	รรรร	-ซ-ล	รททท
------	------	------	-----	------	------	------	------

----	---ท	---ร	-ม-ซ้	-ซ้-ล	ทลซม	---ซ้	-ม-ร
------	------	------	-------	-------	------	-------	------

ลทรม	-ซ้-ล	-ทรล	ทลซม	ทรมซ้	-ล-ท	ซ้มรท	-ล-ซ
------	-------	------	------	-------	------	-------	------

เที่ยวกลับ

---ท	รรรร	-ร-ม	รรรร	ซ้ม-ร	-ท-ร	-ซ้-ร	-ม-ซ้
------	------	------	------	-------	------	-------	-------

---ซ	-ทลท	-มรท	-ล-ซ	--มร	มร--	มรมซ้	-ท-ร
------	------	------	------	------	------	-------	------

--มร	มร--	มรมซ	-ล- รท	---ร	ทททท	ลลซล	ทซซซ
------	------	------	--------	------	------	------	------

ลลซล	รททท	รซลท	ด- รม ร	---ม	รรรร	-ซ-ล	ทล รท -ท
------	------	------	---------	------	------	------	----------

----	---ท	---ร	-ม-ซ้	---ล	ทลซม	---ซ้	-ม-ร
------	------	------	-------	------	------	-------	------

ลทรม	-ซ้-ล	-ทรล	ทลซม	ทรมซ้	-ล-ท	ซ้มรท	-ล-ซ
------	-------	------	------	-------	------	-------	------

จากการศึกษาเพลงแขกสาหร่ายทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภู่มณี พบว่า จะบรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่าง มีรายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 2 ประโยคที่ 1 เที่ยวกลับ จะแปรทำนองเพลง ในห้อง 5 - 7 ดังตัวอย่างที่ 170

ตัวอย่างที่ 170

เที่ยวแรก

---ม	-มมม	ซ้ลซ้ม	ซ้มรท	รลทล	รทลท	มรทร	ลทรม
------	------	--------	-------	------	------	------	------

เที่ยวกลับ

---ม	มมมม	ซ้ล้ซ้	ซ้มร-	ทลรช	ลทล	ทรมท	ลทรม
------	------	--------	-------	------	-----	------	------

2. ในท่อน 2 ประโยคที่ 2 เที่ยวกลับ จะแปรทำนองเพลง ในห้อง 1 และ 5 ดังตัวอย่างที่ 171

ตัวอย่างที่ 171

←→		เที่ยวแรก				←→	
รทรร	รמר	ซ้มรด	ซดทล	ทรมร	ทลชฟ	มรลร	มฟซ้ล้
←→		เที่ยวกลับ				←→	
รทลท	รמר	ซ้มรด	ซดทล	ทรชด	ทลชฟ	มรลร	มฟซ้ล้

3. ในท่อน 2 ประโยคที่ 3 เที่ยวกลับ จะแปรทำนองเพลง ในห้อง 1 - 3 ดังตัวอย่างที่ 172

ตัวอย่างที่ 172

←→				เที่ยวแรก			
ทลซล	รทลท	มรทร	ลทรม	ซทลช	มซ้รม	ทรมล้	ซ้มรท
←→				เที่ยวกลับ			
ทลรช	ลทล	ทรมท	ลทรม	ซทลช	มซ้รม	ทรมล้	ซ้มรท

4. ในท่อน 2 ประโยคที่ 3 เที่ยวกลับ จะแปรทำนองเพลง ในห้อง 5 - 8 ดังตัวอย่างที่ 173

ตัวอย่างที่ 173

เที่ยวแรก				←→			
รทลท	รמר	ซ้มรด	ซดทล	ทรมร	ทลชฟ	มรมฟ	มฟซ้ล้
เที่ยวกลับ				←→			
รทลท	รמר	ซ้มรด	ซดทล	--ซล	ทร--	ทลชม	-ซ้-ล้

5. ในท่อน 3 ประโยคที่ 1 เที่ยวกลับ จะเพิ่มตัวโน้ตในห้องที่ 3 และ ห้องที่ 5 ดังตัวอย่างที่ 174

ตัวอย่างที่ 174

เที่ยวแรก		←→	←→				
---ท	รรรร	---ม	รรรร	-ม-ร	-ท-ร	-ซ้-ร	-ม-ซ้
เที่ยวกลับ		←→	←→				
---ท	รรรร	-ร-ม	รรรร	ซ้ม-ร	-ท-ร	-ซ้-ร	-ม-ซ้

5. ในท่อน 3 ประโยคที่ 2 เทียบกลับ จะแปรทำนองเพลงในห้องที่ 1 - 3 ดังตัวอย่างที่ 175

ตัวอย่างที่ 175

← เทียบแรก →							
-ร-ซั	-ซลท	รمرت	-ล-ซ	--มร	มร--	มรมซั	-ท-ร
← เทียบกลับ →							
---ซ	-ทลท	-มรท	-ล-ซ	--มร	มร--	มรมซั	-ท-ร

เนื่องจากเพลงแขกสาหร่ายเป็นเพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ ทางซอด้วงจะมีการแปรทำนองไปตามทางของซอด้วง เมื่อพิจารณาแล้วก็จะมีการบรรเลงแตกต่างจากทำนองหลัก

1.3 ศึกษากระสวนจังหวะ

จะพบว่ากระสวนจังหวะของเพลงแขกสาหร่ายทางซอด้วงมีทั้งหมด 18 ลักษณะ ดังนี้

---X	---X
------	------

-X-X	-XXX
------	------

XXXX	XXXX
------	------

XX-X	-X-X
------	------

-X-X	-X-X
------	------

---X	-XXX
------	------

XXXX	-X-X
------	------

-X-X	XXXX
------	------

--XX	XX--
------	------

---X	XXXX
------	------

----	---X
------	------

---X	-X-X
------	------

---X	-X XXX
------	--------

-X-X	-X XXX
------	--------

XX-X	-X XXX
------	--------

XXXX	-X- XX
------	--------

XXXX	X- XX X
------	---------

-X-X	XX XX -X
------	----------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และในเพลงแขกสาหร่ายนี้ จะมีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่งและคันทักสอง ดังตัวอย่างที่ 176

ตัวอย่างที่ 176 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันทักทางซอด่วงเพลงแขกสาหร่าย

ท่อน 1

---ด	-ด ดดด	-ม-ร	-ด ดดด	ซดรม	ซ่มรด	ซลทด	รดทล
------	--------	------	--------	------	-------	------	------

ทรมร	ทลซฟ	มรลร	มฟซล	ทลซล	ทดรด	ทลซล	ทดรม
------	------	------	------	------	------	------	------

รดรม	รмฟซ	ฟลซฟ	ซฟมร	ลทลล	ทรทท	รмรร	มซ่มม
------	------	------	------	------	------	------	-------

ซลซซ	ซ่มรท	ลซลท	ลทรม	รท-ร	-ม-ซ	-ล-ซ	-ม-ร
------	-------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

---ด	-ดดด	รм-ร	-ด ดดด	ซดรม	ซ่มรด	ซลทด	รดทล
------	------	------	--------	------	-------	------	------

ทรมร	ทลซฟ	มรลร	มฟซัล์	ทลซล	ทดรด	ทลซล	ทดรม
------	------	------	--------	------	------	------	------

รดรม	รมฟซั	ฟลัซัฟ	ซัฟมร	ลทลล	ทรทท	รมรร	มซั่มม
------	-------	--------	-------	------	------	------	--------

ซัล์ซัร	ซั่มรท	ลซลท	ลทรม	รท-ร	-ม-ซั	-ลั-ซั	-ม-ร
---------	--------	------	------	------	-------	--------	------

ท่อน 2

---ม	-มมม	ซัล์ซั่ม	ซั่มรท	รลทล	รทลท	มรทร	ลทรม
------	------	----------	--------	------	------	------	------

รทรร	รมรร	ซั่มรด	ซดทล	ทรมร	ทลซฟ	มรลร	มฟซัล์
------	------	--------	------	------	------	------	--------

ทลซล	รทลท	มรทร	ลทรม	ซทลซ	มซั่มม	ทรมลั	ซั่มรท
------	------	------	------	------	--------	-------	--------

รทลท	รมรร	ซั่มรด	ซดทล	ทรมร	ทลซฟ	มรมฟ	มฟซัล์
------	------	--------	------	------	------	------	--------

เทียบกลับ

---ม	มมมม	ซัล์ซั่ม	ซั่มร-	ทลรซ	ลทรล	ทรมท	ลทรม
------	------	----------	--------	------	------	------	------

รทลท	รมรร	ซั่มรด	ซดทล	ทรซด	ทลซฟ	มรลร	มฟซัล์
------	------	--------	------	------	------	------	--------

ทลรซ	ลทรล	ทรมท	ลทรม	ซทลซ	มซั่มม	ทรมลั	ซั่มรท
------	------	------	------	------	--------	-------	--------

รทลท	รมรร	ซั่มรด	ซดทล	--ซล	ทร--	ทลซม	-ซั-ลั
------	------	--------	------	------	------	------	--------

ท่อน 3

---ท	รรรร	---ม	รรรร	-ม-ร	-ท-ร	-ซั-ร	-ม-ซั
------	------	------	------	------	------	-------	-------

-ร-ซั	-ซลท	รมรท	-ล-ซ	--มร	มร--	มรมซั	-ท-ร
-------	------	------	------	------	------	-------	------

--มร	มร--	มรมซ	-ล-รท	---ร	-ททท	ทลซล	ทซซซ
------	------	------	-------	------	------	------	------

ทลซล	รททท	รซลท	ดรรร	---ม	รรรร	-ซ-ล	รททท
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ท	---ร	-ม-ซั	-ซั-ล	ทลซม	---ซั	-ม-ร
------	------	------	-------	-------	------	-------	------

ลทรม	-ซั-ลั	-ทรล	ทลซม	ทรมซั	-ล-ท	ซั่มรท	-ล-ซ
------	--------	------	------	-------	------	--------	------

เที่ยวกลับ

---ท	รรรร	-ร-ม	รรรร	ซ้ม-ร	-ท-ร	-ซ้-ร	-ม-ซ้
------	------	------	------	-------	------	-------	-------

---ช	-ทลท	-มรท	-ล-ช	--มร	มร--	มรมซ้	-ท-ร
------	------	------	------	------	------	-------	------

--มร	มร--	มรมช	-ล-รท	---ร	ทททท	ลลชล	ทชชช
------	------	------	-------	------	------	------	------

ลลชล	รททท	รชลท	ด-รท ร	---ม	รรรร	-ช-ล	ทล รท ท
------	------	------	--------	------	------	------	---------

----	---ท	---ร	-ม-ซ้	---ล	ทลชม	---ซ้	-ม-ร
------	------	------	-------	------	------	-------	------

ลทรม	-ซ้-ล	-ทรล	ทลชม	ทรมซ้	-ล-ท	ซ้มรท	-ล-ช
------	-------	------	------	-------	------	-------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงแขกสาหร่ายนี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 3 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. สะบัดคันชัก 3. ลากคันชักเบา 4. เอื้อนเสียง รายละเอียดดังนี้ คือ

1. ในท่อน 3 พรมนิ้วเสียง ที่ ในลักษณะ ทล ในห้อง 2, และ พรมนิ้วเสียง มี ในลักษณะ มฟ ในห้อง 6 ของประโยคที่ 5 ดังตัวอย่างที่ 177

ตัวอย่างที่ 177

----	---ท	---ร	-ม-ซ้	-ซ้-ล	ทลชม	---ซ้	-ม-ร
------	------	------	-------	-------	------	-------	------

2. ในท่อน 1 สะบัดคันชัก ในห้อง 2 และ 4 ของประโยคที่ 1 ดังตัวอย่างที่ 178

ตัวอย่างที่ 178

---ด	-ด ดดด	-ม-ร	-ด ดดด	ชดรม	ซ้มรด	ชลทด	รดทล
------	--------	------	--------	------	-------	------	------

3. ในท่อน 3 ลากคันชักเบา ฟังดูนุ่มนวล และไพเราะยิ่งขึ้น ในห้อง 8 ของประโยคที่ 4 ดังตัวอย่างที่ 179

ตัวอย่างที่ 179

ทลชล	รททท	รชลท	ดรรร	---ม	รรรร	-ช-ล	รททท
------	------	------	------	------	------	------	------

4. ในท่อน 3 ลากคันชักเบา ฟังดูนุ่มนวล และไพเราะยิ่งขึ้น ในห้อง 2 ของประโยคที่ 5 ดังตัวอย่างที่ 180

ตัวอย่างที่ 180

----	---ท	---ร	-ม-ซั	-ซั-ล	ทลซม	---ซั	-ม-ร
------	------	------	-------	-------	------	-------	------

5. ในท่อน 3 เอื้อนเสียง ในห้อง 4 ของประโยคที่ 3, และเอื้อนเสียง ในห้อง 4 และ 8 ของประโยคที่ 4 ดังตัวอย่างที่ 181

ตัวอย่างที่ 181

ประโยคที่ 3

--มร	มร--	มรมซ	-ล-รท	---ร	ทททท	ลลซล	ทซซซ
------	------	------	-------	------	------	------	------

ประโยคที่ 4

ลลซล	รททท	รซลท	ด-รท	---ม	รรรร	-ซ-ล	ทลรท
------	------	------	------	------	------	------	------

ชั้นที่ 3 เพลงที่ 5 เพลงเขมรโพธิสัตว์ สองชั้น

ตัวอย่างที่ 182 ทำนองหลักเพลงเขมรโพธิสัตว์

ท่อน 1

----	ซลทด	---ร	--ดด	-ร-ด	-ล-ร	-มมร	-ด-ล
---ฟ	---ด	---ร	-ด--	-ร-ด	-ม-ร	-ซฟร	-ด-ล

----	-ฟซ ล	-ด-ล	-ซ-ฟ	-ร--	ดด--	ฟฟ--	ซซ-ล
----	ฟ -- ด	-ด-ล	-ซ-ฟ	-ร-ซ	---ฟ	---ซ	---ล

----	--ซล	-ด-ร	-ด-ร	---ร	-ด-ร	---ร	-ด-ล
----	ซฟ--	-ด-ร	-ด-ฟ	---ร	-ด-ฟ	---ร	-ด-ล

----	-ล-ล	-ด--	-ซ-ซ	ลซ--	ฟซ--	ล-ดด	-ด-ด
---ล	----	-ด-ซ	----	--ฟร	-ร--	-ซ-ล	-ซ-ฟ

ท่อน 2

----	รพพช	---ล	--ชช	-ร--	รต-ร	-ช--	พพ-ช
---ด	---ช	---ล	-ช--	-ด-ล	-ช-ล	-ช-พ	---ช

----	-พ-ล	---ช	-พ-ร	----	--ดร	--พช	ลช--
----	-พ-ล	---ช	-พ-ล	----	-ล--	-ร--	--พร

---ล	---ด	---พ	---ร	-ร--	รต-ร	-ช--	พพ-ช
---ม	---ช	---พ	---ล	-ด-ล	-ช-ล	-ช-พ	---ช

--ลช	--ลต	-ร-ด	-ล-ช	ลช--	พช--	ล - ดด	-ด-ด
----	พช-ด	-ร-ด	-ล-ช	--พร	-ร--	-ช - ล	-ช-พ

ท่อน 3

----	ชลทต	---ร	--ดต	-ร-ด	-ล-ด	-ล--	-ด-ด
---พ	---ด	---ร	-ด--	-ร-ด	-ม-ด	-ม-ด	----

---พ	---ด	---ล	ด---	-ร-ด	-ล-ด	----	-ร--
---พ	---ด	---ม	ด---	-ร-ด	-ม-ด	---ร	----

-พ-ร	-ด-ร	-ด--	-พ--	-ลชพ	-ด-พ	---ช	-ล--
-พ-ล	-ช-ล	-ช-พ	----	-ลชพ	-ช-พ	---ช	-ล--

-ด-ล	-ช-ล	-ช--	ด---	-ร-ด	-ล-ด	-ร--	ดร-พ
-ด-ล	-ช-ล	-ร-ด	----	-ร-ด	-ม-ด	-ร--	ดร-พ

----	---พ	-พพพ	-พ-พ	-พ-ร	-ด-พ	---ร	ดล-ด
----	---พ	-พพพ	-พ-พ	-พ-ร	-ด-พ	---ร	ดม-ด

----	---ด	-ดตต	-ด-ด	-พ-ร	-ด-พ	---ร	-ด-ล
----	---ด	-ดตต	-ด-ด	-พ-ร	-ด-พ	---ร	-ด-ม

--ด	-ล-ด	-ร-ด	--ลล	-ช--	-พ--	---ด	-ด-ด
-ด--	-ล-ด	-ร-ด	-ล--	--พร	---ร	-ด--	-ช-ล

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	-ช--	-ฟ--	---ด	-ด-ด
----	---ล	-ลลล	-ล-ล	--ฟร	---ร	-ด--	-ช-ล

----	ดล--	ชฟ--	ชล-ช	----	ฟช--	ล - ดด	-ด-ด
----	--ชฟ	--รฟ	---ร	--ดร์	----	-ช - ด	-ช-ฟ

1. ทำนองเพลง

1.1 ทำนองหลักเพลงเขมรโพธิสัตว์

- ทำนองเพลงเขมรโพธิสัตว์ จากการศึกษาพบว่า เป็นเพลงประเภทกึ่งบังคับทาง มี 3 ท่อน และมีลักษณะทำนองที่เชื่อมโยงกัน ใน 1 ประโยค จะแบ่งออกได้เป็น 2 วรรค คือ วรรคหน้า และวรรคหลัง

ทำนองเพลงท่อน 1 และท่อน 2 เป็นทำนองที่มีความคล้ายคลึงกัน ส่วนท่อน 3 นั้น มีลักษณะของทำนองแตกต่างจากท่อนอื่น ดังตัวอย่างที่ 183

ตัวอย่างที่ 183

ท่อน 1

←-----→				←-----→			
----	ชลทด	---ร	--ดด	-ร-ด	-ล-ร	-มมร	-ด-ล
---ฟ	---ด	---ร	-ด--	-ร-ด	-ม-ร	-ชฟร	-ด-ล

----	-ฟช ล	-ด-ล	-ช-ฟ	-ร--	ดด--	ฟฟ--	ชช-ล
----	ฟ -- ด	-ด-ล	-ช-ฟ	-ร-ช	---ฟ	---ช	---ล

----	--ชล	-ด-ร	-ด-ร	---ร	-ด-ร	---ร	-ด-ล
----	ชฟ--	-ด-ร	-ด-ฟ	---ร	-ด-ฟ	---ร	-ด-ล

----	-ล-ล	-ด--	-ช-ช	ลช--	ฟช--	ล-ดด	-ด-ด
---ล	----	-ด-ช	----	--ฟร	-ร--	-ช-ล	-ช-ฟ

ท่อน 2

←-----→				←-----→			
----	รฟฟช	---ล	--ชช	-ร--	รด-ร	-ช--	ฟฟ-ช
---ด	---ช	---ล	-ช--	-ด-ล	-ช-ล	-ช-ฟ	---ช

----	-ฟ-ล	---ช	-ฟ-ร	----	--ดร	--ฟช	ลช--
----	-ฟ-ล	---ช	-ฟ-ล	----	-ล--	-ร--	--ฟร

---ล	---ด	---ฟ	---ร	-ร--	รต-ร	-ช--	ฟฟ-ช
---ม	---ช	---ฟ	---ล	-ด-ล	-ช-ล	-ช-ฟ	---ช

--ลช	--ลต	-ร-ด	-ล-ช	ลช--	ฟช--	ล - ตต	-ด-ด
----	ฟช-ด	-ร-ด	-ล-ช	--ฟร	-ร--	-ช - ล	-ช-ฟ

ท่อน 3

←-----→				←-----→			
----	ชลทต	---ร	--ตต	-ร-ด	-ล-ด	-ล--	-ด-ด
---ฟ	---ด	---ร	-ด--	-ร-ด	-ม-ด	-ม-ด	----

---ฟ	---ด	---ล	ด---	-ร-ด	-ล-ด	----	-ร--
---ฟ	---ด	---ม	ด---	-ร-ด	-ม-ด	---ร	----

-ฟ-ร	-ด-ร	-ด--	-ฟ--	-ลชฟ	-ด-ฟ	---ช	-ล--
-ฟ-ล	-ช-ล	-ช-ฟ	----	-ลชฟ	-ช-ฟ	---ช	-ล--

-ด-ล	-ช-ล	-ช--	ด---	-ร-ด	-ล-ด	-ร--	ดร-ฟ
-ด-ล	-ช-ล	-ร-ด	----	-ร-ด	-ม-ด	-ร--	ดร-ฟ

----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	-ฟ-ร	-ด-ฟ	---ร	ดล-ด
----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	-ฟ-ร	-ด-ฟ	---ร	ดม-ด

----	---ด	-ดตต	-ด-ด	-ฟ-ร	-ด-ฟ	---ร	-ด-ล
----	---ด	-ดตต	-ด-ด	-ฟ-ร	-ด-ฟ	---ร	-ด-ม

--ด	-ล-ด	-ร-ด	--ลล	-ช--	-ฟ--	---ด	-ด-ด
-ด--	-ล-ด	-ร-ด	-ล--	--ฟร	---ร	-ด--	-ช-ล

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	-ช--	-ฟ--	---ด	-ด-ด
----	---ล	-ลลล	-ล-ล	--ฟร	---ร	-ด--	-ช-ล

----	ดล--	ชฟ--	ชล-ช	----	ฟช--	ล - ตต	-ด-ด
----	--ชฟ	--รฟ	---ร	--ดํร	----	-ชํ - ด	-ชํ-ฟ

- จังหวะและหน้าทับ

เพลงเขมรโพธิสัตว์นี้มีอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับเขมร

- ลูกตก

ท่อน 1

ลูกตกกลางประโยค	1	มีลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	2	มีลูกตกเสียง	ฟา
ลูกตกท้ายประโยค	2	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	3	มีลูกตกเสียง	ฟา
ลูกตกท้ายประโยค	3	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	4	มีลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	4	มีลูกตกเสียง	ฟา

ท่อน 2

ลูกตกกลางประโยค	1	มีลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	1	มีลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	2	มีลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	2	มีลูกตกเสียง	เร
ลูกตกกลางประโยค	3	มีลูกตกเสียง	เร
ลูกตกท้ายประโยค	3	มีลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกกลางประโยค	4	มีลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	4	มีลูกตกเสียง	ฟา

ท่อน 3

ลูกตกกลางประโยค	1	มีลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	1	มีลูกตกเสียง	โด
ลูกตกกลางประโยค	2	มีลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	2	มีลูกตกเสียง	เร (ลักจังหวะ)
ลูกตกกลางประโยค	3	มีลูกตกเสียง	ฟา (ลักจังหวะ)
ลูกตกท้ายประโยค	3	มีลูกตกเสียง	ลา (ลักจังหวะ)
ลูกตกกลางประโยค	4	มีลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	4	มีลูกตกเสียง	ฟา
ลูกตกกลางประโยค	5	มีลูกตกเสียง	ฟา
ลูกตกท้ายประโยค	5	มีลูกตกเสียง	โด

ลูกตกกลางประโยค	6	มีลูกตกเสียง	โด
ลูกตกท้ายประโยค	6	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	7	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	7	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	8	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกท้ายประโยค	8	มีลูกตกเสียง	ลา
ลูกตกกลางประโยค	9	มีลูกตกเสียง	ซอล
ลูกตกท้ายประโยค	9	มีลูกตกเสียง	ฟา

- บันไดเสียง

บันไดเสียงของเพลงเขมรโพธิสัตว์ 2 ชั้น มีดังนี้

- ท่อน 1 ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด เร มีโน้ตเสียง ที่ เป็นโน้ตจร

- ท่อน 2 ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด เร มีโน้ตเสียง มี เป็นโน้ตจร

- ท่อน 3 ประกอบด้วยโน้ตเสียงหลัก 5 เสียง คือ ฟา ซอล ลา โด เร มีโน้ตเสียง ที่ เป็นโน้ตจร

1.2 ศึกษาทางซอด้าง เพลงเขมรโพธิสัตว์ ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ตัวอย่างที่ 184 ทางซอด้าง เพลงเขมรโพธิสัตว์ ของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ท่อน 1

----	----	---ด	รดดด	ฟร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

----	ดฟซัล์	ดรดล	-ซ-ฟ	-ซัฟร	-ด-ฟ	--ลัซั	ฟซั-ลั
------	--------	------	------	-------	------	--------	--------

----	-ซ-ล	-ด-ร	-ด-รฟ	-ซฟร	-ด-รฟ	-ซัฟร	-ด-ล
------	------	------	-------	------	-------	-------	------

---ด	ลลลล	ซลดล	-ฟ-ซั	ลัซัฟร	ฟซั--	ลซดล	-ซ-ฟ
------	------	------	-------	--------	-------	------	------

เทียบกลับ

--ดฟ	ซลทด	---ร	ดดดด	ฟร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

-ด-ฟ	มฟซัล์	ดรดล	ดลซฟ	-ซัฟร	-ด-ฟ	--ลัซั	ฟซั-ลั
------	--------	------	------	-------	------	--------	--------

----	-ช-ล	-ด-ร	-ด- รฟ	-ชฟร	-ด- รฟ	-ชัฟร	-ด-ล
------	------	------	--------	------	--------	-------	------

---ด	ลลลล	-ด-ช	ชชชช	ลัฟร	ฟั--	ลชดล	-ช-ฟ
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

-ด-ฟ	ชัลั-ชั	---ลั	ชัชัชัชั	-ลั-ชั	-ฟ-ร	ดลดล	-ฟ-ชั
------	---------	-------	----------	--------	------	------	-------

----	-ฟ- ชัลั	---ชั	ลัฟร	----	ชลดล	-ฟ-ชั	ลัฟร
------	----------	-------	------	------	------	-------	------

ลลลล	-ด-ด	ฟฟฟฟ	-ร-ร	ฟรดล	ชลดล	ลัฟร	ดลฟชั
------	------	------	------	------	------	------	-------

-ฟ-ชั	-ล-ด	-ลฟร	ดล-ช	ลชฟร	ฟั--	ลชดล	-ช-ฟ
-------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

-ด-ฟ	ชัลั-ชั	---ลั	ชัชัชัชั	-ลั-ชั	-ฟ-ร	ดลดล	-ฟ-ชั
------	---------	-------	----------	--------	------	------	-------

----	-ฟ- ชัลั	---ชั	ลัฟร	----	ชลดล	-ฟ-ชั	ลัฟร
------	----------	-------	------	------	------	-------	------

ลลลล	-ด-ด	ฟฟฟฟ	-ร-ร	ฟรดล	ชลดล	ลัฟร	ดลฟชั
------	------	------	------	------	------	------	-------

ชัฟ-ชั	-ล-ด	-ลฟร	ดล-ช	ลชฟร	ฟั--	ลชดล	-ช-ฟ
--------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 3

-ด-ฟ	ชลทด	-ด-ร	ดดดด	-รฟด	-ล-ด	-ล-ร	ดดดด
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ฟ	---ด	-รดล	-ด--	-รฟด	-ล-ด	-ฟ-ร	-รรร
------	------	------	------	------	------	------	------

ฟัฟร	-ด-ร	-ด-ฟ	---ฟ	ชัลัฟ	-ด-ฟ	---ชั	-ลั--
------	------	------	------	-------	------	-------	-------

ดลดล	-ช-ล	-ช-ด	----	รดฟร	ดล-ด	ฟรดล	ฟัฟร
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	-ฟัฟ	-ด-ฟ	-ฟัฟ	ดล-ด
------	------	------	------	------	------	------	------

---ฟ	ชลทด	ดดดด	-ด-ด	ฟัฟร	-ด-ฟ	-ฟัฟ	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

ดตดต	-ล-ด	-ลรต	-ลลล	ลัซัฟร	-ฟ-ร	-ด ดลต	ฟรตล
------	------	------	------	--------	------	--------	------

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	ลัซัฟร	-ฟ-ร	ซัฟรด	ลรตล
------	------	------	------	--------	------	-------	------

----	ดลซฟ	ซัฟรฟ	ซัลั-ซั	-ลตร	-ฟ-ซั	ลซดล	-ซ-ฟ
------	------	-------	---------	------	-------	------	------

เทียวกลับ

-ด-ฟ	ซลทต	-ด-ร	ดตดต	-รฟต	-ล-ด	-ล-ร	ดตดต
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ฟ	-ซัฟต	-รตล	-ด--	-รฟต	-ล-ด	-ฟ-ร	-รรร
------	-------	------	------	------	------	------	------

ฟซัฟร	-ด-ร	ลตรฟ	----	ซัลัซัฟ	-ด-ฟ	---ซั	-ลั--
-------	------	------	------	---------	------	-------	-------

ฟรตล	-ซ-ล	-ซ-ลต	----	ซดฟร	ดล-ด	ซลตร	ฟลัซัฟ
------	------	-------	------	------	------	------	--------

มรตร	มฟซัลั	รรมฟซั	ฟลัซัฟ	ลัซัฟร	-ด-รฟ	-ซัฟร	ดล-ด
------	--------	--------	--------	--------	-------	-------	------

---ฟ	ซลทต	ดตดต	-ด-ด	ฟซัฟร	-ด-ฟ	-ซัฟร	-ด-ล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

ดตดต	-ล-ด	รลรต	-ลลล	ลัซัฟร	-ฟ-ร	-ด ดตต	ฟรตล
------	------	------	------	--------	------	--------	------

---ร	มฟซัลั	ลั-ลัลั	-ลั-ลั	ลัซัฟร	-ฟ-ร	ซัฟรด	ลรตล
------	--------	---------	--------	--------	------	-------	------

----	ดลซฟ	ซัฟรฟ	ซัลั-ซั	ซลตร	-ฟ-ซั	-ฟ-ซัลั	-ซ-ฟ
------	------	-------	---------	------	-------	---------	------

จากการศึกษาเพลงเขมรโพธิสัตว์ทางซอด้วง จากการบรรเลงของอาจารย์ธีระ ภูมณี พบว่า จะบรรเลงในเทียวแรกและเทียวกลับแตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 1 ประโยคที่ 1 เทียวกลับ จะมีตัวโน้ตเพิ่มเข้ามาในห้อง 1-2 และเปลี่ยนตัวโน้ตในห้องที่ 3 ดังตัวอย่างที่ 185

ดังตัวอย่างที่ 185

เทียวแรก							
←-----→	←-----→						
----	----	---ด	รตดต	ฟร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
เทียวกลับ							
←-----→	←-----→						
--ดฟ	ซลทต	---ร	ดตดต	ฟร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล

2. ในท่อน 1 ประโยคที่ 2 เทียบกลับ จะมีตัวโน้ตเพิ่มเข้ามาในห้อง 1 และบรรเลงทางเก็บในห้องที่ 4 ดังตัวอย่างที่ 186

ดังตัวอย่างที่ 186

←→		←→		เทียบแรก			
----	ดฟซ้ล	ดรดล	-ซ-ฟ	-ซ้ฟร	-ด-ฟ	--ล้ซ	ฟซ้-ล
←→		←→		เทียบกลับ			
-ด-ฟ	มฟซ้ล	ดรดล	ดลซฟ	-ซ้ฟร	-ด-ฟ	--ล้ซ	ฟซ้-ล

3. ในท่อน 3 ประโยคที่ 3 เทียบกลับ จะเพิ่มตัวโน้ตเข้ามาในห้อง 3 ดังตัวอย่างที่ 187

ดังตัวอย่างที่ 187

←→		เทียบแรก					
ฟซ้ฟร	-ด-ร	-ด-ฟ	---ฟ	ซ้ล้ซฟ	-ด-ฟ	---ซ	-ล้--
←→		เทียบกลับ					
ฟซ้ฟร	-ด-ร	ลดรฟ	----	ซ้ล้ซฟ	-ด-ฟ	---ซ	-ล้--

4. ในท่อน 3 ประโยคที่ 4 เทียบกลับ จะเปลี่ยนตัวโน้ตตัวแรกในห้อง 1, 5 และ 7 ดังตัวอย่างที่ 188

ดังตัวอย่างที่ 188

←→		←→		เทียบแรก			
ดรดล	-ซ-ล	-ซ-ด	----	รดฟร	ดล-ด	ฟรดร	ฟล้ซฟ
←→		←→		เทียบกลับ			
ฟรดล	-ซ-ล	-ซ- ลด	----	ซดฟร	ดล-ด	ซลดร	ฟล้ซฟ

5. ในท่อน 3 ประโยคที่ 5 เทียบกลับจะบรรเลงทางเก็บในห้อง 1-5 ดังตัวอย่างที่ 189

ดังตัวอย่างที่ 189

←→		เทียบแรก					
----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	-ซ้ฟร	-ด-ฟ	-ซ้ฟร	ดล-ด
←→		เทียบกลับ					
มรดร	มฟซ้ล	รมฟซ	ฟล้ซฟ	ล้ซ้ฟร	-ด-ฟ	-ซ้ฟร	ดล-ด

6. ในท่อน 3 ประโยคที่ 5 เทียบแรก บรรเลงทำนองเท่าในห้อง 1-4 ดังตัวอย่างที่ 190

ดังตัวอย่างที่ 190

←→		เทียบแรก					
----	---ล	-ลลล	-ล-ล	ล้ซ้ฟร	-ฟ-ร	ซ้ฟรด	ลรดล

----	XXXX
------	------

XXXX	XXXX
------	------

XXXX	XX-X
------	------

---X	-X--
------	------

---X	---X
------	------

---X	--XX
------	------

---X	XX-X
------	------

----	---X
------	------

-X-X	-X- XX
------	--------

-XXX	-X- XX
------	--------

----	-X- XX
------	--------

-X XXX	XXXX
--------	------

-X- XX	----
--------	------

-X- XX	-X-X
--------	------

2. การใช้คันทัก

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้คันทักได้กล่าวไว้แล้วในเพลงที่ 1 คือเพลงลาวจ้อย และในเพลงเขมรโพธิสัตว์นี้ มีการใช้คันทัก 2 ลักษณะ คือ คันทักหนึ่งและคันทักสองดังตัวอย่างที่

ตัวอย่างที่ 191 แสดงสัญลักษณ์การใช้คันชักทางซอดังเพลงเขมรโพธิสัตว์

ท่อน 1

----	----	---ด	รดดด	พร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

----	ดฟซ้ล	ดรดล	-ช-ฟ	-ซ้ฟร	-ด-ฟ	--ล้ซ้	ฟซ้-ล
------	-------	------	------	-------	------	--------	-------

----	-ช-ล	-ด-ร	-ด-รฟ	-ชฟร	-ด-รฟ	-ซ้ฟร	-ด-ล
------	------	------	-------	------	-------	-------	------

---ด	ลลลล	ชลดร	-ฟ-ซ้	ล้ซ้ฟร	ฟซ้--	ลชดล	-ช-ฟ
------	------	------	-------	--------	-------	------	------

เทียบกลับ

--ดฟ	ชลดด	---ร	ดดดด	พร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

-ด-ฟ	มฟซ้ล	ดรดล	ดลชฟ	-ซ้ฟร	-ด-ฟ	--ล้ซ้	ฟซ้-ล
------	-------	------	------	-------	------	--------	-------

----	-ช-ล	-ด-ร	-ด-รฟ	-ชฟร	-ด-รฟ	-ซ้ฟร	-ด-ล
------	------	------	-------	------	-------	-------	------

---ด	ลลลล	-ด-ช	ชชชช	ล้ซ้ฟร	ฟซ้--	ลชดล	-ช-ฟ
------	------	------	------	--------	-------	------	------

ท่อน 2

-ด-ฟ	ซ้ล-ซ้	---ล	ซ้ซ้ซ้	-ล-ซ้	-ฟ-ร	ดลดร	-ฟ-ซ้
------	--------	------	--------	-------	------	------	-------

----	-ฟ-ซ้ล	---ซ้	ล้ซ้ฟร	----	ชลดร	-ฟ-ซ้	ล้ซ้ฟร
------	--------	-------	--------	------	------	-------	--------

ลลลล	-ด-ด	ฟฟฟฟ	-ร-ร	พรดล	ชลดร	ล้ซ้ฟร	ดรฟซ้
------	------	------	------	------	------	--------	-------

-ฟ-ซ้	-ล-ด	-ล-ฟร	ดล-ช	ลชฟร	ฟซ้--	ลชดล	-ช-ฟ
-------	------	-------	------	------	-------	------	------

เทียบกลับ

-ด-ฟ	ซ้ล-ซ้	---ล	ซ้ซ้ซ้	-ล-ซ้	-ฟ-ร	ดลดร	-ฟ-ซ้
------	--------	------	--------	-------	------	------	-------

----	-ฟ-ซ้ล	---ซ้	ล้ซ้ฟร	----	ชลดร	-ฟ-ซ้	ล้ซ้ฟร
------	--------	-------	--------	------	------	-------	--------

ลลลล	-ด-ด	ฟฟฟฟ	-ร-ร	พรดล	ชลดร	ล้ซ้ฟร	ดรฟซ้
------	------	------	------	------	------	--------	-------

ซ้ฟ-ซ้	-ล-ด	-ล-ฟร	ดล-ช	ลชฟร	ฟซ้--	ลชดล	-ช-ฟ
--------	------	-------	------	------	-------	------	------

ท่อน 3

-ด-ฟ	ชลทต	-ด-ร	ดตดต	-รฟต	-ล-ด	-ล-ร	ดตดต
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ฟ	---ด	-รตล	-ด--	-รฟต	-ล-ด	-ฟ-ร	-รรร
------	------	------	------	------	------	------	------

ฟซ์ฟร	-ด-ร	-ด-ฟ	---ฟ	ซ์ลซ์ฟ	-ด-ฟ	---ซ์	-ล--
-------	------	------	------	--------	------	-------	------

ดรดล	-ช-ล	-ช-ด	----	รดฟร	ดล-ด	ฟรตร	ฟลซ์ฟ
------	------	------	------	------	------	------	-------

----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	-ซ์ฟร	-ด-ฟ	-ซ์ฟร	ดล-ด
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ฟ	ชลทต	ดตดต	-ด-ด	ฟซ์ฟร	-ด-ฟ	-ซ์ฟร	-ด-ล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

ดตดต	-ล-ด	-ลรต	-ลลล	ลซ์ฟร	-ฟ-ร	-ด ดลต	ฟรตล
------	------	------	------	-------	------	--------	------

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	ลซ์ฟร	-ฟ-ร	ซ์ฟรต	ลรตล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

----	ดลชฟ	ซ์ฟรฟ	ซ์ล-ซ์	-ลตร	-ฟ-ซ์	ลชดล	-ช-ฟ
------	------	-------	--------	------	-------	------	------

เพียวกลับ

-ด-ฟ	ชลทต	-ด-ร	ดตดต	-รฟต	-ล-ด	-ล-ร	ดตดต
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ฟ	-ซ์ฟต	-รตล	-ด--	-รฟต	-ล-ด	-ฟ-ร	-รรร
------	-------	------	------	------	------	------	------

ฟซ์ฟร	-ด-ร	ลตรฟ	----	ซ์ลซ์ฟ	-ด-ฟ	---ซ์	-ล--
-------	------	------	------	--------	------	-------	------

ฟรตล	-ช-ล	-ช-ลต	----	ชดฟร	ดล-ด	ชลตร	ฟลซ์ฟ
------	------	-------	------	------	------	------	-------

มรตร	มฟซ์ล	รฟฟซ์	ฟลซ์ฟ	ลซ์ฟร	-ดรฟ	-ซ์ฟร	ดล-ด
------	-------	-------	-------	-------	------	-------	------

---ฟ	ชลทต	ดตดต	-ด-ด	ฟซ์ฟร	-ด-ฟ	-ซ์ฟร	-ด-ล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

ดตดต	-ล-ด	รลรต	-ลลล	ลซ์ฟร	-ฟ-ร	-ด ดตต	ฟรตล
------	------	------	------	-------	------	--------	------

---ร	มฟซ์ล	ล-ลล	-ล-ล	ลซ์ฟร	-ฟ-ร	ซ์ฟรต	ลรตล
------	-------	------	------	-------	------	-------	------

----	ดลชฟ	ชัฟรฟ	ชัล์-ชั	ชลดร	-ฟ-ชั	-ฟ- <u>ชัล์</u>	-ช-ฟ
------	------	-------	---------	------	-------	-----------------	------

3. การใช้เทคนิคพิเศษ

ในเพลงเขมรโพธิสัตว์นี้อาจารย์ธีระ ภูมณี จะใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลงให้ไพเราะอยู่ 4 อย่าง คือ 1. พรมนิ้ว 2. สะบัดคันชัก 3. ลากคันชักเบา 4. เอื้อนเสียง รายละเอียดดังนี้

1. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง ฟา ในลักษณะ ฟม ในห้อง 6, และ พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 8 ของประโยคที่ 1 ดังตัวอย่างที่ 192

ตัวอย่างที่ 192

----	----	---ด	รดดด	ฟร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

2. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง ฟา ในลักษณะ ฟม ในห้อง 6, และ พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 8 ของประโยคที่ 2 ดังตัวอย่างที่ 193

ตัวอย่างที่ 193

----	ดฟชัล์	ดรดล	-ช-ฟ	-ชัฟร	-ด-ฟ	--ลัชั	ฟชั-ลั
------	--------	------	------	-------	------	--------	--------

3. ในท่อน 3 พรมนิ้วเสียง ฟา ในลักษณะ ฟม ในห้อง 1 ของประโยคที่ 2 ดังตัวอย่างที่ 194

ตัวอย่างที่ 194

-ฟ-ฟ	---ด	-รดล	-ด--	-รฟด	-ล-ด	-ฟ-ร	-รรร
------	------	------	------	------	------	------	------

4. ในท่อน 1 พรมนิ้วเสียง ฟา ในลักษณะ ฟม ในห้อง 3, และ พรมนิ้วเสียง ฟา ในลักษณะ ฟม ในห้อง 6 ของประโยคที่ 3 ดังตัวอย่างที่ 195

ตัวอย่างที่ 195

ฟชัฟร	-ด-ร	-ด-ฟ	---ฟ	ชัล์ชัฟ	-ด-ฟ	---ชั	-ลั--
-------	------	------	------	---------	------	-------	-------

5. ในท่อน 3 พรมนิ้วเสียง ลา ในลักษณะ ลท ในห้อง 8 ของประโยคที่ 7 และ 8 ดังตัวอย่างที่ 196

ตัวอย่างที่ 196

ดดดด	-ล-ด	-ลรด	-ลลล	ลัชัฟร	-ฟ-ร	-ด ดลด	ฟรดล
------	------	------	------	--------	------	--------	------

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	ลัชัฟร	-ฟ-ร	ชัฟรด	ลรดล
------	------	------	------	--------	------	-------	------

6. สะบัดคันชักในห้องที่ 7 ของประโยคที่ 7 ในท่อน 3 ดังตัวอย่างที่ 197

ตัวอย่างที่ 197

ดดดด	-ล-ด	รลรด	-ลลล	ลัซฟร	-ฟ-ร	-ด ดดด	ฟรดล
------	------	------	------	-------	------	--------	------

7. เอื้อนเสียงในประโยคที่ 3 ห้อง 4 และ 6 ของท่อน 1 ในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับ
ดังตัวอย่างที่ 198

ตัวอย่างที่ 198

----	-ซ-ล	-ด-ร	-ด- <u>รฟ</u>	-ซฟร	-ด- <u>รฟ</u>	-ซัฟร	-ด-ล
------	------	------	---------------	------	---------------	-------	------

8. เอื้อนเสียงในประโยคที่ 2 ห้อง 2 ของท่อน 2 ในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับ ดัง
ตัวอย่างที่ 199

ตัวอย่างที่ 199

----	-ฟ- <u>ซัล</u>	---ซั	ลัซฟร	----	ซลดร	-ฟ-ซั	ลัซฟร
------	----------------	-------	-------	------	------	-------	-------

9. เอื้อนเสียงในประโยคที่ 4 ห้อง 3 ของท่อน 2 ในเที่ยวกลับ ดังตัวอย่างที่ 200
ตัวอย่างที่ 200

ฟรดล	-ซ-ล	-ซ- <u>ลล</u>	----	ซดฟร	ดล-ด	ซลดร	ฟลัซฟ
------	------	---------------	------	------	------	------	-------

10. เอื้อนเสียงในประโยคที่ 9 ห้อง 7 ของท่อน 2 ในเที่ยวกลับ ดังตัวอย่างที่ 201
ตัวอย่างที่ 201

----	ดลซฟ	ซัฟรฟ	ซัล-ซั	ซลดร	-ฟ-ซั	-ฟ- <u>ซัล</u>	-ซ-ฟ
------	------	-------	--------	------	-------	----------------	------

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลทางข้อดั่ง ซึ่งบรรเลงโดย อาจารย์ธีระ ภูมณี มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อบันทึกโน้ตทางข้อดั่ง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง ตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้นที่ 1 – 3
2. เพื่อศึกษาทางข้อดั่ง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง ตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้นที่ 1 – 3

สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ คือ

1. การบรรเลงทางข้อดั่งของอาจารย์ธีระ ภูมณี ข้าพเจ้าได้บันทึกข้อมูลไว้เป็น วิดีทัศน์ เพื่อนำมาศึกษาเพลงตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชา และวิชาชีพดนตรีไทย ชั้น 1-3 จำนวน 15 เพลง และสำหรับการบันทึกโน้ตเพลงนั้นได้บันทึกไว้ 2 ลักษณะ คือ
 - 1.1 บันทึกเป็นโน้ตไทย รวมทั้งหมด 15 เพลง จำนวน 16 หน้า
 - 1.2 บันทึกเป็นโน้ตสากล ในอัตราส่วน 2/4 รวมทั้งหมด 15 เพลง จำนวน 38 หน้า
2. การศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาทางข้อดั่งของอาจารย์ธีระ ภูมณี จำนวน 15 เพลง โดยผลการศึกษาข้อมูล สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ทำนองเพลง

1.1 ทางทำนองหลัก

ลักษณะทำนองเพลง แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1.1.1 ประเภทบังคับทาง หมายถึง เครื่องดนตรีที่ทำทำนองที่บรรเลงในวง จะบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลักมากที่สุด
- 1.1.2 ประเภทดำเนินทำนองอิสระ หมายถึง เครื่องดนตรีที่ทำทำนองสามารถแปรทางเป็นอิสระให้เข้ากับทางของเครื่องดนตรีอื่นๆ
- 1.1.3. ประเภทกึ่งบังคับทาง หมายถึง เครื่องดนตรีที่ทำทำนองสามารถแปรทางเป็นอิสระได้ในบางโอกาส และบางโอกาสก็ต้องบรรเลงให้ใกล้เคียงกับทำนองหลักให้มากที่สุด

ชั้นที่ 1

เพลงในชั้นที่ 1 เป็นเพลงพื้นฐานของการเรียนดนตรีไทยโครงสร้างและทำนองเรียบง่าย และเพลงในชั้นที่ 1 นี้ มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. เพลงประเภทบังคับทาง มีจำนวน 4 เพลง คือ
 1. เพลงลาวจ้อย 2. พม่าเขว 3. เพลงโยสลัม 4. เพลงลาวครวญ
2. เพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงสร้อยสนตัด

ชั้นที่ 2

เพลงในชั้นที่ 2 โครงสร้างและทำนองเพลงจะเริ่มมีความสลับซับซ้อนขึ้น และเพลงในชั้นที่ 2 นี้ มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. เพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มีจำนวน 3 เพลง คือ
 1. เพลงลมพัดชายเขา 2. เพลงนางนาค 3. แหกปรเทศ
2. เพลงประเภทกึ่งบังคับทาง มีจำนวน 2 เพลง คือ
 1. เพลงคลื่นกระทบฝั่ง 2. เพลงบังใบ

ชั้นที่ 3

เพลงในชั้นที่ 3 โครงสร้างและทำนองเพลงจะมีความสลับซับซ้อนมากกว่าเพลงในชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 มีอยู่ 3 ประเภท คือ

1. เพลงประเภทบังคับทาง มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงลาวดวงเดือน
2. เพลงประเภทดำเนินทำนองอิสระ มีจำนวน 3 เพลง คือ
 1. เพลงสามเส้า 2. เพลงจีนขิมเล็ก 3. เพลงแขกสาหร่าย
3. เพลงประเภทกึ่งบังคับทาง มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงเขมรโพธิสัตว์

1.2 ทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ลักษณะการบรรเลงเพลง ทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภูมณี

ชั้นที่ 1

สำหรับการบรรเลงทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภูมณี จากการศึกษาพบว่าในการบรรเลงเพลงแต่ละเพลงในเที่ยวแรก และเที่ยวกลับ ผลปรากฏดังนี้ คือ

1. เพลงบังคับทาง
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรก และในเที่ยวกลับเหมือนกัน มีจำนวน 2 เพลง คือ
 1. เพลงลาวจ้อย 2. เพลงพม่าเขว

- เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรก แตกต่างจากเที่ยวกลับเล็กน้อย มีจำนวน 2 เพลง คือ
 1. เพลงโยสลัม 2. เพลงลาวครวญ
- 2. เพลงดำเนินทำนองอิสระ
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรก แตกต่างจากเที่ยวกลับเล็กน้อย มีจำนวน 1 เพลง คือ
 1. เพลงสร้อยสนตัด

ชั้นที่ 2

สำหรับการบรรเลงทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภูมณี จากการศึกษาพบว่าในการบรรเลงเพลงแต่ละเพลงในเที่ยวแรก และเที่ยวกลับ ผลปรากฏดังนี้ คือ

1. เพลงดำเนินทำนองอิสระ
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรก และเที่ยวกลับแตกต่างกันมาก มีจำนวน 3 เพลง คือ
 1. เพลงลมพัดชายเขา 2. เพลงนางนาค 3. เพลงแขกประเทศ
2. เพลงกิ่งบังค้ำทาง
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรก และเที่ยวกลับเหมือนกัน มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงบังใบ
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่างกันมาก มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงคลื่นกระทบฝั่ง

ชั้นที่ 3

สำหรับการบรรเลงทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภูมณี จากการศึกษาพบว่าในการบรรเลงเพลงแต่ละเพลงในเที่ยวแรก และเที่ยวกลับ ผลปรากฏดังนี้ คือ

1. เพลงบังค้ำทาง
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรก แตกต่างจากเที่ยวกลับเล็กน้อย มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงลาวดวงเดือน
2. เพลงดำเนินทำนองอิสระ
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรก แตกต่างจากเที่ยวกลับเล็กน้อย มีจำนวน 2 เพลง คือ
 1. เพลงสามเส้า 2. เพลงจีนขิมเล็ก
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่างกันมาก มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงแขกสาหร่าย
3. เพลงกิ่งบังค้ำทาง
 - เพลงที่บรรเลงในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับแตกต่างกันมาก มีจำนวน 1 เพลง คือ เพลงเขมรโพธิสัตว์

ลักษณะการบรรเลงเพลง ทางซอด้วงของอาจารย์ธีระ ภู่มณี กับ การบรรเลงทางทำนองหลัก

1. เพลงบังคับทาง

- เพลงที่มีลักษณะการบรรเลงใกล้เคียงกับทำนองหลัก มี 5 เพลง คือ 1. เพลงลาวจ้อย
- 2. เพลงพม่าเขว 3. เพลงโยสลัม 4. เพลงลาวครวญ 5. เพลงลาวดวงเดือน

2. เพลงดำเนินทำนองอิสระ

- เพลงที่มีลักษณะการบรรเลงแปรทำนองเล็กน้อย มี 6 เพลง คือ
- 1. สร้อยสนตัด 2. เพลงลมพัดชายเขา 3. เพลงนางนาค 4. แหกปรเทศ 5. เพลงสามเส้า
- 6. เพลงจีนขิมเล็ก
- เพลงที่มีลักษณะการบรรเลงแปรทำนองมากมี 1 เพลง คือ เพลงแขกสาหร่าย

3. เพลงกึ่งบังคับทาง

- เพลงที่มีลักษณะการบรรเลงแปรทำนองเล็กน้อย มี 2 เพลง คือ
- 1. เพลงคลื่นกระทบฝั่ง 2. เพลงบังใบ
- เพลงที่มีลักษณะการบรรเลงแปรทำนองไปมาก มี 1 เพลง คือ เพลงเขมรโพธิสัตว์

2. การใช้คันทัก

ลักษณะการใช้คันทักที่พบ เพลงที่บรรเลงโดยไม่ได้ใช้เทคนิคพิเศษในการบรรเลง จะใช้คันทัก อยู่ 2 แบบ คือ คันทักหนึ่ง และคันทักสอง ในกรณีที่ใช้เทคนิคพิเศษ คันทักสาม และคันทักสี่ ก็ถูกนำมาใช้

3. เทคนิคพิเศษ

เทคนิคพิเศษที่พบมี 4 ชนิด ดังนี้ คือ

3.1 การพรมนิ้ว

พบว่าพรมนิ้วในโน้ตเสียง ลา ที มี และ ฟา ในลักษณะ ดังนี้

- ลท คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง ลา
- ทล คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง ที
- มฟ คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง มี
- ฟม คือ การพรมแล้วให้เสียงลงที่เสียง ฟา

ในเพลงทุกเพลงในชั้น 1-3 ที่มีโน้ตเสียงดังกล่าว และเทคนิคพิเศษนี้จะทำให้เสียงซอฟังไพเราะมากขึ้น

3.2 การสับคันทัก

พบว่าใช้เทคนิคการสับคันทักในเพลงจำนวน 4 เพลง คือ

- เพลงคลื่นกระทบฝั่ง ในท่อน 2 เที้ยวแรก

- เพลงนางนาค ในท่อน 2 เที้ยวกลับ
- เพลงแขกสาหร่าย ในท่อน 1 ของเที้ยวแรก และเที้ยวกลับ
- เพลงเขมรโพธิสัตว์ ในท่อน 3 ของเที้ยวแรก และเที้ยวกลับ

3.3 การลากคันชักเบา

สำหรับเทคนิคพิเศษการลากคันชักเบาจะพบได้ในทุกเพลง ในชั้น 1-3 ในโน้ตที่มีความยาวตั้งแต่ 2 จังหวะขึ้นไปและเทคนิคพิเศษนี้จะทำให้เสียงซอฟังนุ่มนวล อ่อนหวาน

3.4 การเอื้อนเสียง

สำหรับเทคนิคการเอื้อนเสียงนี้ อาจารย์ธีระ ภูมณี จะทำการเอื้อนเสียงจำนวน 9 เพลง ดังนี้ คือ

- เพลงสร้อยสนตัด
- เพลงบังใบ
- เพลงลมพัดชายเขา
- เพลงนางนาค
- เพลงแขกประเทศ
- เพลงสามเส้า
- เพลงลาวดวงเดือน
- เพลงแขกสาหร่าย
- เพลงเขมรโพธิสัตว์

ข้อเสนอแนะ

ถ้าผู้สนใจมีความสนใจที่จะทำงานวิจัยในเรื่องเดียวกับผู้วิจัยได้ทำไว้แล้วนี้ มีข้อเสนอแนะว่า

1. ขอให้ผู้ที่ทำวิจัยในเรื่องนี้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางซอด้วงในระดับดีพอสมควร เนื่องจากการทำวิจัยในเรื่องนี้ต้องอาศัยความสามารถในการฟังทำนองเพลง แล้วนำทำนองเพลงที่ได้มาเขียนเป็นโน้ตเพลงไทย
2. ควรมีความรู้ ความสารถในเรื่องของทำนองหลัก
3. ควรมีความรู้ในการเขียนโน้ตสากล เพราะจะทำให้การวิจัยในเรื่องนี้ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น
4. ควรมีเวลามากพอสำหรับการทำโน้ตสากล เนื่องจากการทำโน้ตไทยเป็นโน้ตสากลต้องอาศัยความรู้ทางด้านทฤษฎีโน้ตสากลเป็นอย่างมาก และจะใช้เวลาในการทำนานพอสมควร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ทบวงมหาวิทยาลัย. “ ซอด้วง ” (2538) เกณฑ์มาตรฐานสาขาและสาขาวิชาชีพดนตรีไทย.

กรุงเทพ : สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย,
ธนิต อยู่โพธิ์. (2538) ประวัติเครื่องดนตรีไทย. กรุงเทพ : โรงพิมพ์พัฒนาศ, (กรมศิลปากร
จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลองอายุครบ 80 ปี ของนายธนิต อยู่โพธิ์)

บุญช่วย โสวัตร. (2538) การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม. วิทยา
นิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพ : มหาวิทยาลัยมหิดล,

บุญเชิด พิณพาทย์.(2540) การศึกษาเพลง เดี่ยวกราวในสามชั้นทางระนาดเอก.ปริญญา
นิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพ,

ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. (2523) เครื่องดนตรีไทย. วิทยานิพนธ์. ศศ.บ. กรุงเทพ : วิทยาลัย
เทคโนโลยี และอาชีวศึกษา,

ปัญญา รุ่งเรือง.(2523) ระบบเสียงดนตรีสยาม. กรุงเทพ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
พูนพิศ อมาตยกุล. (2527) ดนตรีวิจิตรอันรู้เรื่องดนตรีไทยเพื่อความชื่นชม. กรุงเทพ :
โรงพิมพ์เกียรติธุรกิจ จำกัด, มนตรี ตราโมท. ศัพท์สังคีต. กรุงเทพ : กรมศิลปากร,
มนตรี ตราโมท. (2527) โสมส่องแสงชีวิตดนตรีไทยของ มนตรี ตราโมท. กรุงเทพ : โรงพิมพ์
เรือนแก้ว การพิมพ์, .

มนตรี ตราโมท และ วิเชียร กุลตัญญ์. (2523) ฟังและเข้าใจเพลงไทย. กรุงเทพ : ไทยเชรม,
มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533) ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์,
สงัด ภูเขาทอง. (2532) การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย.กรุงเทพ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว
การพิมพ์,

อรรณพ บรรจงศิลป์. (2534) ความคิดและภูมิปัญญาไทย. กรุงเทพ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ .
มหาวิทยาลัย,

อานันท์ นาคคง. (2540) ดุริยางคศาสตร์ไทยภาควิชาการ. กรุงเทพ : สำนักพิมพ์มติชน,
อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2522) ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย. กรุงเทพ : เทพนิมิตรการพิมพ์,
อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2522) ทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีไทย. กรุงเทพ : เทพนิมิตรการพิมพ์,
เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2538) ศิลปะและหลักการบรรเลงฆ้องวงใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2.ศูนย์วัฒนธรรม
อีสานมหาวิทยาลัยขอนแก่น,

ภาคผนวก

โน้ตเพลงไทยทางซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี
 ชั้นที่ 1-3 จำนวน 15 เพลง

เพลงชั้นที่ 1 เพลงที่ 1 เพลงลาวจ้อย

---ด	รมซัร	----	-ม-ร	---ด	รมซัร	มรดร	-ม-ซั
------	-------	------	------	------	-------	------	-------

---ม	ซัลัดช	---ม	รตรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลช
------	--------	------	------	------	------	------	------

---ล	ซซซซซ	-ซ-ล	ดรมล	----	-ซ-ล	--ซล	ดรมช
------	-------	------	------	------	------	------	------

---ล	ซซซซซ	ซัมรด	-ร-ม	----	ซลตร	มรดร	-ม-ด
------	-------	-------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

---ด	รมซัร	----	-ม-ร	---ด	รมซัร	มรดร	-ม-ซั
------	-------	------	------	------	-------	------	-------

-ซั-ม	ซัลัดช	-ซ-ม	รตรม	--ซล	-ด-ร	มรดล	-ดลช
-------	--------	------	------	------	------	------	------

---ล	ซซซซซ	-ซ-ล	ดรมล	----	-ซ-ล	--ซล	ดรมช
------	-------	------	------	------	------	------	------

---ล	ซซซซซ	ซัมรด	-ร-ม	----	ซลตร	มรดร	-ม-ด
------	-------	-------	------	------	------	------	------

เพลงชั้นที่ 1 เพลงที่ 2 เพลงสร้อยสนตัด

----	-ซัซัซั	ลัซัดม	-ซั-ลั	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลชม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

---ม	ดลลล	ดรดล	-ซ-ม	---ร	ซัตรม	---ซั	ลั-ซัม ซัลั
------	------	------	------	------	-------	-------	-------------

---ด	ลลลล	-ด-ล	ลลลล	--ดล	ซมซัลั	--รด	ซลตร
------	------	------	------	------	--------	------	------

-ม-ลั	ซัม-ร	ซัมรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซัลัซัม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	---------	------

---ด	-ซัซัซั	ลัซัดม	-ซั-ลั	-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลชม
------	---------	--------	--------	------	------	------	------

---ม	ดลลล	ดรดล	-ช-ม	---ร	ช้ดรม	---ช้	ล้มช้ล้
------	------	------	------	------	-------	-------	---------

---ด	ลลลล	-ด-ล	-ลลล	--ดล	ชมช้ล้	--รด	ชลดล
------	------	------	------	------	--------	------	------

-ม-ล้	ช้ม-ร	ช้มรด	มรดล	-ช-ด	-ดรม	ช้ล้ช้ม	-ร-ด
-------	-------	-------	------	------	------	---------	------

เพลงชั้นที่ 1 เพลงที่ 3 เพลงพม่าเขว

----	---ช้	---ช้	---ช้	----	-ช้-ม	--รม	-ช้-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	---ช้	---ช้	---ช้	----	-ช้-ม	--รม	-ช้-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	-ช้-ม	--รม	-ด-ร	--ดล	-ด-ด	--ลช	ลด--
------	-------	------	------	------	------	------	------

-ด-ล	-ด-ด	--ลช	ลด--	-ช้-ล้	-ช้-ม	---ร	---ด
------	------	------	------	--------	-------	------	------

เพ็ญวกลบ

----	---ช้	---ช้	---ช้	----	-ช้-ม	--รม	-ช้-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	---ช้	---ช้	---ช้	----	-ช้-ม	--รม	-ช้-ด
------	-------	-------	-------	------	-------	------	-------

----	-ช้-ม	--รม	-ด-ร	--ดล	-ด-ด	--ลช	ลด--
------	-------	------	------	------	------	------	------

-ด-ล	-ด-ด	--ลช	ลด--	-ช้-ล้	-ช้-ม	---ร	---ด
------	------	------	------	--------	-------	------	------

เพลงชั้นที่ 1 เพลงที่ 4 เพลงโยสลัม

----	----	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	-ช้-ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	-------	------

---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ช้	----	-ช้-ล้	--ช้ล้	-ด-ช
------	------	------	-------	------	--------	--------	------

---ล	ชชชช	-ม-ช้	-ล-ด	---ด	---ช	-ล-ช	-ฟ-ม
------	------	-------	------	------	------	------	------

----	-ด-ร	-ม-ช้	-ฟ-ม	--รด	รม-ร	มรช้ม	-ร-ด
------	------	-------	------	------	------	-------	------

เทียบกลับ

---ร	ดดดด	-ช-ด	-ร-ม	---ม	-มมม	ซ้ล้ซ้ม	-ร-ด
------	------	------	------	------	------	---------	------

---ด	-ดดด	-ร-ม	-ฟ-ซ้	----	-ซ้-ล้	--ซ้ล้	-ด-ช
------	------	------	-------	------	--------	--------	------

---ล	ชชชชช	-ม-ซ้	-ล-ด	---ด	---ช	-ล-ช	-ฟ-ม
------	-------	-------	------	------	------	------	------

----	-ด-ร	-ม-ซ้	-ฟ-ม	--รด	รม-ร	มรซ้ม	-ร-ด
------	------	-------	------	------	------	-------	------

เพลงชั้นที่ 1 เพลงที่ 5 เพลงลาวครวญ

----	----	-ซ้-ม	รดรม	---ม	ชลดร	-ด-ม	รรรร
------	------	-------	------	------	------	------	------

---ช	-ชชชช	ลชมซ้	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รด-ร
------	-------	-------	------	------	------	-------	------

เทียบกลับ

---ม	รรรร	-ซ้-ม	รดรม	---ม	ชลดร	ม- รด รม	รรรร
------	------	-------	------	------	------	----------	------

---ช	-ชชชช	ลชมซ้	-ล-ด	---ร	ดดดด	-ซ้-ม	รด-ร
------	-------	-------	------	------	------	-------	------

เพลงชั้นที่ 2 เพลงที่ 1 เพลงคลื่นกระทบฝั่ง

ท่อน 1

---ด	-ดดด	-ช-ล	-ช-ด	-ช-ล	-ด-ร	-ม-ร	ซ้มมม
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ม	ซ้มมม	ซ้มรด	-ร-ม	---ร	---ม	---ซ้	---ล้
------	-------	-------	------	------	------	-------	-------

--ชล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ชลดร	ดล-ช	---ด	รมฟซ้
------	------	------	------	------	------	------	-------

----	---ซ้	-ซ้ซ้ซ้	-ซ้-ซ้
------	-------	---------	--------

เทียบกลับ

---ด	-ดดด	-ช-ล	-ช-ด	-ช-ล	-ด-ร	-ม-ร	ซ้มมม
------	------	------	------	------	------	------	-------

---ม	ซ้มมม	ซ้มรด	-ร-ม	---ร	---ม	---ซ้	---ล้
------	-------	-------	------	------	------	-------	-------

--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	---ด	รμφซ
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ
------	------	------	------

ท่อน 2

---ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ซลดร	-มซ	มรดล
------	------	------	------	------	------	-----	------

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	---ม	---ร	---ด	---ล
------	------	------	------	------	------	------	------

--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	--มรด	รμφซ
------	------	------	------	------	------	-------	------

----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ
------	------	------	------

เพ็ญวกลับ

-ม-ม	---ร	---ด	---ล	---ล	ซลดร	-มซ	มรดล
------	------	------	------	------	------	-----	------

---ด	---ฟ	---ซ	---ล	-ม-ม	---ร	---ด	---ล
------	------	------	------	------	------	------	------

--ซล	ดมรด	-ล-ด	---ด	ซลดร	ดล-ซ	---ด	รμφซ
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ซ	-ซซซ	-ซ-ซ
------	------	------	------

เพลงชั้นที่ 2 เพลงที่ 2 เพลงบังใบ

ท่อน 1

-ด-ด	---ท	---ด	-ร--	-ซ-ล	-ซ-ร	---ม	-ฟ-ซ
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ล	-ซ-ฟ	-ลซฟ	-ม-ร	--รซ	ลทดร	-รรร	-ร-ร
------	------	------	------	------	------	------	------

เพ็ญวกลับ

-ด-ด	---ท	---ด	-ร--	ซซ-ล	-ซ-ร	---ม	-ฟ-ซ
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ล	-ซ-ฟ	-ลซฟ	-ม-ร	-ซ-ซ	ลทดร	-รรร	-ร-ร
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 2

---ม	--ซึร	-ท-ร	-ม-ซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	-------	------	-------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	---ล	ชทลช	-ทร ซึม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	-------	------	------	---------	------	------	------

----	-ร-ม	-ร- มซึ	-ซึซึซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	---------	---------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	---ล	ชทลช	---ด	รμφซึ	-ซึซึซึ	-ซึ-ซึ
------	-------	------	------	------	-------	---------	--------

เทียบกลับ

---ม	--ซึร	-ท-ร	-ม-ซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	-------	------	-------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	--รล	ช ลท ลช	-ทรม	-ช-ล	-ทรล	ทลชม
------	-------	------	---------	------	------	------	------

----	-ร- ซึม	-ร- มซึ	-ซึซึซึ	---ท	รמרช	---ล	ท-ลช ลท
------	---------	---------	---------	------	------	------	---------

-ร-ม	ซึมรท	--รล	ช ลท ลช	---ด	รμφซึ	-ซึซึซึ	-ซึ-ซึ
------	-------	------	---------	------	-------	---------	--------

เพลงชั้นที่ 2 เพลงที่ 3 เพลงลมพัดชายเขา

ท่อน 1

---ม	-ซึซึซึ	---ล	ซึซึซึซึ	-ม-ร	-ด-ท	ลชลท	-ด-ร
------	---------	------	----------	------	------	------	------

----	---ท	---ร	---ล	---ฟ	มร มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ร-ม	รรรร	-ม-ร	-ด-ท	ลชล รท	-ด-ร
------	------	------	------	------	------	--------	------

-ร-ร	---ท	---ร	-มรล	-ร-ช	-ล-ท	รמרท	-ล-ช
------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

---ม	-ซึซึซึ	---ล	ซึซึซึซึ	-ม-ร	-ด-ท	ลชล รท	-ด-ร
------	---------	------	----------	------	------	--------	------

----	-มรท	---ร	-มรล	---ฟ	มร มฟ	-ล-ฟ	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

---ด	-รรร	-ด-ม	รรรร	-มขัร	มรดท	ลชลท	-ด-ร
------	------	------	------	-------	------	------	------

----	---ท	---ร	-มรล	-ทลรช	-ล-ท	รمرت	-ล-ช
------	------	------	------	-------	------	------	------

ท่อน 2

---ช	-ชลท	รمرت	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ช-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

-ทรล	ทลชม	รทร ชม	-ช-ล	-มรท	รทลช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	--------	------	------	------	------	---------

-ร-ม	ชัมรท	-มรท	-ล-ช	-ทรล	ทลชม	รทร ชม	-ช-ล
------	-------	------	------	------	------	--------	------

-ทรล	ทลชม	รทรม	-ช-ล	---ล	ท-ลช ลท	--มร	ทร-ม
------	------	------	------	------	---------	------	------

เทียบกลับ

---ร	มมมม	---ฟ	มมมม	-ทรล	ทลชม	รทรม	-ช-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

-ทรล	ทลชม	รทร ชม	-ช-ล	-มรท	รทลช	---ล	ท-ลช ลท
------	------	--------	------	------	------	------	---------

ลทรม	ชัมรท	-ทรล	รทลช	ทมรล	ทลชม	รทรม	รช-ล
------	-------	------	------	------	------	------	------

-ทรล	ทลชม	รทร ชม	-ช-ล	-ล-ล	---ท	--มร	ทร-ม
------	------	--------	------	------	------	------	------

เพลงชั้นที่ 2 เพลงที่ 4 เพลงนางนาค

ท่อน 1

---ช	--ชช	-รดล	-ช-ม	-ล-ช	-ร-ด	--มร	ด-ม
------	------	------	------	------	------	------	-----

-ฟ-ช	ล-ชฟ	รดร ฟม	-ฟ-ช	-รดล	-ช-ฟ	--ล-ช	ฟ-ล
------	------	--------	------	------	------	-------	-----

---ล	-ลลล	ดลชฟ	มฟ-ล	-ด-ร	มรดล	---ช	ดลชม
------	------	------	------	------	------	------	------

---ช	ช-ชช	-ลลล	ช-ม	-ม-ร	มรดล	--รด	ล-ด
------	------	------	-----	------	------	------	-----

เทียบกลับ

---ชั้	-ชั้ชั้ชั้	มรดล	-ช-ม	ชั้ลั้ชั้	ชั้มรด	-ช-ด	-ร-ม
--------	------------	------	------	-----------	--------	------	------

-ฟ-ชั้	ลั้ชั้ฟม	รดรม	รฟฟชั้	-รดล	ดลชฟ	มรดร	มฟชั้ลั้
--------	----------	------	--------	------	------	------	----------

---ล	-ลลล	ดลชฟ	มฟชั้ลั้	-ด-ร	มรดล	---ช	ดลชม
------	------	------	----------	------	------	------	------

---ชั้	ชั้ชั้ชั้ชั้	-ลดล	ชั้ม-ร	-มชั้ร	มรดล	--รด	ลด-ร
--------	--------------	------	--------	--------	------	------	------

ท่อน 2

---ชั้	-ชั้ชั้ชั้	-รดล	-ช-ม	-ลั้ชั้	-ร-ด	-ช-ด	-ร-ม
--------	------------	------	------	---------	------	------	------

---ล	-ลลล	ชมชั้ลั้	-ด-ร	-ม-ลั้	ชั้ม-ร	-มรด	-รดล
------	------	----------	------	--------	--------	------	------

-ร-ม	ดล-ช	-ม-ชั้	-ล-ด	-รดล	-ช-ด	--ม	ด-ม
------	------	--------	------	------	------	-----	-----

---ชั้	-ชั้ชั้ชั้	ลชดล	ชม-ร	-มชั้ร	มรดล	--รด	ลด-ร
--------	------------	------	------	--------	------	------	------

เทียบกลับ

--ม-ชั้	-ชั้ชั้ชั้	-มร ดล	ดลชม	-ลั้ชั้	ชั้มรด	ชลชด	ทดรม
---------	------------	--------	------	---------	--------	------	------

ดลลล	ดลลลล	ชมชั้ลั้	ชลด	มดรม	ลั้ชั้ม	ชั้มรด	มรดล
------	-------	----------	-----	------	---------	--------	------

ดรม	ดล-ช	ทลชล	ทดรด	-มร ดล	ดชลด	ชลด	มด ร ชม
-----	------	------	------	--------	------	-----	---------

---ชั้	-ชั้ชั้ชั้	-ลั้-ชั้	-ม-ร	-มชั้ร	มรดล	--รด	ลด-ร
--------	------------	----------	------	--------	------	------	------

เพลงชั้นที่ 2 เพลงที่ 5 เพลงแขกบรเทศ

ท่อน 1

---ช	ลลลล	---ด	ลลลล	-ชชชช	ดล-ช	---ม	-มมม
------	------	------	------	-------	------	------	------

ชั้ลั้ชั้	ชั้มรด	ชลชด	ทดรม	-ชั้-ลั้	-ชั้-ม	---ร	---ด
-----------	--------	------	------	----------	--------	------	------

เทียบกลับ

---ช	ลลลล	---ด	ลลลล	-ชชชช	ดล-ช	---ม	-มมม
------	------	------	------	-------	------	------	------

ซัล์ซั่ม	ซั่มรด	ซลซด	ทดรม	-ซั-ลั	-ซั-ม	---ร	---ด
----------	--------	------	------	--------	-------	------	------

ท่อน 2

-ด-ม	ซั่มรด	ซมรด	รดซล	ดลซม	รมซัล์	รดลด	ซลดร
------	--------	------	------	------	--------	------	------

ซัล์ซั่ม	ซั่มรด	ซลซด	ทดรม	รมซัล์	ซั่ม-ร	ดซลท	ดมรด
----------	--------	------	------	--------	--------	------	------

เทียบวกลับ

ซดรม	ซั่มรด	ซลซด	รดทล	ดลซม	รมซัล์	รดลด	ซลดร
------	--------	------	------	------	--------	------	------

ซัล์ซั้ว	ซั่มรด	ทลซล	ทดรม	-ซั-ลั	-ซั-ม	-ลัซั่ม	-ร- มรด
----------	--------	------	------	--------	-------	---------	---------

เพลงชั้นที่ 3 เพลงที่ 1 เพลงสามเส้า

ท่อน 1

---ล	-ดดด	---ร	-ดดด	-รรร	ซั่ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
------	------	------	------	------	--------	------	------

-มซัล์	ซั่ม-ร	ซั่มรด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซัล์ซั่ม	-ร-ด
--------	--------	--------	------	------	------	----------	------

เทียบวกกลับ

---ล	-ดดด	-ด-ร	ดดดด	-รรร	ซั่ม-ร	-ด-ล	-ด-ร
------	------	------	------	------	--------	------	------

-มซัล์	ซั่ม-ร	---ด	มรดล	-ซ-ด	-ดรม	ซัล์ซั่ม	-ร-ด
--------	--------	------	------	------	------	----------	------

ท่อน 2

---ล	ดดดด	---ร	ดดดด	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซัล์
------	------	------	------	------	------	------	--------

---ด	ลลลล	มรดล	-ซ-ฟ	-ด- รฟ	--ซัล์	ซลดล	ซฟ-ซั
------	------	------	------	--------	--------	------	-------

เทียบวกกลับ

---ฟ	ซัซัซัซั	-ซั-ลั	ซัซัซัซั	---ล	-ลลล	-ฟฟฟ	มฟซัล์
------	----------	--------	----------	------	------	------	--------

-ด-ร	มรดล	---ซ	ดลซฟ	ลดรฟ	-ฟซัล์	ซลดล	ซฟ-ซั
------	------	------	------	------	--------	------	-------

ท่อน 3

-ลดร	-ฟ-ซั	-ลั-ซั	-ฟ-ร	ฟรดล	ดรฟซ	ซัฟรฟ	ดรฟซั
------	-------	--------	------	------	------	-------	-------

ซลดร	-ฟ-ซั	ฟลัซัฟ	รซัฟร	ลดรฟ	-ฟซัล์	ฟรดล	-ซ-ฟ
------	-------	--------	-------	------	--------	------	------

เทียบกลับ

ชลดร	-ฟ-ซั	ฟลัซัฟ	ลัซัฟร	ฟรดล	ชลดร	ลัซัฟร	ดรฟซั
------	-------	--------	--------	------	------	--------	-------

ชลดร	-ฟ-ซั	ฟลัซัฟ	รซัฟร	ดรม ซัฟ	-ซั-ลั	ดรดล	-ช-ฟ
------	-------	--------	-------	---------	--------	------	------

เพลงชั้นที่ 3 เพลงที่ 2 เพลงจีนขิมเล็ก

ท่อน 1

---ซั	-ซัซัซั	-ม-ซั	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-ม--	ซัลั-ซั
-------	---------	-------	------	------	------	------	---------

-ลัซัม	ซัมรด	-ช-ด	-ร-ม	ซัลัซัม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	-------	------	------	---------	------	------	------

เทียบกลับ

---ซั	-ซัซัซั	-ม-ซั	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ซัลั-ซั
-------	---------	-------	------	------	------	------	---------

-ลัซัร	ซัมรด	ชลดชด	ทดรม	ซัลัซัม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	-------	-------	------	---------	------	------	------

ท่อน 2

---ด	-ดดด	-ม-ร	-ด-ล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

เทียบกลับ

---ด	-ดดด	-ม-ร	มรดล	--ดช	-ล-ด	-ลชล	ดมรด
------	------	------	------	------	------	------	------

ท่อน 3

----	-ช-ด	-ดรม	-ซั-ร	----	-ช-ด	-ดรม	-ซั-ร
------	------	------	-------	------	------	------	-------

-ม-ร	มรดล	ดลดช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ซัลั-ซั
------	------	------	------	------	------	------	---------

-ลัซัร	ซัมรด	ชลดชด	ทดรม	ซัลัซัม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	-------	-------	------	---------	------	------	------

เทียบกลับ

----	-ช-ด	-ดรม	-ซั-ร	----	-ช-ด	-ดรม	-ซั-ร
------	------	------	-------	------	------	------	-------

-มซัร	มรดล	ดลดช	-ล-ด	-มรด	-ล-ช	-มรม	ซัลั-ซั
-------	------	------	------	------	------	------	---------

-ลัซัร	ซัมรด	ชลดชด	ทดรม	ซัลัซัม	-ร-ด	-ลชล	ดมรด
--------	-------	-------	------	---------	------	------	------

เพลงชั้นที่ 3 เพลงที่ 3 เพลงลาวดวงเดือน

ท่อน 1

---ร	ดดดด	-ดร ช่ม	-ซ้- ลด	---ร	ดดดด	ชลดล	ชม- ล้ซ้
------	------	---------	---------	------	------	------	----------

---ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้	มมช่ม	-ลดล	--ดล	-ช-ม	รมช่ม	รด-ร
-------	----------	-------	------	------	------	-------	------

---ม	รรรร	ดลชด	-ร-ม	-ซ้--	-ลดร	-มช้ร	มรดล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ล	ชลดม	รดร ช่ม	-ซ้-ล้	--ดล	ชมช้ล้	ชลดล	-ชชชช
------	------	---------	--------	------	--------	------	-------

เทียบวกลับ

---ล	ชชชชช	-ดร ช่ม	-ซ้- ลด	---ร	ดดดด	ชลดล	ชม- ล้ซ้
------	-------	---------	---------	------	------	------	----------

-ซ้-ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้	มมช่ม	ลด-ล	--ดล	-ช-ม	รมช่ม	รด-ร
--------	----------	-------	------	------	------	-------	------

---ม	รรรร	ดลชด	-ร-ม	-ซ้--	ชลดร	-มช้ร	มรดล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ล	ชลดม	รดร ช่ม	-ซ้-ล้	--ดล	ชมช้ล้	ชดร ช่ม	-ร-ด
------	------	---------	--------	------	--------	---------	------

ท่อน 2

---ร	ดดดด	-มช้ร	มรดล	--ดล	ชมช้ล้	-ด-ร	-ม-ซ้
------	------	-------	------	------	--------	------	-------

-รดล	ดชลด	---ร	ดดดด	ซ้ล้ช่ม	ช้รม ล้ซ้	---ล้	ซ้ซ้ซ้ซ้
------	------	------	------	---------	-----------	-------	----------

ดรดล	ดชลด	---ร	ดดดด	ดรดล	ดลช่ม	---ซ้	มมมม
------	------	------	------	------	-------	-------	------

---ม	รมช้ด	---ด	-ร-ม	--รช้	---ช้	รมช่ม	รด-ร
------	-------	------	------	-------	-------	-------	------

---ร	ดรมช้	-ล้-ช้	-ม-ร	-ดรม	-ล-ด	รดลช	มช้ลด
------	-------	--------	------	------	------	------	-------

----	ดรมช้	-ล้-ช้	-ม-ร	มดรม	-ล-ด	รดลช	มช้ลด
------	-------	--------	------	------	------	------	-------

เพี้ยนกลับ

-ด-ร	ดดดด	-ม-ร	มรดด	--ดล	ชมช้ล	-ด-ร	-ม-ร
------	------	------	------	------	-------	------	------

ดรดด	ดชดด	---ร	ดดดด	ช้ลช้ม	ช้รล ช้ล	---ล	ช้ช้ช้ช้
------	------	------	------	--------	----------	------	----------

ดรดด	ดชดด	---ร	ดดดด	ดรดด	ดลชม	---ช้	มมมม
------	------	------	------	------	------	-------	------

---ม	รลช้ด	---ด	-ร-ม	--ร มช้	---ช้	รลช้ม	รด-ร
------	-------	------	------	---------	-------	-------	------

---ร	ดลรล	-ล-ช้	-ม-ร	-ดลร	-ล-ด	รดลช	มช้ลด
------	------	-------	------	------	------	------	-------

----	ดลรล	-ล-ช้	-ม-ร	มดลร	-ล-ด	รดลช	มช้ลด
------	------	-------	------	------	------	------	-------

ท่อน 3

- ลด-ม	ช้ลช้ด	---ร	ดดดด	มล้ชด	มล้ช้ม	---ช้	มมมม
--------	--------	------	------	-------	--------	-------	------

--ดม	ช้ลช้ด	--ลด	มล้ช้ม	--ลด	มล้ช้ม	ช้มรล	ช้ล-ช้
------	--------	------	--------	------	--------	-------	--------

- ลด-ม	ช้ลช้ด	---ร	ดดดด	มล้ชด	มล้ช้ม	---ม	---ม
--------	--------	------	------	-------	--------	------	------

--ดม	ช้ลช้ด	--ลด	มล้ช้ม	--ลด	มล้ช้ม	ช้มรล	ช้ล-ช้
------	--------	------	--------	------	--------	-------	--------

-ช้-ล	ช้ช้ช้ช้	- ลด-ม	ช้ล-ช้	----	- ลด-ล	ดลชม	-ร-ด
-------	----------	--------	--------	------	--------	------	------

----	ดลรล	-ม- ช้ล	ช้มรด	---ล	ดลช	ลชมช้	-ล-ด
------	------	---------	-------	------	-----	-------	------

-ด-ด	ดลรล	--ลช้	-มรด	--ชล	ดลช	ลชมช้	-ล-ด
------	------	-------	------	------	-----	-------	------

เพี้ยนกลับ

- ลด-ม	ช้ลช้ด	---ร	ดดดด	มล้ชด	มล้ช้ม	---ช้	มมมม
--------	--------	------	------	-------	--------	-------	------

--ดม	ช้ลช้ด	--ลด	มล้ช้ม	--ลด	มล้ช้ม	ช้มรล	ช้ล-ช้
------	--------	------	--------	------	--------	-------	--------

- ลด-ม	ช้ลช้ด	---ร	ดดดด	มล้ชด	มล้ช้ม	---ช้	มมมม
--------	--------	------	------	-------	--------	-------	------

--ดม	ซึลัซด	--ลด	มลัซม	--ลด	มลัซม	ซึมรม	ซึลั-ซึ
------	--------	------	-------	------	-------	-------	---------

-ซึ-ลั	ซึซึซึ	-ด-ม	ซึลั-ซึ	---ซึ	-ด-ล	ดลซม	ซึมรด
--------	--------	------	---------	-------	------	------	-------

----	ดรมซึ	-ซึ-ลั	ซึมรด	--ซล	ดรดซ	ลซมซึ	-ล-ด
------	-------	--------	-------	------	------	-------	------

-ด-ด	ซึมรซึ	-ซึ-ลั	ซึมรด	---ล	ดรดซ	ลซมซึ	-ล-ด
------	--------	--------	-------	------	------	-------	------

เพลงชั้นที่ 3 เพลงที่ 4 เพลงแขกสาหร่าย

ท่อน 1

---ด	-ด ดดด	-ม-ร	-ด ดดด	ซดรม	ซึมรด	ซลทด	รดทล
------	--------	------	--------	------	-------	------	------

ทรมร	ทลซฟ	มรลร	มฟซึลั	ทลซล	ทดรด	ทลซล	ทดรม
------	------	------	--------	------	------	------	------

รดรม	รмฟซึ	ฟลัซฟ	ซึฟมร	ลทลล	ทรทท	รмรร	มซึมม
------	-------	-------	-------	------	------	------	-------

ซึลัซึร	ซึมรท	ลซลท	ลทรม	รท-ร	-ม-ซึ	-ลั-ซึ	-ม-ร
---------	-------	------	------	------	-------	--------	------

เที่ยวกลับ

---ด	-ดดด	รм-ร	-ด ดดด	ซดรม	ซึมรด	ซลทด	รดทล
------	------	------	--------	------	-------	------	------

ทรมร	ทลซฟ	มรลร	มฟซึลั	ทลซล	ทดรด	ทลซล	ทดรม
------	------	------	--------	------	------	------	------

รดรม	รмฟซึ	ฟลัซฟ	ซึฟมร	ลทลล	ทรทท	รмรร	มซึมม
------	-------	-------	-------	------	------	------	-------

ซึลัซึร	ซึมรท	ลซลท	ลทรม	รท-ร	-ม-ซึ	-ลั-ซึ	-ม-ร
---------	-------	------	------	------	-------	--------	------

ท่อน 2

---ม	-มมม	ซึลัซึม	ซึมรท	รลทล	รทลท	มรทร	ลทรม
------	------	---------	-------	------	------	------	------

รทรร	รмรร	ซึมรด	ซดทล	ทรมร	ทลซฟ	มรลร	มฟซึลั
------	------	-------	------	------	------	------	--------

ทลซล	รทลท	มรทร	ลทรม	ซทลซ	มซ้รม	ทรมล้	ซ้มรท
------	------	------	------	------	-------	-------	-------

รทลท	รมรร	ซ้มรด	ซดทล	ทรมร	ทลซฟ	มรมฟ	มฟซล้
------	------	-------	------	------	------	------	-------

เพ็ญวกลับ

---ม	มมมม	ซล้ซ้ม	ซ้มร-	ทลรซ	ลทรล	ทรมท	ลทรม
------	------	--------	-------	------	------	------	------

รทลท	รมรร	ซ้มรด	ซดทล	ทรซด	ทลซฟ	มรลร	มฟซล้
------	------	-------	------	------	------	------	-------

ทลรซ	ลทรล	ทรมท	ลทรม	ซทลซ	มซ้รม	ทรมล้	ซ้มรท
------	------	------	------	------	-------	-------	-------

รทลท	รมรร	ซ้มรด	ซดทล	--ซล	ทร--	ทลซม	-ซ้-ล้
------	------	-------	------	------	------	------	--------

ท่อน 3

---ท	รรรร	---ม	รรรร	-ม-ร	-ท-ร	-ซ้-ร	-ม-ซ้
------	------	------	------	------	------	-------	-------

-ร-ซ้	-ซลท	รมรท	-ล-ซ	--มร	มร--	มรมซ้	-ท-ร
-------	------	------	------	------	------	-------	------

--มร	มร--	มรมซ	-ล- รท	---ร	-ททท	ทลซล	ทซซซ
------	------	------	--------	------	------	------	------

ทลซล	รททท	รซลท	ดรรร	---ม	รรรร	-ซ-ล	รททท
------	------	------	------	------	------	------	------

----	---ท	---ร	-ม-ซ้	-ซ้-ล	ทลซม	---ซ้	-ม-ร
------	------	------	-------	-------	------	-------	------

ลทรม	-ซ้-ล้	-ทรล	ทลซม	ทรมซ้	-ล-ท	ซ้มรท	-ล-ซ
------	--------	------	------	-------	------	-------	------

เพ็ญวกลับ

---ท	รรรร	-ร-ม	รรรร	ซ้ม-ร	-ท-ร	-ซ้-ร	-ม-ซ้
------	------	------	------	-------	------	-------	-------

---ซ	-ทลท	-มรท	-ล-ซ	--มร	มร--	มรมซ้	-ท-ร
------	------	------	------	------	------	-------	------

--มร	มร--	มรมซ	-ล- รท	---ร	ทททท	ลลซล	ทซซซ
------	------	------	--------	------	------	------	------

ลลซล	รททท	รซลท	ด- ร ม ร	---ม	รรรร	-ซ-ล	ทล รท -ท
------	------	------	----------	------	------	------	----------

----	---ท	---ร	-ม-ซั	---ล	ทลซม	---ซั	-ม-ร
------	------	------	-------	------	------	-------	------

ลทรม	-ซั-ลั	-ทรล	ทลซม	ทรมซั	-ล-ท	ซัมรท	-ล-ซ
------	--------	------	------	-------	------	-------	------

เพลงชั้นที่ 3 เพลงที่ 5 เพลงเขมรโพธิสัตว์

ท่อน 1

----	----	---ด	รดดด	ฟร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

----	ดฟซัลั	ดรดล	-ซ-ฟ	-ซัฟร	-ด-ฟ	--ลัซั	ฟซั-ลั
------	--------	------	------	-------	------	--------	--------

----	-ซ-ล	-ด-ร	-ด- รฟ	-ซฟร	-ด- รฟ	-ซัฟร	-ด-ล
------	------	------	--------	------	--------	-------	------

---ด	ลลลล	ซลดล	-ฟ-ซั	ลัซัฟร	ฟซั--	ลซดล	-ซ-ฟ
------	------	------	-------	--------	-------	------	------

เที่ยวกลับ

--ดฟ	ซลทด	---ร	ดดดด	ฟร-ด	-ล-ฟ	---ร	-ด-ล
------	------	------	------	------	------	------	------

-ด-ฟ	มฟซัลั	ดรดล	ดลซฟ	-ซัฟร	-ด-ฟ	--ลัซั	ฟซั-ลั
------	--------	------	------	-------	------	--------	--------

----	-ซ-ล	-ด-ร	-ด- รฟ	-ซฟร	-ด- รฟ	-ซัฟร	-ด-ล
------	------	------	--------	------	--------	-------	------

---ด	ลลลล	-ด-ซ	ซซซซ	ลัซัฟร	ฟซั--	ลซดล	-ซ-ฟ
------	------	------	------	--------	-------	------	------

ท่อน 2

-ด-ฟ	ซัลั-ซั	---ลั	ซัซัซั	-ลั-ซั	-ฟ-ร	ดลดล	-ฟ-ซั
------	---------	-------	--------	--------	------	------	-------

----	-ฟ- ซัลั	---ซั	ลัซัฟร	----	ซลดล	-ฟ-ซั	ลัซัฟร
------	----------	-------	--------	------	------	-------	--------

ลลลล	-ด-ด	ฟฟฟฟ	-ร-ร	ฟรดล	ซลดล	ลัซัฟร	ดลฟซั
------	------	------	------	------	------	--------	-------

-ฟ-ซั	-ล-ด	-ลฟร	ดล-ซ	ลซฟร	ฟซั--	ลซดล	-ซ-ฟ
-------	------	------	------	------	-------	------	------

เพี้ยนกลับ

-ด-ฟ	ซึ่ล-ซึ่	---ล	ซึ่ซึ่ซึ่	-ล-ซึ่	-ฟ-ร	ดลดล	-ฟ-ซึ่
------	----------	------	-----------	--------	------	------	--------

----	-ฟ- ลึ่	---ซึ่	ลึ่ซึ่ฟ	----	ซลดล	-ฟ-ซึ่	ลึ่ซึ่ฟ
------	---------	--------	---------	------	------	--------	---------

ลลลล	-ด-ด	ฟฟฟฟ	-ร-ร	ฟรดล	ซลดล	ลึ่ซึ่ฟ	ดลฟซึ่
------	------	------	------	------	------	---------	--------

ซึ่ฟ-ซึ่	-ล-ด	-ลฟ	ดล-ซ	ลซฟ	ฟซึ่--	ลซดล	-ซ-ฟ
----------	------	-----	------	-----	--------	------	------

ท่อน 3

-ด-ฟ	ซลทล	-ด-ร	ดดดด	-รฟด	-ล-ด	-ล-ร	ดดดด
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ฟ	---ด	-รดล	-ด--	-รฟด	-ล-ด	-ฟ-ร	-รรร
------	------	------	------	------	------	------	------

ฟซึ่ฟ	-ด-ร	-ด-ฟ	---ฟ	ซึ่ลซึ่ฟ	-ด-ฟ	---ซึ่	-ล--
-------	------	------	------	----------	------	--------	------

ดลดล	-ซ-ล	-ซ-ด	----	รดฟ	ดล-ด	ฟรดล	ฟลึ่ซึ่ฟ
------	------	------	------	-----	------	------	----------

----	---ฟ	-ฟฟฟ	-ฟ-ฟ	-ซึ่ฟ	-ด-ฟ	-ซึ่ฟ	ดล-ด
------	------	------	------	-------	------	-------	------

---ฟ	ซลทล	ดดดด	-ด-ด	ฟซึ่ฟ	-ด-ฟ	-ซึ่ฟ	-ด-ล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

ดดดด	-ล-ด	-ลรด	-ลลล	ลึ่ซึ่ฟ	-ฟ-ร	-ด ดลล	ฟรดล
------	------	------	------	---------	------	--------	------

----	---ล	-ลลล	-ล-ล	ลึ่ซึ่ฟ	-ฟ-ร	ซึ่ฟรด	ลรดล
------	------	------	------	---------	------	--------	------

----	ดลซฟ	ซึ่ฟฟ	ซึ่ล-ซึ่	-ลดล	-ฟ-ซึ่	ลซดล	-ซ-ฟ
------	------	-------	----------	------	--------	------	------

เพี้ยนกลับ

-ด-ฟ	ซลทล	-ด-ร	ดดดด	-รฟด	-ล-ด	-ล-ร	ดดดด
------	------	------	------	------	------	------	------

-ฟ-ฟ	-ซึ่ฟด	-รดล	-ด--	-รฟด	-ล-ด	-ฟ-ร	-รรร
------	--------	------	------	------	------	------	------

ฟซึ่ฟ	-ด-ร	ลดลฟ	----	ซึ่ลซึ่ฟ	-ด-ฟ	---ซึ่	-ล--
-------	------	------	------	----------	------	--------	------

พรดล	-ช-ล	-ช- ลด	----	ชดพร	ดล-ด	ชลดร	พลัซฟ
------	------	--------	------	------	------	------	-------

มรดร	มฟซัล	รฟฟซั	พลัซฟ	ลัซฟร	-ดรฟ	-ซัฟร	ดล-ด
------	-------	-------	-------	-------	------	-------	------

---ฟ	ชลดท	ดดดด	-ด-ด	ฟซัฟร	-ด-ฟ	-ซัฟร	-ด-ล
------	------	------	------	-------	------	-------	------

ดดดด	-ล-ด	รลรด	-ลลล	ลัซฟร	-ฟ-ร	-ด ดดด	พรดล
------	------	------	------	-------	------	--------	------

---ร	มฟซัล	ลั-ลัล	-ลั-ลั	ลัซฟร	-ฟ-ร	ซัฟรด	ลรดล
------	-------	--------	--------	-------	------	-------	------

----	ดลชฟ	ซัฟรฟ	ซัล-ซั	ชลดร	-ฟ-ซั	-ฟ ซัล	-ช-ฟ
------	------	-------	--------	------	-------	--------	------

โน้ตสากลเพลงทางซอด้วง ของอาจารย์ธีระ ภูมณี
ชั้นที่ 1-3 จำนวน 15 เพลง

ขั้นที่ 1 เพลงลาวจ้อย



ขั้นที่ 1 เพลงสร้อยสนัด



ขั้นที่ 1



ขั้นที่ 1 เพลงพม่าเขา





ขั้นที่ 1 เพลงโยสล์ม





ชั้นที่ 1 เพลงลาวครวญ



ชั้นที่ 2 เพลงคลื่นกระทบฝั่ง

ท่อน 1

The musical score is written on seven staves in a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The time signature is 2/4. The first staff is labeled 'ท่อน 1'. The music consists of a series of notes and rests, with some measures containing beamed eighth or sixteenth notes. The piece ends with a double bar line on the seventh staff.

ท่อน 2

A musical score for a single melodic line, labeled 'ท่อน 2' (Part 2). The score consists of seven staves of music, each containing four measures. The notation is in treble clef and includes various rhythmic values such as quarter, eighth, and sixteenth notes, as well as rests. The piece concludes with a double bar line on the final staff.

ขั้นที่ 2 เพลงบังใบ

ท่อน 1



ท่อน 2





ขั้นที่ 2 เพลงลมพัดชายเขา

ท่อน 1



ท่อน 2



ขั้นที่ 2 เพลงนางนาค

ท่อน 1



ท่อน 2



ขั้นที่ 2 เพลงแขกบรเทศ

ท่อน 1



ท่อน 2



ขั้นที่ 3 เพลงสามเส้า

ท่อน 1



ท่อน 2



ขั้นที่ 3 เพลงจีนขิมเล็ก

ท่อน 1



ท่อน 2



ท่อน 3



ขั้นที่ 3 เพลงลาวดวงเดือน

ท่อน 1



ท่อน 2









ขั้นที่ 3 เพลงแขกสาหร่าย

ท่อน 1



ท่อน 2



ท่อน 3





ขั้นที่ 3 เพลงเขมรโพธิสัตว์

ท่อน 1



พ็อน 2



ท่อน 3





ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	สุวรรณี แยมศิริ
วัน เดือน ปี เกิด	15 กรกฎาคม 2511
ภูมิลำเนา	จังหวัดอุบลราชธานี
ที่อยู่ปัจจุบัน	46/44 ม.บุรีรัมย์ ถ.รามอินทรา-คูบอน แขวง สามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510
ที่ทำงาน	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา ๒ ถ.นิมิตใหม่ แขวงสามวา ตะวันออก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10150
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2525 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จากโรงเรียน บ้านท่าบ่อ จ.อุบลฯ ปี พ.ศ. 2530 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียน ศรีปทุมพิทยาคาร จ.อุบลฯ ปี พ.ศ. 2534 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี จ.อุบลฯ